2026/2545

20.11.2026.

PROVEDBENA ODLUKA KOMISIJE (EU) 2026/2545

od 13. studenog 2026.

o izmjeni Provedbene odluke 2012/119/EU u pogledu praktičnih dogovora o razmjeni informacija iz članka 13. stavka 3. točaka (c) i (d) Direktive 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća, prikupljanju podataka, sastavljanju ili preispitivanju referentnih dokumenata o NRT-u i osiguranju njihove kvalitete

(priopćeno pod brojem dokumenta C(2026) 7990)

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Direktivu 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća o industrijskim emisijama i emisijama iz stočarstva (integrirano sprečavanje i kontrola onečišćenja) ([1]), a posebno njezin članak 13.,

budući da:

(1) Provedbenom odlukom Komisije 2012/119/EU ([2]) utvrđuju se pravila u vezi sa smjernicama za prikupljanje podataka i sastavljanje referentnih dokumenata o najboljim raspoloživim tehnikama (NRT) te osiguranje njihove kvalitete iz članka 13. stavka 3. točaka (c) i (d) Direktive 2010/75/EU.

(2) Direktivom (EU) 2024/1785 Europskog parlamenta i Vijeća ([3]) uvedene su znatne izmjene Direktive 2010/75/EU. Tim se izmjenama posebno predviđa sljedeće: novi okolišni ciljevi; pojačane uloge Komisije, posebno osnivanjem Inovacijskog centra za industrijsku preobrazbu i emisije (INCITE), kao i Europske agencije za kemikalije (ECHA); određeno trajanje razmjene informacija i ciklusa preispitivanja referentnih dokumenata o NRT-u; stroža pravila o postupanju s povjerljivim poslovnim informacijama i poslovno osjetljivim informacijama; te novi zahtjevi za dozvole koje države članice dodjeljuju operaterima industrijskih postrojenja.

(3) U skladu s člankom 14. stavkom 3. Direktive 2010/75/EU zaključci o NRT-u utvrđeni u referentnim dokumentima o NRT-u moraju biti referentni za utvrđivanje uvjeta dozvole. Stoga, kako bi se osigurala usklađenost s izmjenama Direktive (EU) 2024/1785 i u skladu s člankom 13. stavkom 1.a Direktive 2010/75/EU, odredbe Provedbene odluke 2012/119/EU moraju se ažurirati do 1. srpnja 2026.

(4) U skladu s člankom 13. stavkom 3. točkom (c) Direktive 2010/75/EU Komisija je 2. ožujka 2026. dobila mišljenje Foruma o ovoj Odluci.

(5) Mjere predviđene u ovoj Odluci u skladu su s mišljenjem Odbora osnovanog člankom 75. Direktive 2010/75/EU,

([1]) SL L 334, 17.12.2010., str. 17., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2010/75/oj.
([2]) Provedbena odluka Komisije 2012/119/EU od 10. veljače 2012. o određivanju pravila u vezi sa smjernicama za prikupljanje podataka, sastavljanje referentnih dokumenata o NRT-u te osiguravanju njihove kvalitete u skladu s Direktivom 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća o industrijskim emisijama (SL L 63, 2.3.2012., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2012/119/oj).
([3]) Direktiva (EU) 2024/1785 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. travnja 2024. o izmjeni Direktive 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća o industrijskim emisijama (integrirano sprečavanje i kontrola onečišćenja) i Direktive Vijeća 1999/31/EZ o odlagalištima otpada (SL L, 2024/1785, 15.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1785/oj).

DONIJELA JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Prilog Provedbenoj odluci 2012/119/EU zamjenjuje se Prilogom ovoj Odluci.

Članak 2.

Ova je Odluka upućena državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 13. studenog 2026.

Za Komisiju
Jessika ROSWALL
Članica Komisije

PRILOG

Smjernice o praktičnim dogovorima o razmjeni informacija iz članka 13. stavka 3. točaka (c) i (d) Direktive 2010/75/EU, prikupljanju podataka, sastavljanju ili preispitivanju referentnih dokumenata o NRT-u i osiguranju njihove kvalitete

1 POGLAVLJE 1.: POSTUPAK ZA SASTAVLJANJE I PREISPITIVANJE REFERENTNOG DOKUMENTA O NAJBOLJIM RASPOLOŽIVIM TEHNIKAMA (NRT) 7

1.1 Kontekst 7

1.1.1 Zakonodavni okvir 7

1.1.2 Cilj referentnog dokumenta o NRT-u 9

1.1.3 „Horizontalni” i „vertikalni” referentni dokumenti o NRT-u 9

1.2 Postupak za sastavljanje i preispitivanje referentnih dokumenata o NRT-u 9

1.2.1 Opći postupak za sastavljanje novog referentnog dokumenta o NRT-u 9

1.2.2 Opći postupak za preispitivanje referentnog dokumenta o NRT-u 10

1.2.3 Djelomično preispitivanje referentnog dokumenta o NRT-u 10

1.2.4 Cilj preispitivanja referentnog dokumenta o NRT-u 11

1.2.5 Uobičajeni radni postupak pri sastavljanju i preispitivanju referentnih dokumenata o NRT-u 11

1.3 Forum osnovan u skladu s člankom 13. revidirane Direktive o industrijskim emisijama 13

1.4 Odbor osnovan u skladu s člankom 75. stavkom 1. revidirane Direktive o industrijskim emisijama 14

2 POGLAVLJE 2.: SADRŽAJ I PODRUČJE PRIMJENE REFERENTNOG DOKUMENTA O NRT-U 14

2.1 Uvod 14

2.2 Struktura referentnog dokumenta o NRT-u 14

2.3 Sadržaj referentnog dokumenta o NRT-u 15

2.3.1 Opće informacije o sadržaju referentnog dokumenta o NRT-u 15

2.3.2 Predgovor 15

2.3.3 Područje primjene 15

2.3.4 Opće informacije o predmetnom sektoru 16

2.3.5 Primijenjeni postupci i tehnike 16

2.3.6 Sadašnje razine emisija i potrošnje 17

2.3.7 Tehnike koje je potrebno uzeti u obzir kod određivanja najboljih raspoloživih tehnika i tehnika u nastajanju 17

2.3.7.1 Opće informacije o tehnikama koje je potrebno uzeti u obzir kod određivanja najboljih raspoloživih tehnika i tehnika u nastajanju 17

2.3.7.2 Raspoložive informacije o svakoj tehnici 19

2.3.7.2.1 Opis 19

2.3.7.2.2 Tehnički opis 19

2.3.7.2.3 Ostvarene koristi za okoliš (ili očekivane koristi za okoliš u slučaju tehnike u nastajanju) 19

2.3.7.2.4 Podaci o okolišnoj učinkovitosti i operativni podaci 19

2.3.7.2.5 Učinci prijenosa onečišćenja s medija na medij 20

2.3.7.2.6 Tehnička razmatranja važna za primjenjivost 21
2.3.7.2.7 Gospodarski učinci 21
2.3.7.2.8 Pokretač provedbe 22
2.3.7.2.9 Primjeri postrojenja, pogona ili postupaka 22
2.3.7.2.10 Referentna literatura 22
2.3.7.2.11 Razina tehnološke zrelosti tehnike u nastajanju 22
2.3.8 Zaključci o najboljim raspoloživim tehnikama (NRT) 23
2.3.9 Završne primjedbe i preporuke za daljnji rad 23
2.3.10 Referentna literatura 23
2.3.11 Pojmovnik izraza i kratica 23
2.3.12 Prilozi 24
3 POGLAVLJE 3.: ZAKLJUČCI O NRT-U 24
3.1 Uvod 24
3.2 Elementi u pojedinačnom NRT-u ili tehnici u nastajanju 25
3.2.1 Općenito 25
3.2.2 Opis tehnika 25
3.2.3 Informacije za procjenu primjenjivosti tehnika 25
3.3 Pojedinačni NRT s povezanim razinama emisija, razinama okolišne učinkovitosti ili referentnim vrijednostima 25
3.3.1 Općenito 25
3.3.2 Pojedinačni NRT s povezanim razinama emisija 26
3.3.3 Pojedinačni NRT s povezanim razinama okolišne učinkovitosti ili referentnim vrijednostima 27
3.4 Sustav upravljanja okolišem (EMS) 27
3.5 Tehnike u nastajanju 28
3.5.1 Razine emisija povezane s tehnikama u nastajanju ili razine okolišne učinkovitosti povezane s tehnikama u nastajanju 28
3.6 Temeljita industrijska preobrazba 28
4 POGLAVLJE 4.: RAZMJENA INFORMACIJA 28
4.1 Uvod 28
4.2 Uloga tehničkih radnih skupina 28
4.2.1 Uspostavljanje tehničkih radnih skupina 28
4.2.2 Odgovornosti i zadaće tehničke radne skupine 29
4.2.3 Podskupine tehničke radne skupine 30
4.2.4 Uloga Europske agencije za kemikalije 30
4.2.5 Uloga Europske agencije za okoliš 30
4.2.6 Posjeti lokaciji 30
4.2.7 Uključivanje pružatelja tehnika (npr. dobavljača opreme) u razmjenu informacija 31

4.3 Uloga EU-BRITE-a 31
4.4 Uloga Inovacijskog centra za industrijsku preobrazbu i emisije 32
4.5 Pripremne aktivnosti za razmjenu informacija 32
4.5.1 Rana početna faza 32
4.5.2 Početna faza 33
4.6 Ključne točke u razmjeni informacija 34
4.6.1 Sastanak tehničke radne skupine 34
4.6.1.1 Općenito 34
4.6.1.2 Inicijalni sastanak 34
4.6.1.2.1 Utvrđivanje ključnih pitanja zaštite okoliša 34
4.6.1.3 Izvanredni sastanci tehničke radne skupine 36
4.6.1.4 Završni sastanak 36
4.6.1.4.1 Općenito 36
4.6.1.4.2 Podijeljena mišljenja 36
4.6.2 Izrada upitnika za prikupljanje podataka 37
4.6.3 Prikupljanje i analiza podataka i informacija 37
4.6.3.1 Prikupljanje podataka i informacija 37
4.6.3.2 Analiza podataka i informacija 38
4.6.3.3 Radionice za procjenu podataka 38
4.6.3.4 Utvrđivanje NRT-a i izvođenje razina emisija povezanih s NRT-om / razina okolišne učinkovitosti povezanih s NRT-om 38
4.6.4 Nacrti referentnih dokumenata o NRT-u i primjedbe tehničke radne skupine 39
4.7 Alati za razmjenu informacija 40
4.7.1 Informacijski sustav NRT-a 40
4.8 Sigurnost osobnih podataka 40
5 POGLAVLJE 5.: PRIKUPLJANJE I DOSTAVA PODATAKA I INFORMACIJA 41
5.1 Uvod 41
5.2 Opća načela za prikupljanje i dostavu podataka i informacija za sastavljanje i preispitivanje referentnih dokumenata o NRT-u 41
5.2.1 Vrsta podataka/informacija 41
5.2.2 Format zapisa podataka 42
5.2.3 Kvaliteta podataka 42
5.3 Pitanja povjerljivosti 42
5.4 Podaci o okolišnoj učinkovitosti i operativni podaci potrebni za poglavlja pod nazivom „Tehnike koje je potrebno uzeti u obzir kod određivanja najboljih raspoloživih tehnika i tehnika u nastajanju” i „Zaključci o najboljim raspoloživim tehnikama (NRT)” 43
5.4.1 Opće informacije o podacima o okolišnoj učinkovitosti i operativnim podacima 43

5.4.2 Učinkovitost resursa 43
5.4.2.1 Opće informacije o učinkovitosti resursa 43
5.4.2.2 Potrošnja sirovina i pomoćnih materijala 43
5.4.2.3 Korištenje vode 44
5.4.2.4 Potrošnja energije 44
5.4.3 Emisije u vodu 45
5.4.4 Emisije u zrak 45
5.4.5 Emisije u tlo i podzemne vode 46
5.4.6 Ostaci 46
5.4.7 Ostale informacije 46
5.4.8 Referentne informacije koje moraju biti priložene podacima o emisijama 47
5.4.8.1 Općenito 47
5.4.8.2 Praćenje 47
5.4.8.3 Prosjeci, rasponi i distribucije vrijednosti emisija 47
5.5 Posebna pitanja za koja je odgovorna svaka tehnička radna skupina 48
6 POGLAVLJE 6.: OSIGURANJE KVALITETE SASTAVLJANJA I PREISPITIVANJA REFERENTNIH DOKUMENATA O NRT-U . 49

1 POGLAVLJE 1.: POSTUPAK ZA SASTAVLJANJE I PREISPITIVANJE REFERENTNOG DOKUMENTA O NAJBOLJIM RASPOLOŽIVIM TEHNIKAMA (NRT)

1.1 Kontekst

1.1.1 Zakonodavni okvir

Direktivom (EU) 2024/1785 ([1]) Europskog parlamenta i Vijeća iz 2024. izmijenjena je Direktiva 2010/75/EU ([2]) Europskog parlamenta i Vijeća („revidirana Direktiva o industrijskim emisijama"), kojom se propisuju pravila o integriranom sprečavanju i kontroli onečišćenja nastalog zbog industrijskih aktivnosti. Također se propisuju pravila namijenjena sprečavanju ili, ako to nije izvedivo, kontinuiranom smanjenju emisija u zrak, vodu i zemlju, sprečavanju nastajanja otpada, poboljšanju učinkovitosti resursa te promicanju kružnog gospodarstva i dekarbonizacije kako bi se postigla visoka razina zaštite zdravlja ljudi i okoliša u cjelini (vidjeti članak 1. revidirane Direktive o industrijskim emisijama).

U skladu s člankom 13. stavkom 1. revidirane Direktive o industrijskim emisijama od Komisije se traži da organizira razmjenu informacija između država članica, predmetnih industrija, nevladinih organizacija koje promiču zaštitu zdravlja ljudi ili okoliša, Europske agencije za kemikalije i Komisije kako bi sastavila, preispitala i prema potrebi ažurirala referentne dokumente o NRT-u. Komisija bi također trebala osigurati da Europska agencija za okoliš sudjeluje u razmjeni informacija ako bi stručno znanje Agencije bilo korisno za razmjenu informacija ([3]).

U članku 13. stavku 1. utvrđeno je i da se „[t]om […] razmjenom informacija nastoji uspostaviti osmogodišnji ciklus preispitivanja referentnih dokumenata o NRT-u i daje se prednost dokumentima koji imaju najveći potencijal za poboljšanje zaštite zdravlja ljudi ili okoliša. Razmjena informacija […] ne smije trajati dulje od četiri godine za svaki pojedinačni referentni dokument o NRT-u."

Razmjena informacija obuhvaća korake između inicijalnog i završnog sastanka tehničke radne skupine. Očekuje se da će se pripremnim aktivnostima za razmjenu informacija (vidjeti odjeljak 4.5.) to razdoblje skratiti na manje od četiri godine.

Člankom 13. stavkom 2. revidirane Direktive o industrijskim emisijama propisano je da se „[r]azmjena informacija odnosi […] posebno na sljedeće:

(a) rad postrojenja i tehnika u smislu emisija, prema potrebi izražene u obliku kratkoročnih i dugoročnih prosjeka i povezanih referentnih uvjeta, potrošnje i prirode sirovina, potrošnje vode, korištenja energije i stvaranja otpada;

(b) tehnike koje su korištene, praćenje koje je povezano s njima, učinke prijenosa onečišćenja s medija na medij, gospodarsku i tehničku izvedivost i njihov razvoj;

(c) najbolje raspoložive tehnike i tehnike u nastajanju koje su utvrđene nakon razmatranja pitanja iz točaka (a) i (b)."

Referentni dokument o NRT-u nastao kao rezultat razmjene informacija definiran je u članku 3. točki 11. revidirane Direktive o industrijskim emisijama. To je dokument sastavljen za utvrđene aktivnosti, u kojem se posebno opisuju primijenjeni postupci i tehnike, sadašnje razine emisija i potrošnje, tehnike koje su razmatrane za određivanje NRT-a, kao i zaključci o NRT-u i sve tehnike u nastajanju, vodeći posebno računa o kriterijima iz Priloga III. revidiranoj Direktivi o industrijskim emisijama ([4]). Stoga je, po definiciji, referentni dokument o NRT-u opisni dokument koji ne propisuje uporabu bilo koje tehnike ili posebne tehnologije niti tumači revidiranu Direktivu o industrijskim emisijama.

([1]) Direktiva (EU) 2024/1785 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. travnja 2024. o izmjeni Direktive 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća o industrijskim emisijama (integrirano sprečavanje i kontrola onečišćenja) i Direktive Vijeća 1999/31/EZ o odlagalištima otpada; SL L, 2024/1785, 15.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1785/oj.

([2]) Direktiva 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenog 2010. o industrijskim emisijama i emisijama iz stočarstva (integrirano sprečavanje i kontrola onečišćenja), SL L 334, 17.12.2010., str. 17.; ELI: http://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2010/75/oj.

([3]) Kako je objašnjeno u uvodnoj izjavi 21. Direktive (EU) 2024/1785.

([4]) Prilog III. izmijenjen je revizijom Direktive o industrijskim emisijama i sadržava nove kriterije kao što su dekarbonizacija, učinak emisija na bioraznolikost i korištenje manje opasnih tvari, uključujući smanjeno korištenje posebno zabrinjavajućih tvari.

„Najbolje raspoložive tehnike (NRT)” definirane su u članku 3. točki 10. revidirane Direktive o industrijskim emisijama kao najdjelotvorniji i najnapredniji stupanj u razvoju djelatnosti i njihovih metoda rada koji pokazuje praktičnu prikladnost određenih tehnika kao osnove za utvrđivanje graničnih vrijednosti emisija i drugih uvjeta okolišne dozvole te koji je razvijen radi sprečavanja i, ako to nije izvedivo, smanjivanja emisija i utjecaja na okoliš u cjelini:

a. „tehnike” znači i tehnologija koja se koristi i način na koji je postrojenje projektirano, izgrađeno, održavano, korišteno i stavljeno izvan uporabe;

b. „raspoložive tehnike” znači tehnike razvijene na razini koja omogućuje implementaciju u relevantnom industrijskom sektoru, u gospodarski i tehnički održivim uvjetima, uzimajući u obzir troškove i prednosti, neovisno o tome koriste li se ili proizvode li se takve tehnike u Uniji, sve dok su razumno dostupne operateru;

c. „najbolje” znači najdjelotvornije u postizanju visoke opće razine zaštite okoliša u cjelini, uključujući zdravlje ljudi i zaštitu klime.

U članku 3. točki 12. revidirane Direktive o industrijskim emisijama definiraju se i **„zaključci o NRT-u”** kao dijelovi referentnog dokumenta o NRT-u u kojima se utvrđuju zaključci o najboljim raspoloživim tehnikama i tehnikama u nastajanju, njihov opis, informacije za procjenu njihove primjenjivosti, razine emisije povezane s tim tehnikama, razine okolišne učinkovitosti povezane s tim tehnikama, sadržaj sustava upravljanja okolišem, uključujući referentne vrijednosti, povezano praćenje, povezane razine potrošnje i prema potrebi odgovarajuće mjere za oporavak lokacije. Zaključci o NRT-u donose se u skladu s postupkom iz članka 75. stavka 2. revidirane Direktive o industrijskim emisijama. Oni služe kao referenca za utvrđivanje uvjeta dozvole za postrojenja obuhvaćena poglavljem II. Direktive o industrijskim emisijama (članak 14. stavak 3. revidirane Direktive o industrijskim emisijama). U zaključcima o NRT-u trebalo bi utvrditi i tehnike u nastajanju i najbolje raspoložive tehnike koje operateri industrijskih postrojenja mogu provesti za preobrazbu postrojenja kako bi bila u skladu s ciljem Unije u pogledu održivog, čistog, kružnog i klimatski neutralnog gospodarstva.

„Razine emisija povezane s najboljim raspoloživim tehnikama” definirane su u članku 3. točki 13. revidirane Direktive o industrijskim emisijama kao razine emisija postignute u normalnim uvjetima rada pri korištenju najbolje raspoložive tehnike ili kombinacije najboljih raspoloživih tehnika, kako je opisano u zaključcima o NRT-u, izraženo kao prosjek tijekom zadanog vremenskog razdoblja, pod posebnim referentnim uvjetima.

„Razine okolišne učinkovitosti povezane s najboljim raspoloživim tehnikama” definirane su u članku 3. točki 13.a revidirane Direktive o industrijskim emisijama kao raspon razina okolišne učinkovitosti dobiven u normalnim uvjetima rada uz primjenu NRT-a ili kombinacije NRT-ova, kako je opisano u zaključcima o NRT-u.

„Okolišna učinkovitost” definirana je u članku 3. točki 13.aa revidirane Direktive o industrijskim emisijama kao učinkovitost s obzirom na razine potrošnje, učinkovitost resursa s obzirom na materijale, vodu i energetske resurse, ponovnu uporabu materijala i vode te nastanak otpada.

„Tehnika u nastajanju” definirana je u članku 3. točki 14. revidirane Direktive o industrijskim emisijama kao nova tehnika za industrijsku aktivnost koja bi, ako se komercijalno razvije, mogla pružiti višu opću razinu zaštite zdravlja ljudi i okoliša ili barem jednaku razinu zaštite zdravlja ljudi i okoliša uz veće uštede od postojećih najboljih raspoloživih tehnika.

„Razine emisija povezane s tehnikama u nastajanju” definirane su u članku 3. točki 48. revidirane Direktive o industrijskim emisijama kao raspon razina emisija dobiven u normalnim uvjetima rada korištenjem tehnike u nastajanju ili kombinacije tehnika u nastajanju, kako je opisano u zaključcima o NRT-u, izražen kao prosjek u određenom razdoblju, u određenim referentnim uvjetima.

„Razine okolišne učinkovitosti povezane s tehnikama u nastajanju” definirane su u članku 3. točki 49. revidirane Direktive o industrijskim emisijama kao raspon razina okolišne učinkovitosti dobiven u normalnim uvjetima rada korištenjem tehnike u nastajanju ili kombinacije tehnika u nastajanju kako je opisano u zaključcima o NRT-u.

Referentne vrijednosti definirane su u članku 3. točki 13.b revidirane Direktive o industrijskim emisijama kao okvirni raspon razina okolišne učinkovitosti povezanih s najboljim raspoloživim tehnikama, koji se treba upotrebljavati kao referenca u sustavu upravljanja okolišem (EMS).

1.1.2 **Cilj referentnog dokumenta o NRT-u**

Cilj je referentnog dokumenta o NRT-u odrediti NRT-e i tehnike u nastajanju te ograničiti neravnoteže u Uniji u vezi s razinom emisija iz industrijskih aktivnosti. Referentni dokumenti o NRT-u trebaju pružiti informacije nadležnim tijelima država članica, industrijskim operaterima, Komisiji i široj javnosti o NRT-u i tehnikama u nastajanju za aktivnosti obuhvaćene Prilogom I. revidiranoj Direktivi o industrijskim emisijama. Postupak određivanja NRT-a i tehnika u nastajanju treba biti transparentan i objektivan te utemeljen na čvrstim tehničkim i gospodarskim informacijama. Referentni dokument o NRT-u potiče poboljšanje zaštite okoliša i zdravlja ljudi u Uniji.

Kako bi se ispunio njegov glavni cilj i osigurala prilagođenost korisnicima, sadržaj referentnog dokumenta o NRT-u treba ograničiti na relevantne informacije koje su potrebne za određivanje zaključaka o NRT-u kako je utvrđeno u poglavlju 3. ([5]) Referentni dokument o NRT-u nije zamišljen kao udžbenik o tehnikama za sprečavanje i kontrolu onečišćenja. O toj temi postoji opsežna literatura na koju se referentni dokument o NRT-u prema potrebi može pozvati. Međutim, ključno je da su u referentnom dokumentu o NRT-u navedene informacije o najvažnijim tehnikama koje je tehnička radna skupina (vidjeti odjeljak 4.2. ([6])) uzela u obzir za određivanje NRT-a i tehnika u nastajanju te informacije o temeljima za zaključke o NRT-u, zajedno s ključnim otvorenim pitanjima ili prazninama u znanju koje je potrebno razmotriti za naknadno preispitivanje referentnog dokumenta o NRT-u.

1.1.3 **„Horizontalni” i „vertikalni” referentni dokumenti o NRT-u**

Referentni dokumenti o NRT-u općenito su ograničeni na pitanja u vezi s pojedinim industrijskim aktivnostima („vertikalni” referentni dokumenti o NRT-u). U nekim se slučajevima referentni dokumenti o NRT-u mogu odnositi i na međusektorska pitanja koja su zajednička svim ili mnogim aktivnostima obuhvaćenima Direktivom o industrijskim emisijama („horizontalni” referentni dokumenti o NRT-u).

„Horizontalni” i „vertikalni” referentni dokumenti o NRT-u trebaju se razvijati tako da se međusobno dopunjavaju za potrebe utvrđivanja uvjeta dozvole za postrojenja obuhvaćena revidiranom Direktivom o industrijskim emisijama.

„Vertikalni” referentni dokumenti o NRT-u trebaju sadržavati informacije specifične za sektor. Stoga zaključci o NRT-u iz članka 21. stavka 3. revidirane Direktive o industrijskim emisijama, tj. zaključci o NRT-u u vezi s glavnom aktivnošću postrojenja, trebaju biti dio isključivo „vertikalnih” referentnih dokumenata o NRT-u.

„Horizontalni” referentni dokumenti o NRT-u trebaju uključivati opće informacije koje je moguće upotrijebiti za različite aktivnosti obuhvaćene revidiranom Direktivom o industrijskim emisijama. U „horizontalne” referentne dokumente o NRT-u treba uključiti informacije koje dopunjuju informacije iz „vertikalnih” referentnih dokumenata o NRT-u o aspektima koji obuhvaćaju nekoliko industrijskih sektora.

To ne smije prouzročiti proturječne zaključke između „vertikalnih” i „horizontalnih” referentnih dokumenata o NRT-u. Kako bi se olakšala primjena „vertikalnih” i „horizontalnih” referentnih dokumenata o NRT-u na način da se dopunjuju, referentni dokument o NRT-u treba sadržavati odgovarajuća upućivanja na druge relevantne „vertikalne” i „horizontalne” referentne dokumente o NRT-u.

1.2 **Postupak za sastavljanje i preispitivanje referentnih dokumenata o NRT-u**

Komisija organizira i koordinira razmjenu informacija i pripremne aktivnosti (rana početna faza). Dionici koji sudjeluju u razmjeni informacija u skladu s člankom 13. stavkom 1. revidirane Direktive o industrijskim emisijama (države članice, predmetne industrije, nevladine organizacije koje promiču zaštitu zdravlja ljudi i okoliša, Europska agencija za kemikalije i Komisija) nadziru postupak u okviru foruma osnovanog u skladu s člankom 13. stavkom 3. revidirane Direktive o industrijskim emisijama. Dionici sudjeluju u sastavljanju i preispitivanju referentnih dokumenata o NRT-u u okviru tehničkih radnih skupina. Više informacija o ulozi dionika te radu foruma i tehničkih radnih skupina nalazi se u odjeljku 1.3. odnosno odjeljku 4.2.

Odluku o sastavljanju ili početku preispitivanja referentnog dokumenta o NRT-u donosi Komisija uzimajući u obzir mišljenje foruma o programu rada za razmjenu informacija u skladu s člankom 13. stavkom 3. točkom (b) revidirane Direktive o industrijskim emisijama.

1.2.1 **Opći postupak za sastavljanje novog referentnog dokumenta o NRT-u**

Budući da su u Prilog I. revidiranoj Direktivi o industrijskim emisijama uvrštene nove aktivnosti, potrebno je sastaviti nove referentne dokumente o NRT-u. Osim toga, novi referentni dokumenti o NRT-u mogu se sastaviti i za aktivnosti koje još nisu obuhvaćene postojećim referentnim dokumentima o NRT-u ili nakon reorganizacije postojećih referentnih dokumenata o NRT-u (npr. spajanjem postojećih referentnih dokumenata o NRT-u u novi dokument).

([5]) Osim ako nije drukčije određeno, izraz „poglavlje” odnosi se na poglavlja iz ovog Priloga.
([6]) Osim ako nije drukčije određeno, izraz „odjeljak” odnosi se na odjeljke iz ovog Priloga.

Radni postupak pri sastavljanju novog referentnog dokumenta o NRT-u ima mnogo sličnosti s radnim postupkom pri preispitivanju referentnog dokumenta o NRT-u i opisan je u odjeljku 1.2.5. Međutim, za novi referentni dokument o NRT-u posebnu pozornost treba posvetiti pripremnim aktivnostima opisanima u odjeljku 4.5.: moguće je da će u početnoj fazi biti potrebno prikupiti znatnu količinu informacija, što može potrajati nešto dulje nego u slučaju preispitivanja referentnog dokumenta o NRT-u.

1.2.2 **Opći postupak za preispitivanje referentnog dokumenta o NRT-u**

Preispitivanje referentnih dokumenata o NRT-u trajan je proces zbog dinamične prirode NRT-a. Znanost i tehnologije stalno se razvijaju, mogu se pojaviti nove tehnike, u industriju se uspješno uvode novi postupci ili postupci u nastajanju, mogu se pojaviti nova pitanja u vezi sa zaštitom okoliša i mogu postati dostupna nova saznanja o emitiranim tvarima i njihovim opasnim svojstvima. Kako bi se takve promjene i njihove posljedice na najbolje raspoložive tehnike odrazile u referentnim dokumentima o NRT-u, potrebno ih je redovito preispitivati te, prema potrebi, na odgovarajući način ažurirati. To je izričito utvrđeno u članku 13. stavku 1. revidirane Direktive o industrijskim emisijama, u kojem se navodi da se razmjenom informacija nastoji uspostaviti osmogodišnji ciklus preispitivanja referentnih dokumenata o NRT-u.

Pri odlučivanju o preispitivanju referentnog dokumenta o NRT-u potrebno je uzeti u obzir:

(i) informacije iz odjeljka referentnog dokumenta o NRT-u pod nazivom „Završne primjedbe i preporuke za daljnji rad” (vidjeti odjeljak 2.2.); i

(ii) informacije dobivene od Inovacijskog centra za industrijsku preobrazbu i emisije (INCITE) (vidjeti odjeljak 4.4.), zajedno s drugim čimbenicima kao što su:

— naznaka da bi nove tehnike mogle biti dostupne,

— potreba za proširenjem područja primjene referentnog dokumenta o NRT-u.

— potreba za uključivanjem proizvoda/tvari ili postupaka koji još nisu obuhvaćeni, ili

— potreba za temeljitijim razmatranjem određenih aspekata.

1.2.3 **Djelomično preispitivanje referentnog dokumenta o NRT-u**

Ako se postojeći referentni dokument o NRT-u preispituje u okviru programiranog ciklusa preispitivanja, možda će se moći preispitati samo dio referentnog dokumenta o NRT-u i pritom se usredotočiti na, primjerice, određeni industrijski postupak ili podsektor, određeno pitanje zaštite okoliša ili novi postupak koji se pojavio nakon donošenja zaključaka o NRT-u.

Iako taj pristup omogućuje brže preispitivanje, možda će biti moguć samo ako su ispunjeni uvjeti navedeni u nastavku.

— Neki dijelovi referentnih dokumenata o NRT-u mogu ostati nepromijenjeni, npr. ako je podsektor ili proizvodni proces ostao uglavnom nepromijenjen ili ako se učinkovitost tehnika za smanjenje emisija za određenu onečišćujuću tvar zabilježena u praksi nije znatno poboljšala.

— Zaštićen je integrirani pristup u skladu s Direktivom o industrijskim emisijama. Primjerice, ako se djelomično preispitivanje odnosi na određeno pitanje zaštite okoliša (npr. određenu onečišćujuću tvar), ono ne bi trebalo biti ograničeno na NRT ili povezane razine emisija ili učinkovitosti u vezi s tim pitanjem. Preispitivanje bi trebalo obuhvaćati i moguće učinke prijenosa onečišćenja s medija na medij (npr. mogući učinak tehnika za smanjenje emisija koje se primjenjuju radi smanjenja utjecaja te onečišćujuće tvari na potrošnju vode ili energije, nastajanje otpada ili potencijalne emisije drugih onečišćujućih tvari), kao i druga pitanja zaštite okoliša koja proizlaze iz smanjenja ili sprečavanja s obzirom na to konkretno pitanje zaštite okoliša.

— Zadržava se općenita dosljednost zaključaka o NRT-u. Primjerice, ako se unutar skupa postojećih zaključaka o NRT-u razvije NRT za novi postupak, zaključci o tom novom NRT-u moraju ostati usklađeni sa zaključcima o NRT-u koji nisu dio preispitivanja (npr. ako je novi NRT generički NRT, mora se provjeriti je li primjenjiv na sve postupke u predmetnom industrijskom sektoru, a ne samo na taj novi postupak).

Ne predviđa se provođenje djelomičnog preispitivanja referentnog dokumenta o NRT-u objavljenog prije 2026. jer bi tehnička radna skupina trebala osigurati da se i dio koji nije obuhvaćen djelomičnim preispitivanjem uskladi (posebnim postupkom prikupljanja podataka) s ciljevima i zahtjevima iz revidirane Direktive o industrijskim emisijama, posebno s poglavljem o zaključcima o NRT-u.

Zaključci o tome koji dijelovi referentnog dokumenta o NRT-u ostaju nepromijenjeni i koje je dijelove potrebno preispitati donose se na inicijalnom sastanku tehničke radne skupine (vidjeti odjeljak 4.6.1.2.).

1.2.4 **Cilj preispitivanja referentnog dokumenta o NRT-u**

Cilj je preispitivanja referentnog dokumenta o NRT-u procijeniti u kojoj su mjeri prethodno doneseni zaključci o NRT-u i dalje svrsishodni te prema potrebi ažurirati te zaključke i utvrditi razvoj NRT-a i tehnika u nastajanju. To se postiže prvenstveno pregledom onih dijelova referentnog dokumenta o NRT-u u kojima se utvrđuju zaključci o NRT-u, procjenom učinkovitosti njihove provedbe i preispitivanjem ili ažuriranjem onih zaključaka za koje su na raspolaganju nove informacije koje to omogućuju.

Stoga se od preispitivanja referentnog dokumenta o NRT-u ne očekuje da obuhvaća ponovno sastavljanje ili preinaku cijelog referentnog dokumenta o NRT-u. Međutim, uvažava se potreba da je u nekim slučajevima kod prvih preispitivanja referentnih dokumenata o NRT-u možda potrebno znatno više preinaka nego kod naknadnih preispitivanja.

Jasno je kako je najmjerodavnija nova informacija, koju je potrebno utvrditi, prikupiti i predložiti u okviru razmjene informacija za preispitivanje referentnog dokumenta o NRT-u, ona informacija zbog koje je možda potrebno preispitati ili ažurirati zaključke o NRT-u. Zato je ključno da se podaci i informacije prikupljaju na temelju smjernica navedenih u poglavlju 5.

Pored toga, preispitivanje referentnog dokumenta o NRT-u treba uključivati:

1. poboljšanje, ažuriranje i dopunjavanje postojećih informacija i zaključaka o NRT-u na temelju novijih podataka i informacija;

2. uklanjanje nevažećih i zastarjelih informacija;

3. ispravljanje grešaka i uklanjanje neusklađenosti s drugim referentnim dokumentima o NRT-u.

Preispitivanje referentnog dokumenta o NRT-u uglavnom treba usmjeriti na poglavlja referentnog dokumenta o NRT-u pod nazivom „Tehnike koje je potrebno uzeti u obzir kod određivanja najboljih raspoloživih tehnika i tehnika u nastajanju”, „Zaključci o najboljim raspoloživim tehnikama (NRT)” i „Sadašnje razine emisija i potrošnje” te u manjoj mjeri na poglavlja referentnog dokumenta o NRT-u pod nazivom „Primijenjeni postupci i tehnike” (u slučaju važnih izmjena u tom poglavlju). Preispitivanje drugih poglavlja referentnog dokumenta o NRT-u manje je važno.

Općenito govoreći, potrebno je osigurati da sve preostale informacije u referentnom dokumentu o NRT-u budu što bolje ažurirane, što usklađenije i što točnije, koliko je to razumno moguće.

1.2.5 **Uobičajeni radni postupak pri sastavljanju i preispitivanju referentnih dokumenata o NRT-u**

Ključne faze uobičajenog radnog postupka pri sastavljanju i preispitivanju referentnih dokumenata o NRT-u obuhvaćaju inicijalni sastanak, fazu prikupljanja podataka i informacija, jedan nacrt referentnog dokumenta o NRT-u i završni sastanak (vidjeti odjeljak 4.6.1.4.). Najvažniji koraci za sastavljanje i preispitivanje referentnih dokumenata o NRT-u podrobnije su opisani u tablici 1.

U tim se koracima uzima u obzir:

— cilj utvrđen u članku 13. stavku 1. revidirane Direktive o industrijskim emisijama da se referentni dokument o NRT-u ažurira najkasnije osam godina nakon objavljivanja prethodne verzije,

— cilj utvrđen u članku 13. stavku 1. revidirane Direktive o industrijskim emisijama da „[r]azmjena informacija iz prvog podstavka ne smije trajati dulje od četiri godine za svaki pojedinačni referentni dokument o NRT-u”.

Konkretni koraci i vremenski okvir rada za svaki referentni dokument o NRT-u ovise o cijelom nizu čimbenika kao što su područje primjene referentnog dokumenta o NRT-u (i moguće proširenje područja primjene u slučaju preispitivanja referentnog dokumenta o NRT-u), broj i složenost tema koje je potrebno uzeti u obzir, izvori Europskog ureda za istraživanje industrijske preobrazbe i emisija (EU-BRITE) s obzirom na njegovu središnju ulogu u postupku razmjene informacija te, iznad svega, razina aktivnog i učinkovitog sudjelovanja tehničke radne skupine. Fleksibilnost za prilagodbu radnog postupka posebnostima pojedinog referentnog dokumenta o NRT-u primjenjuje se ne dovodeći u pitanje opći cilj da se rad dovrši u prethodno navedenim vremenskim okvirima i pritom osigura visoka kvaliteta izrade referentnog dokumenta o NRT-u.

Načelno se očekuje da će se tijekom preispitivanja referentnog dokumenta o NRT-u održati dva plenarna sastanka tehničke radne skupine (inicijalni sastanak i završni sastanak (vidjeti odjeljak 4.6.1.)). Međutim, u određenim slučajevima (npr. ako je dostavljeno mnoštvo novih informacija ili je određivanje NRT-a posebno sporno) može se organizirati izvanredni sastanak tehničke radne skupine (vidjeti odjeljak 4.6.1.3.). Osim plenarnih sastanaka tehničke radne skupine organiziraju se radionice za procjenu podataka (vidjeti odjeljak 4.6.3.3.), a mogu se organizirati i sastanci podskupina kako bi se olakšao rad (vidjeti odjeljak 4.2.3.).

Kako bi se na najučinkovitiji način iskoristili resursi od svih onih koji sudjeluju u sastavljanju ili preispitivanju referentnog dokumenta o NRT-u, potrebno je odrediti jasan rok za dostavu skupnih informacija koje su bile obećane ili utvrđene u zaključcima inicijalnog sastanka (vidjeti odjeljak 4.6.1.2.). Informacije dostavljene nakon tog roka mogu se prihvatiti samo u iznimnim okolnostima nakon savjetovanja s tehničkom radnom skupinom, a EU-BRITE može ih uzeti u obzir samo ako u značajnoj mjeri pridonose izradi ili ažuriranju zaključaka o NRT-u ili rješavanju spornih ili tehnički složenih pitanja.

EU-BRITE će prema potrebi zatražiti dodatne informacije ili pojašnjenja od tehničke radne skupine kako bi prikupio sve važne nedostajuće informacije koje su potrebne prije svega za izradu zaključaka o NRT-u u skladu sa smjernicama iz poglavlja 3. i 5.

Korak br.	Korak sastavljanja/preispitivanja referentnog dokumenta o NRT-u	Opis
Pripremne aktivnosti prije razmjene informacija		
0.1	Rana početna faza	Vidjeti odjeljak 4.5.1.
0.2	Aktiviranje/ponovno aktiviranje tehničke radne skupine	Tehnička radna skupina aktivira se / ponovno se aktivira, uz identifikaciju i potvrdu članstva i kontaktnih podataka (vidjeti odjeljak 4.2.1.).
0.3	Početna faza	Članovi tehničke radne skupine dostavljaju prve ulazne podatke (vidjeti odjeljak 4.5.2.).
Aktivnosti razmjene informacija		
1.1	Inicijalni sastanak	Organizira se inicijalni sastanak (vidjeti odjeljak 4.6.1.2.) na temelju pripremnog dokumenta koje je prethodno dostavljeno tehničkoj radnoj skupini. Zaključci i izvješće s inicijalnog sastanka prosljeđuju se nakon sastanka.
1.2	Prikupljanje i analiza informacija/podataka	Tehnička radna skupina prikuplja i dostavlja skupne informacije utvrđene u zaključcima inicijalnog sastanka (vidjeti odjeljak 4.6.3.1.). Skupne informacije odnose se na sve informacije razmijenjene u okviru „postupka iz Seville" osim informacija dobivenih provođenjem upitnika.
		EU-BRITE priprema upitnik (vidjeti odjeljak 4.6.2.) za prikupljanje podataka specifičnih za postrojenja, pogone i postupke te ga dovršava s tehničkom radnom skupinom (među ostalim provođenjem radionice za izradu upitnika i faze ispitivanja). Upitnik se šalje postrojenjima ili pogonima koji sudjeluju u prikupljanju podataka/informacija (vidjeti i odjeljak 4.6.3.1.).
		Prikupljaju se podaci specifični za postrojenja, pogone i postupke (vidjeti odjeljak 4.6.3.1.).
		Informacije i podaci analiziraju se (vidjeti odjeljak 4.6.3.2.) i razmatraju u okviru tehničke radne skupine (među ostalim na prvoj radionici za procjenu podataka).
1.3	Prvi nacrt	Sastavlja se prvi nacrt (vidjeti odjeljak 0.) i podnosi tehničkoj radnoj skupini na očitovanje.
1.4	Analiza primjedbi i ažuriranje prvog nacrta	Primjedbe tehničke radne skupine analiziraju se i razmatraju s tehničkom radnom skupinom (među ostalim na drugoj radionici za procjenu podataka). Primjedbe tehničke radne skupine uzimaju se u obzir pri ažuriranju referentnog dokumenta o NRT-u (ili njegovih relevantnih poglavlja) za završni sastanak. Ako je potrebno, mogu se organizirati i druge radionice za procjenu podataka.
1.5	Završni sastanak	Za završni sastanak tehničke radne skupine izrađuje se pripremni dokument. Ažurirana verzija relevantnih poglavlja referentnog dokumenta o NRT-u dostavlja se tehničkoj radnoj skupini (vidjeti odjeljak 4.6.1.4.). Organizira se završni sastanak (vidjeti odjeljak 4.6.1.4.). Zaključci sa završnog sastanka prosljeđuju se nakon sastanka.
Konačni nacrt		
2.	Konačni nacrt	Na temelju zaključaka sa završnog sastanka izrađuje se konačni nacrt referentnog dokumenta o NRT-u. On se stavlja na raspolaganje forumu iz članka 13. (vidjeti odjeljak 1.3.) radi pribavljanja mišljenja foruma.

Kako bi se pripremne aktivnosti učinkovitije provele, EU-BRITE će, koliko je razumno moguće unaprijed, obavijestiti forum (vidjeti odjeljak 1.3) o datumima/razdobljima predviđenog ponovnog aktiviranja ili uspostavljanja tehničke radne skupine. Na isti će način EU-BRITE pravodobno obavijestiti članove tehničke radne skupine o sljedećim koracima i mogućim rokovima.

1.3 **Forum osnovan u skladu s člankom 13. revidirane Direktive o industrijskim emisijama**

Forum osnovan u skladu s člankom 13. stavkom 3. revidirane Direktive o industrijskim emisijama predstavlja skupinu stručnjaka koje saziva i kojima predsjeda Komisija i sastavljen je od predstavnika država članica, predmetnih industrija i nevladinih organizacija koje promiču zaštitu zdravlja ljudi ili okoliša. Imenovanje članova foruma provodi se u skladu s Odlukom Komisije 2011/C 146/03 o uspostavljanju foruma ([7]), u kojoj se također utvrđuju njegove zadaće.

Uloga foruma, kako je objašnjeno u uvodnoj izjavi 14. i opisano u članku 13. stavku 3. revidirane Direktive o industrijskim emisijama, jest osigurati učinkovitu, aktivnu i transparentnu razmjenu informacija kako bi se postigli visokokvalitetni referentni dokumenti o NRT-u razmatranjem i davanjem mišljenja o praktičnim dogovorima o razmjeni informacija.

Konkretno, u skladu s člankom 13. stavkom 3. revidirane Direktive o industrijskim emisijama forum daje svoje mišljenje o praktičnim dogovorima o razmjeni informacija, posebno o:

1. poslovniku foruma;

2. programu rada za razmjenu informacija;

3. smjernicama za prikupljanje podataka;

4. smjernicama za sastavljanje referentnih dokumenata o NRT-u i osiguranje njihove kvalitete, uključujući prikladnost njihova sadržaja i formata.

Članovi foruma odgovorni su za imenovanje svojih predstavnika u tehničku radnu skupinu (vidjeti posebno odjeljak 4.2.2. o zadaćama i profilu članova tehničke radne skupine) te za održavanje kontakta s njima tijekom postupka izrade kako bi se osigurala aktivna i učinkovita razmjena informacija.

Forum daje svoje mišljenje o programu rada za razmjenu informacija (tj. programu rada za referentni dokument o NRT-u) u ranoj fazi (npr. dvije godine unaprijed) kako bi dionici imali dovoljno vremena za obavljanje pripremnih radnji prije početka postupka preispitivanja/sastavljanja referentnog dokumenta o NRT-u, posebno u ranoj početnoj fazi (vidjeti odjeljak 4.5.1.).

Forum također predstavlja mjesto gdje se razmatraju opća pitanja u vezi s razmjenom informacija. U okviru foruma dionici mogu izraziti svoja mišljenja o postupku razmjene informacija, uključujući iskustva stečena tijekom tog postupka i aspekte osiguranja kvalitete. Forum može prema potrebi predlagati posebna poboljšanja ili aspekte koji se trebaju razmotriti tijekom sastavljanja ili preispitivanja referentnog dokumenta o NRT-u.

Glavna je zadaća foruma ocijeniti ishod razmjene informacija unutar tehničkih radnih skupina vodeći računa o ovim smjernicama i dati svoje mišljenje o predloženom sadržaju referentnih dokumenata o NRT-u na temelju aktivnosti provedenih na tehničkoj razini. Kako bi se to postiglo, nakon završetka rada u okviru tehničke radne skupine ažurirani konačni nacrt referentnog dokumenta o NRT-u šalje se forumu najkasnije osam tjedana prije sastanka foruma na kojem će se raspravljati o dokumentu ([8]). Članovi foruma trebaju dostaviti sve primjedbe na nacrt konačne verzije referentnog dokumenta o NRT-u u pisanom obliku prije sastanka.

U skladu s člankom 13. stavkom 4. revidirane Direktive o industrijskim emisijama mišljenje foruma o predloženom sadržaju referentnih dokumenata o NRT-u „podnosi se u roku od šest mjeseci od završnog sastanka tehničke radne skupine” (vidjeti odjeljak 4.6.1.4.). Uzimajući u obzir prethodno navedeno minimalno razdoblje od osam tjedana, to znači da se konačni nacrt referentnog dokumenta o NRT-u treba poslati forumu najkasnije četiri mjeseca nakon završnog sastanka.

([7]) Odluka Komisije od 16. svibnja 2011. kojom se osniva forum za razmjenu informacija u skladu s člankom 13. Direktive 2010/75/EU o industrijskim emisijama (SL C 146, 17.5.2011., str. 3.).

([8]) Poslovnik foruma iz članka 13.

Forum se, među ostalim, bavi sljedećim:

1. pitanjima postavljenima unutar tehničke radne skupine kod kojih podijeljeno mišljenje (vidjeti odjeljak 4.6.1.4.2.) predmetnog člana tehničke radne skupine nije na prikladan način izraženo u konačnom nacrtu teksta;

2. utemeljenim prijedlozima članova foruma za uklanjanje ili preinake podijeljenog mišljenja koje je izrazio njihov predstavnik u tehničkoj radnoj skupini;

3. pojašnjenjima teksta;

4. revidiranjem teksta koje će preciznije odražavati zaključak koji je donijela tehnička radna skupina;

5. popravcima tiskarskih grešaka u konačnom nacrtu;

6. prijedlozima da se važna pitanja, koja su već navedena u najvažnijem dijelu referentnog dokumenta o NRT-u, navedu u odjeljku „Završne primjedbe i preporuke za daljnji rad" (vidjeti odjeljak 2.3.9.).

Komisija u skladu s člankom 13. stavkom 4. revidirane Direktive o industrijskim emisijama objavljuje mišljenje foruma o predloženom sadržaju referentnog dokumenta o NRT-u i to mišljenje uzima u obzir pri donošenju odluka o zaključcima o NRT-u, kao i za konačni objavljeni referentni dokument o NRT-u.

1.4 Odbor osnovan u skladu s člankom 75. stavkom 1. revidirane Direktive o industrijskim emisijama

U članku 75. stavku 1. revidirane Direktive o industrijskim emisijama predviđa se osnivanje odbora u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ([9]), koji se sastoji od predstavnika svih država članica i pomaže Komisiji u okviru provedbe te direktive.

U skladu s člankom 13. stavkom 3. revidirane Direktive o industrijskim emisijama odbor je uključen u raspravu i donošenje „[smjernica] za prikupljanje podataka" i „[smjernica] za sastavljanje referentnih dokumenata o NRT-u i osiguranje njihove kvalitete, uključujući prikladnost njihovog sadržaja i formata" [(tj. ovog dokumenta)].

Člankom 13. stavkom 5. revidirane Direktive o industrijskim emisijama propisuje se da se odluke o zaključcima o NRT-u donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 75. stavka 2. revidirane Direktive o industrijskim emisijama. Odbor stoga mora biti uključen u donošenje odluka o zaključcima o NRT-u koji proizlaze iz razmjene informacija.

Nakon donošenja odluke o zaključcima o NRT-u EU-BRITE prema potrebi mijenja referentni dokument o NRT-u u skladu s donesenom odlukom o zaključcima o NRT-u i objavljuje konačni referentni dokument o NRT-u na engleskom jeziku. Odluke o zaključcima o NRT-u objavljuju se u Službenom listu na službenim jezicima Unije.

U skladu s člankom 13. stavkom 6. revidirane Direktive o industrijskim emisijama konačni referentni dokument o NRT-u i odluke o zaključcima o NRT-u moraju se objaviti u najkraćem mogućem roku.

2 POGLAVLJE 2.: SADRŽAJ I PODRUČJE PRIMJENE REFERENTNOG DOKUMENTA O NRT-U

2.1 Uvod

Referentni dokument o NRT-u tehnički je dokument koji uključuje činjenične tehničke i gospodarske informacije koje odražavaju rezultat razmjene informacija iz članka 13. revidirane Direktive o industrijskim emisijama i koji sadržava potrebne elemente za donošenje zaključaka o NRT-u za predmetne aktivnosti.

Poduzeća (tj. postrojenja ili dobavljači), robne marke, sudionici ili članovi tehničke radne skupine mogu biti navedeni u referentnom dokumentu o NRT-u ako to služi posebnoj svrsi da pomogne čitatelju kod traženja dodatnih informacija o pojedinom pitanju te ako takvo navođenje nije u suprotnosti s propisima o tržišnom natjecanju ili pravilima o zaštiti podataka.

2.2 Struktura referentnog dokumenta o NRT-u

U skladu s definicijom iz članka 3. točke 11. revidirane Direktive o industrijskim emisijama referentni dokument o NRT-u prvenstveno opisuje primijenjene postupke i tehnike, sadašnje razine emisija i potrošnje, tehnike koje su razmatrane za određivanje NRT-a, kao i zaključke o NRT-u i sve tehnike u nastajanju.

([9]) Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj).

Referentni dokument o NRT-u općenito treba sadržavati dijelove koji su navedeni u tablici dolje:

Predgovor
Područje primjene
Poglavlje: Opće informacije o predmetnom sektoru
Poglavlje: Primijenjeni postupci i tehnike
Poglavlje: Sadašnje razine emisija i potrošnje
Poglavlje: Tehnike koje je potrebno uzeti u obzir kod određivanja najboljih raspoloživih tehnika i tehnika u nastajanju
Poglavlje: Zaključci o najboljim raspoloživim tehnikama (NRT)
Završne primjedbe i preporuke za daljnji rad
Referentna literatura
Pojmovnik izraza i kratica
Prilozi (ovisno o značaju za sektor i dostupnosti informacija)

Struktura svih referentnih dokumenata o NRT-u treba biti u skladu s općim načelima iz ovog odjeljka. Međutim, raspored ovdje navedenih poglavlja služi samo kao primjer i svaki referentni dokument o NRT-u može biti drukčije strukturiran ako je takva struktura primjerenija sadržaju referentnog dokumenta o NRT-u. „Horizontalni" referentni dokumenti o NRT-u (vidjeti odjeljak 1.1.3.) mogu se značajno razlikovati od ovog okvirnog prikaza, pri čemu pojedina poglavlja možda uopće nisu relevantna. Međutim, i kod „horizontalnih" referentnih dokumenata o NRT-u tehnička radna skupina pokušat će postići dogovor oko zaključaka o NRT-u ako su oni relevantni i mogući.

Ako referentni dokument o NRT-u obuhvaća različite podsektore ili jasno prepoznatljive postupke ili faze postupka unutar sektora, možda je prikladnije imati odvojena poglavlja za svaki od tih sektora ili postupaka / faza postupaka i za svako poglavlje primijeniti gore navedenu strukturu („Opće informacije" do „Zaključci o najboljim raspoloživim tehnikama (NRT)).

2.3 Sadržaj referentnog dokumenta o NRT-u

2.3.1 Opće informacije o sadržaju referentnog dokumenta o NRT-u

Cilj sastavljanja i preispitivanja referentnih dokumenata o NRT-u treba biti objavljivanje sažetih dokumenata s naglaskom na zaključcima o NRT-u i što je moguće kraćim opisima. Referentni dokumenti o NRT-u mogu upućivati na druge referentne dokumente o NRT-u kako bi se što više smanjilo ponavljanje informacija.

2.3.2 Predgovor

U sažetom standardnom odjeljku referentnog dokumenta o NRT-u pod nazivom „Predgovor" opisuje se struktura dokumenta, ukratko se podsjeća na zakonodavni okvir i opisuje postupak izrade dokumenta (npr. kako su se informacije prikupljale i procjenjivale). Tekst se mora prilagoditi individualnoj strukturi svakog referentnog dokumenta o NRT-u.

2.3.3 Područje primjene

U odjeljku referentnog dokumenta o NRT-u pod nazivom „Područje primjene", koji je općenito sažet, trebaju se što preciznije opisati aktivnosti obuhvaćene dokumentom. Područje primjene mora se utvrditi tako da se spriječe neželjeni nedostaci ili preklapanja s područjem primjene drugih referentnih dokumenata o NRT-u, posebno između područja primjene vertikalnih referentnih dokumenata o NRT-u.

Taj odjeljak mora barem upućivati na odgovarajuće kategorije aktivnosti iz Priloga I. revidiranoj Direktivi o industrijskim emisijama. Prema potrebi treba se navesti više pojedinosti o proizvodnim procesima i potpostupcima koji pripadaju tim kategorijama aktivnosti. Također se trebaju navesti glavne „izravno pridružene" aktivnosti obuhvaćene dokumentom, čak i onda kad to nisu aktivnosti iz Priloga I.

U tom bi se odjeljku trebale navesti i aktivnosti, proizvodni procesi ili potpostupci koji su namjerno isključeni iz područja primjene referentnog dokumenta o NRT-u, uz navođenje razloga takvih isključenja (npr. kako bi se spriječili nedostaci ili izbjegla preklapanja s drugim referentnim dokumentima o NRT-u, propisima ili zakonodavnim aktima koji možda već obuhvaćaju te aktivnosti, postupke ili potpostupke).

Definicija područja primjene referentnog dokumenta o NRT-u ne predstavlja pravno tumačenje opisa aktivnosti iz Priloga I. revidiranoj Direktivi o industrijskim emisijama.

Područje primjene „horizontalnih" i „vertikalnih" referentnih dokumenata o NRT-u trebalo bi biti u skladu s načelima iz odjeljka 1.1.3. Kod „horizontalnih" referentnih dokumenata o NRT-u trebaju se opisati obuhvaćena pitanja i njihova povezanost s „vertikalnim" referentnim dokumentima o NRT-u za aktivnosti iz Priloga I. revidiranoj Direktivi o industrijskim emisijama. Značaj drugih referentnih dokumenata o NRT-u navodi se prema potrebi, uz upućivanje na te relevantne dokumente.

U preispitivanjima referentnih dokumenata o NRT-u kod kojih su zaključci o NRT-u već doneseni područje primjene tih zaključaka o NRT-u trebalo bi ostati osnova za područje primjene revidiranog referentnog dokumenta o NRT-u. Prilagodbe područja primjene trebale bi se prvenstveno odnositi na pojašnjenje interakcija s drugim referentnim dokumentima o NRT-u (npr. kako bi se spriječili nedostaci ili preklapanja) i usklađivanje područja primjene s proizvodnim procesima i potpostupcima koji se primjenjuju u sektoru u vrijeme preispitivanja. To može uključivati uklanjanje zastarjelih i uvrštavanje novih postupaka ili potpostupaka koji su se pojavili od donošenja zaključaka o NRT-u.

2.3.4 **Opće informacije o predmetnom sektoru**

U kratkom uvodnom poglavlju referentnog dokumenta o NRT-u pod nazivom „Opće informacije o predmetnom sektoru" navode se najnovije opće informacije o industrijskom sektoru koji je opisan u referentnom dokumentu o NRT-u, npr. u smislu broja i veličine postrojenja, zemljopisne raširenosti, proizvodnih kapaciteta i gospodarskih učinaka. U njemu kao osnovne informacije treba navesti ključna pitanja zaštite okoliša u vezi sa sektorom, po mogućnosti uz podatke o ukupnim emisijama i potrošnji te informacijama o napretku u području klimatske neutralnosti i kružnosti.

2.3.5 **Primijenjeni postupci i tehnike**

U poglavlju referentnog dokumenta o NRT-u pod nazivom „Primijenjeni postupci i tehnike" ukratko se opisuju proizvodni procesi koji se trenutačno primjenjuju u jednom ili više industrijskih sektora obuhvaćenih referentnim dokumentom o NRT-u i navode se tehnike koje se primjenjuju u sektoru.

Obuhvaćene aktivnosti trebaju uključivati aktivnosti opisane u Prilogu I. revidiranoj Direktivi o industrijskim emisijama i izravno pridružene aktivnosti, pri čemu se navodi značaj drugih referentnih dokumenata o NRT-u u vezi s nekim aspektima pojedinih pridruženih aktivnosti. Trebaju se opisati varijante postupaka, razvojni trendovi i zamjenski postupci u mjeri u kojoj su relevantni za određivanje NRT-a i tehnika u nastajanju.

U ovom se poglavlju treba prikazati redoslijed koraka uobičajenog postupka. Trebaju se uključiti neka ili sva sljedeća pitanja (prema potrebi prilagođena posebnostima procesnih jedinica) koja su relevantna za određivanje NRT-a i tehnika u nastajanju:

— iskorištene sirovine (uključujući sekundarne/reciklirane sirovine) i potrošni materijal, posebno kritične sirovine,

— potrošnja energije i vode,

— kemikalije, iskorištene pomoćne tvari / materijali,

— priprema sirovina (uključujući skladištenje i rukovanje),

— prerada materijala,

— proizvodnja proizvoda,

— konačna obrada proizvoda,

— skladištenje i rukovanje poluproizvodima i konačnim proizvodima,

— rukovanje ostacima i njihova daljnja uporaba ili zbrinjavanje (uključujući nusproizvode).

Trebaju se opisati stvarni ili mogući odnosi i poveznice između raznih aktivnosti / faza postupka, posebno ako oni utječu na ukupnu okolišnu učinkovitost (npr. kad se ostaci (uključujući nusproizvode) iz jedne aktivnosti mogu koristiti kao sirovina za drugu aktivnost).

2.3.6 **Sadašnje razine emisija i potrošnje**

U poglavlju referentnog dokumenta o NRT-u pod nazivom „Sadašnje razine emisija i potrošnje” navode se trenutačno zabilježene razine emisija i potrošnje za cjelokupni postupak (ili postupke) i njegove (njihove) potpostupke, uključujući primijenjene tehnike za sprečavanje/smanjenje emisija i povećanje učinkovitosti resursa. U tu se svrhu mogu koristiti informacije navedene u skupovima podataka iz odjeljka 5.2., kao i informacije o emisijama dostupne na Portalu za industrijske emisije. Za pojašnjenje relativne okolišne učinkovitosti usporedivih aktivnosti potrebne su informacije o razinama proizvodnje i konfiguraciji procesa kako bi se omogućilo iskazivanje razina emisija/potrošnje po postupku ili proizvodnoj jedinici.

U mjeri u kojoj je to moguće podaci se grupiraju prema relevantnim kontekstualnim informacijama, npr. vrsti postrojenja, pogona ili postupka, vrsti proizvoda, sirovini (pri čemu se posebna pozornost posvećuje kritičnim sirovinama) i veličini postrojenja.

Informacije bi trebale uključivati trenutačno zabilježenu potrošnju energije, vode, kemikalija i sirovina. Podaci trebaju uključivati emisije ključnih onečišćivača u zrak i vodu te podatke o nastajanju ostataka pri tim aktivnostima, kao i informacije o emisijama stakleničkih plinova, a prema potrebi i o emisijama buke i neugodnih mirisa. Ako su te informacije dostupne, trebale bi se navesti ulazne i izlazne tvari u okviru potpostupaka, čime se naglašavaju potpostupci koji su značajniji za okoliš te razmatraju mogućnosti recikliranja otpada i ponovne uporabe materijala u okviru cjelokupnog postupka ili izvan njega. Informacije i podaci u ovom poglavlju predstavljaju osnovu za ocjenu ključnih učinaka prijenosa onečišćenja s medija na medij i međusobnih ovisnosti.

Podaci o emisijama i potrošnji navedeni u ovom poglavlju referentnog dokumenta o NRT-u trebali bi u najvećoj mogućoj mjeri biti popraćeni pojedinostima o vrsti postupka ili proizvoda, korištenoj sirovini (pri čemu se posebna pozornost posvećuje kritičnim sirovinama), udjelu recikliranog otpada ili oporabljenih / ponovno upotrijebljenih materijala u sirovini (ako je to relevantno za emisije ili potrošnju), radnim uvjetima (npr. postotak punog kapaciteta, uključivanje ili isključivanje radnih uvjeta koji nisu uobičajeni, referentni uvjeti), metodama uzorkovanja i analitičkim metodama. U tu se svrhu mogu koristiti statistički prikazi (npr. prikaz prosjeka, maksimalnih razina, minimalnih razina, rasponi).

Podaci o emisijama i potrošnji trebali bi se prikazati tako da se mogu jednostavno i učinkovito procijeniti (relevantnost za određene podsektore, aktivnosti, predmetne postupke, operativne okolnosti itd.).

2.3.7 **Tehnike koje je potrebno uzeti u obzir kod određivanja najboljih raspoloživih tehnika i tehnika u nastajanju**

2.3.7.1 **Opće informacije o tehnikama koje je potrebno uzeti u obzir kod određivanja najboljih raspoloživih tehnika i tehnika u nastajanju**

Poglavlje referentnog dokumenta o NRT-u pod nazivom „Tehnike koje je potrebno uzeti u obzir kod određivanja najboljih raspoloživih tehnika i tehnika u nastajanju” od ključne je važnosti kod izrade zaključaka o NRT-u. Ono predstavlja katalog relevantnih tehnika i s njima povezanog praćenja koji se koristi za:

— sprečavanje emisija u zrak, vodu (uključujući podzemne vode) i tlo ili, ako to nije izvedivo, za smanjenje emisija,

— poboljšanje učinkovitosti resursa, npr. sirovina, vode i energetske učinkovitosti,

— promicanje dekarbonizacije, uključujući temeljitu industrijsku preobrazbu,

— sprečavanje ili smanjivanje nastajanja otpada,

— promicanje kružnog gospodarstva, npr. poboljšanjem oporabe otpada ili upotrebom sekundarnih sirovina (pri čemu se posebna pozornost posvećuje kritičnim sirovinama),

— sprečavanje ili smanjenje upotrebe opasnih tvari,

— sprečavanje ili smanjenje učinka emisija na bioraznolikost.

Tehnike opisane u tom poglavlju referentnog dokumenta o NRT-u (korištenjem strukture opisane u odjeljku 2.3.7.2.) smatraju se najrelevantnijima za određivanje NRT-a i tehnika u nastajanju za predmetne aktivnosti. One bi trebale uključivati i tehnologiju koja se koristi i način na koji su postrojenja projektirana, izgrađena, održavana, korištena i stavljena izvan uporabe. NRT-i i tehnike u nastajanju trebali bi biti opisani u zasebnim odjeljcima radi jasnoće.

U kontekstu sastavljanja i preispitivanja referentnih dokumenata o NRT-u, ako su zaključci o NRT-u već doneseni za određeni sektor na koji se odnosi referentni dokument o NRT-u, tehnike koje su već određene kao NRT trebale bi ostati osnova za izradu ovog poglavlja. U tom se slučaju u odjeljku „Tehnike koje je potrebno uzeti u obzir kod određivanja najboljih raspoloživih tehnika i tehnika u nastajanju" ne očekuje daljnja evaluacija tih tehnika, koje se već smatraju NRT-om. Postupak sastavljanja ili preispitivanja trebao bi umjesto toga biti usmjeren isključivo na promjene specifične za sektor kao što je uklanjanje zastarjelih tehnika ili uvrštavanje svih novih tehnika koje su se pojavile nakon donošenja zaključaka o NRT-u.

Opisane tehnike trebale bi obuhvaćati i mjere koje se primjenjuju za sprečavanje ili ograničavanje posljedica nesreća i incidenata za okoliš, a prema potrebi i relevantne mjere za oporavak lokacije. One bi također trebale obuhvaćati mjere donesene za sprečavanje ili smanjivanje onečišćenja kod radnih uvjeta koji nisu uobičajeni (kao što su radnje uključivanja i isključivanja, curenja, kvarovi, trenutačni prekidi rada i konačni prestanak rada).

U odjeljku referentnog dokumenta o NRT-u pod nazivom „Tehnike koje je potrebno uzeti u obzir kod određivanja najboljih raspoloživih tehnika i tehnika u nastajanju" trebalo bi utvrditi i tehnike u nastajanju.

Informacije za svaku tehniku u nastajanju moraju uključivati najmanje njezin opis, moguću učinkovitost u usporedbi s postojećim najboljim raspoloživim tehnikama, operativne podatke, moguće učinke prijenosa onečišćenja s medija na medij, prethodnu analizu troškova i koristi, tehnička razmatranja važna za primjenjivost i njezin stupanj razvoja, uključujući vremensko razdoblje u kojem bi tehnika mogla biti komercijalno „dostupna".

Budući da referentni dokumenti o NRT-u nisu zamišljeni kao udžbenici o tehnikama za sprečavanje i kontrolu onečišćenja, tehnike u ovom poglavlju trebaju biti opisane na sažet način.

Ako je tehnika već na odgovarajući način opisana u drugom referentnom dokumentu o NRT-u, moguće je uputiti na predmetni referentni dokument o NRT-u. Ako postoje različite verzije specifične za pojedini sektor, one se trebaju navesti pod naslovom „Tehnički opis" u referentnom dokumentu o NRT-u koji se ažurira. Referentni dokument o NRT-u trebao bi sadržavati i informacije specifične za sektor u skladu sa strukturom opisanom u odjeljku 2.3.7.2., tj. pod naslovima „Podaci o okolišnoj učinkovitosti i operativni podaci", „Tehnička razmatranja važna za primjenjivost", „Gospodarski učinci", „Učinci prijenosa onečišćenja s medija na medij" i „Primjeri postrojenja, pogona ili postupaka".

Ta skupina mogućih tehnika trebala bi obuhvaćati kako sprečavanje učinka na okoliš tako i kontrolne mjere, uzimajući u obzir da je sprečavanje učinka na okoliš, ako je to izvedivo, bolje rješenje od njegova smanjivanja. Treba obratiti pozornost na dobre prakse upravljanja i uzeti u obzir (preventivne) sustave održavanja, metode nadzora postupaka i mjere za nepredviđene događaje. Tehnike koje se pojavljuju u praksi unutar sektora i koje su uspostavljene u drugim sektorima mogu se uključiti ako su relevantne i ako je to potkrijepljeno dostatnim informacijama (vidjeti odjeljak 4.4.).

Cilj ovog poglavlja referentnog dokumenta o NRT-u trebao bi biti uključivanje što više informacija koje su potrebne za ocjenu mogu li se tehnike, same ili zajedno s drugim tehnikama, okarakterizirati kao NRT ili tehnika u nastajanju za predmetni sektor te za ocjenu njezine primjenjivosti unutar sektora. Za tu su ocjenu posebno važne informacije o operativnim podacima i okolišnoj učinkovitosti, učincima prijenosa onečišćenja s medija na medij, tehničkim razmatranjima važnim za primjenjivost, gospodarskim učincima i primjerima postrojenja, pogona ili postupaka. U ovom se poglavlju svaka tehnika treba razmatrati ne dovodeći u pitanje ispunjava li ona sva mjerila za NRT ili tehniku u nastajanju (vidjeti članak 3. točke 10. i 14. revidirane Direktive o industrijskim emisijama i Prilog III. toj direktivi).

2.3.7.2 **Raspoložive informacije o svakoj tehnici**

Poželjno je da informacije o svakoj tehnici uključuju sve elemente koji su navedeni u donjoj tablici.

Opis
Tehnički opis
Ostvarene koristi za okoliš (ili očekivane koristi za okoliš u slučaju tehnike u nastajanju)
Podaci o okolišnoj učinkovitosti i operativni podaci
Učinci prijenosa onečišćenja s medija na medij
Tehnička razmatranja važna za primjenjivost
Gospodarski učinci
Pokretač provedbe
Primjeri postrojenja, pogona ili postupaka (pilot- ili testna postrojenja, pogoni i postupci u slučaju tehnika u nastajanju)
Referentna literatura
Razina tehnološke zrelosti (relevantno samo za tehnike u nastajanju)

Opća načela za prikupljanje podataka, uključujući gore navedene informacije, utvrđena su u poglavlju 5.

2.3.7.2.1 **Opis**

Treba uključiti kratak opis tehnike koja se koristi u zaključcima o NRT-u (vidjeti odjeljak 3.2.).

2.3.7.2.2 **Tehnički opis**

Treba uključiti podrobniji, no ipak sažet tehnički opis s odgovarajućom upotrebom kemijskih ili drugih jednadžbi, slika, dijagrama i shematskih prikaza.

2.3.7.2.3 **Ostvarene koristi za okoliš (ili očekivane koristi za okoliš u slučaju tehnike u nastajanju)**

Trebalo bi navesti najvažnije moguće koristi za okoliš koje se ostvaruju provedbom tehnike. To uključuje, primjerice, smanjenu potrošnju energije i vode; smanjene emisije u vodu, zrak i tlo; smanjene emisije stakleničkih plinova; smanjenu potrošnju sirovina, posebno kritičnih sirovina; smanjenu upotrebu kemikalija ili zamjenu sigurnijim kemikalijama / povećanu upotrebu sigurnijih kemikalija; svođenje nastajanja otpada na najmanju moguću mjeru; povećanu kružnost.

Kad je riječ o tehnikama u nastajanju, u očekivanim koristima za okoliš trebalo bi usporediti i okolišnu učinkovitost tih tehnika u odnosu na okolišnu učinkovitost NRT-a.

2.3.7.2.4 **Podaci o okolišnoj učinkovitosti i operativni podaci**

Trebaju se navesti stvarni podaci o učinkovitosti specifični za postrojenja, pogone i postupke ([10]) (uključujući razine emisija ([11]), razine potrošnje sirovina (posebno kritičnih sirovina), vode i energije te količine nastalih ostataka) iz visokoučinkovitih postrojenja, pogona ili postupaka (uzimajući u obzir okoliš u cjelini) u kojima se tehnika primjenjuje, zajedno s odgovarajućim kontekstualnim informacijama iz odjeljka 5.4.

([10]) Podložno uvjetima propisanima propisima o tržišnom natjecanju i zaštiti povjerljivih poslovnih informacija, vidjeti odjeljak 5.3.

([11]) I koncentracija i specifično opterećenje onečišćujućih tvari (ako su dostupni) ili podaci potrebni za dobivanje tih informacija, uključujući korištene metode praćenja i referentne uvjete. Za podatke o specifičnom opterećenju proizvod o kojem je riječ treba biti jasno utvrđen.

Podaci o okolišnoj učinkovitosti i operativni podaci možda neće biti dostupni za tehnike u nastajanju u istoj mjeri kao za tehnike koje se uzimaju u obzir kod određivanja NRT-a. U tim slučajevima dostupne informacije, primjerice iz pilot-, testnih ili pionirskih postrojenja, pogona ili postupaka, mogu biti popraćene ili dopunjene razmatranjima o očekivanim koristima za okoliš i okolišnoj učinkovitosti (među ostalim u usporedbi s trenutačnom učinkovitošću NRT-a).

Trebalo bi uključiti sve druge korisne informacije o sljedećim elementima:

— načinu projektiranja, korištenja, održavanja, kontrole i stavljanja tehnike izvan uporabe (vidjeti i odjeljak 5.4.),

— pitanjima praćenja emisija u vezi s korištenjem tehnike (vidjeti i odjeljak 5.4.8.),

— osjetljivosti i trajnosti tehnike,

— pitanjima koja se odnose na sprečavanje nezgoda u okolišu.

Trebalo bi naglasiti poveznice između podataka o ulazima u proces (npr. vrsta i količina sirovina i goriva, energije, vode, kemikalija) i podataka o izlazima iz procesa (emisije, ostaci, proizvodi), posebno ako su mjerodavni za poboljšanje razumijevanja različitih učinaka na okoliš i njihova uzajamnog djelovanja, npr. ako je postignut kompromis između različitih izlaza iz procesa zbog kojega pojedine razine okolišne učinkovitosti nije moguće postići istodobno.

Podaci o emisijama i potrošnji trebali bi u najvećoj mogućoj mjeri biti popraćeni pojedinostima o odgovarajućim radnim uvjetima (npr. postotak punog kapaciteta, sastav goriva, nepridržavanje tehnike, uključivanje ili isključivanje radnih uvjeta koji nisu uobičajeni, referentni uvjeti), metodama uzorkovanja i analitičkim metodama te statističkim prikazima (npr. kratkoročni i dugoročni prosjeci, maksimalne razine, rasponi i načini raspodjele; vidjeti posebno odjeljak 5.4.8.).

U slučaju podataka o emisijama u vodu korisne su kontekstualne informacije o lokaciji/značajkama uzorkovanja (npr. samostalni ili kombinirani/miješani tok otpadnih voda, povezane uzvodne aktivnosti, krajnja točka ispuštanja).

Trebale bi se uključiti informacije o uvjetima ili okolnostima koje sprečavaju korištenje tehnike (uključujući tehniku za smanjivanje emisija) u punom kapacitetu ili zahtijevaju da se u cjelini ili djelomično ne poštuje tehnika, kao i mjere poduzete za obnovu njezine pune operativne učinkovitosti.

Informacije u ovom dijelu referentnog dokumenta o NRT-u ključne su za utvrđivanje razina emisija i razina okolišne učinkovitosti povezanih s NRT-om i tehnikama u nastajanju.

2.3.7.2.5 **Učinci prijenosa onečišćenja s medija na medij**

Treba navesti relevantne negativne učinke na okoliš zbog provedbe tehnike, odnosno u slučaju tehnike u nastajanju očekivane učinke prijenosa onečišćenja s medija na medij, koji omogućuju usporedbu tehnika radi procjene učinka na okoliš u cjelini. To može uključivati pitanja kao što su:

— potrošnja i priroda sirovina (posebno kritičnih sirovina), uključujući kemikalije,

— potrošnja vode,

— potrošnja energije,

— doprinos klimatskim promjenama,

— mogućnost oštećenja stratosferskog ozonskog sloja,

— mogućnost nastajanja ozona zbog fotokemijskih reakcija,

— zakiseljavanje kao posljedica emisija u zrak,

— čestice u zraku (uključujući mikročestice i metale),

— eutrofikacija tla i voda kao posljedica emisija u zrak ili vodu,

— mogućnost osiromašenja kisika u vodi,

— sastavnice koje su otporne / toksične / koje se akumuliraju u organizmima (uključujući metale),

— nastajanje i vrsta ostataka,

— ograničenje mogućnosti za ponovnu uporabu ili oporabu ostataka ili recikliranje otpada,

— stvaranje buke, vibracija ili neugodnih mirisa,

— učinak na bioraznolikost,

— učinak na zdravlje ljudi,

— povećan rizik od nesreća.

Referentni dokument o gospodarskim učincima i učincima prijenosa onečišćenja s medija na medij treba uzeti u obzir ako postoje značajni učinci prijenosa onečišćenja s medija na medij.

2.3.7.2.6 **Tehnička razmatranja važna za primjenjivost**

Osim ako se tehnika može primijeniti u cijelom industrijskom sektoru obuhvaćenom referentnim dokumentom o NRT-u (vidjeti odjeljak 2.3.3.), treba navesti glavna opća tehnička ograničenja za upotrebu tehnike u sektoru.

Očekuje se navođenje sljedećih glavnih ograničenja specifičnih za pojedini sektor:

— vrste postrojenja, pogona ili postupaka u sektoru na koje se tehnika ne može primijeniti;

— ograničenja provedbe u određenim općenitim slučajevima, uzimajući u obzir npr.:

  — odnosi li se ograničenje na novo ili postojeće postrojenje, pogon ili postupak, uzimajući u obzir čimbenike koji su uključeni u naknadnu prilagodbu postrojenja (npr. raspoloživost prostora), i uzajamno djelovanje s već instaliranim tehnikama,

  — veličinu postrojenja, pogona ili postupka, kapacitet (veliki ili mali) ili faktor opterećenja i režim rada,

  — količinu, vrstu ili kvalitetu proizvedenog proizvoda,

  — vrstu korištenog goriva ili sirovine (posebno kritičnih sirovina),

  — lokalne uvjete kao što su dostupnost sirovina, pristup električnoj energiji iz obnovljivih izvora ili drugoj potrebnoj infrastrukturi (npr. transport i skladištenje CO_2),

  — pitanja sigurnosti,

  — zdravlje ljudi,

  — klimatske uvjete.

Ova ograničenja potrebno je navesti zajedno s njihovim razlozima.

Ova ograničenja nisu zamišljena kao popis mogućih lokalnih uvjeta koji bi mogli utjecati na primjenjivost tehnike za pojedino postrojenje, pogon ili postupak.

2.3.7.2.7 **Gospodarski učinci**

Treba uključiti informacije o troškovima tehnika (kapital/ulaganje, rad i održavanje, uključujući pojedinosti o tome kako su ti troškovi izračunani/procijenjeni), kao i o mogućim uštedama zbog njihove primjene (npr. veća učinkovitost sirovina ili energije/vode, troškovi za otpad, kraće razdoblje povrata u usporedbi s drugim tehnikama), prihodima ili drugim koristima, uključujući pojedinosti o tome kako su oni izračunani/procijenjeni. Trebalo bi navesti i kontekstualne informacije o parametrima koji utječu na podatke o troškovima, kao što su lokalni uvjeti (npr. cijena vode/energije).

Ako su dostupne, trebalo bi navesti i preliminarne procjene troškova za tehnike u nastajanju, uključujući pretpostavke i neizvjesnosti.

Poželjno je da se podaci o troškovima navedu u eurima. Ako se iznos preračunava iz druge valute, treba navesti podatke u izvornoj valuti i godinu u kojoj su podaci prikupljeni jer se tečaj s vremenom mijenja. Kod cijene/troškova opreme ili usluge treba navesti godinu kupnje. Ako se informacije o troškovima tehnike temelje na postrojenjima izvan Unije, uz njih bi trebalo navesti i procjenu prosječnog ekvivalentnog troška za provedbu te tehnike u Uniji.

Poželjno je da se podaci o troškovima navode kao marginalni troškovi kako bi se mogla ocijeniti promjena ukupnih troškova.

Informacije o tržištu za predmetni sektor trebaju se navesti kad su dostupne kako bi se troškovi tehnika stavili u kontekst.

Trebalo bi uključiti informacije koje su relevantne za nova i postojeća postrojenja, pogone ili postupke. Ako je moguće, potrebno je na taj način omogućiti ocjenu gospodarske isplativosti tehnike za predmetni sektor te mogućih gospodarskih ograničenja za njezinu primjenjivost.

Ako je to relevantno, trebalo bi dostaviti informacije o isplativosti tehnike (npr. u eurima po smanjenoj masi onečišćujuće tvari) kako bi se omogućila ocjena gospodarske održivosti u skladu s člankom 3. točkom 10.b i točkom 14. revidirane Direktive o industrijskim emisijama.

Referentno izvješće o praćenju emisija u zrak i vodu iz postrojenja na temelju Direktive o industrijskim emisijama može se uzeti u obzir za troškove praćenja.

Pitanja povjerljivosti podataka trebalo bi rješavati u skladu s odjeljkom 5.3.

2.3.7.2.8 **Pokretač provedbe**

Ako je primjenjivo, trebaju se navesti posebni lokalni uvjeti, zahtjevi (npr. zakonodavstvo, sigurnosne mjere), obveze održivosti ili neokolišni uzroci (npr. veći prinos, poboljšana kvaliteta proizvoda, gospodarski poticaji kao što su subvencije, porezne olakšice ili druge vrste financiranja) koji pokreću ili potiču provedbu tehnike.

2.3.7.2.9 **Primjeri postrojenja, pogona ili postupaka**

Treba navesti postrojenja, pogone ili postupke u kojima se tehnika provodi i iz kojih su se prikupljale informacije koje su se koristile pri izradi odjeljka referentnog dokumenta o NRT-u koji se odnosi na tu tehniku, uključujući navođenje u kojoj mjeri se tehnika primjenjuje u Uniji ili u svijetu.

Za tehnike u nastajanju treba navesti pilot-, testna ili pionirska postrojenja, pogone ili postupke. Mogu se upotrijebiti i informacije dobivene od INCITE-a (vidjeti odjeljak 4.4.).

2.3.7.2.10 **Referentna literatura**

Treba uključiti literaturu ili drugi referentni materijal (npr. knjige, izvješća, studije, internetske stranice) koji su se koristili za sastavljanje odjeljka i koji sadržavaju podrobnije informacije o tehnici. Ako referentni materijal sadržava velik broj stranica, treba uputiti na odgovarajuće stranice ili odjeljke.

Ako je moguće, referentna literatura treba biti dostupna u okviru informacijskog sustava NRT-a (vidjeti odjeljak 4.7.1.).

2.3.7.2.11 **Razina tehnološke zrelosti tehnike u nastajanju**

Trebalo bi navesti informacije o zrelosti tehnike u nastajanju kao što su:

— trenutačna i očekivana razina tehnološke spremnosti po završetku tehnološkog razvoja,

— ograničenja i potencijal za proširenje tehnike,

— očekivani vremenski okvir za tržišnu spremnost (npr. očekivani datum puštanja u rad u industrijskom postrojenju velikih razmjera),

— dostupnost podataka o okolišnoj učinkovitosti dobivenih iz industrijskih terenskih ispitivanja i oglednih pilot-pogona.

2.3.8 **Zaključci o najboljim raspoloživim tehnikama (NRT)**

U poglavlju referentnog dokumenta o NRT-u pod nazivom „Zaključci o najboljim raspoloživim tehnikama (NRT)” navode se zaključci o tome koje su najbolje raspoložive tehnike za sektor na osnovi razmjene informacija, kako je navedeno u prethodnim poglavljima i uzimajući u obzir definiciju „najboljih raspoloživih tehnika” iz članka 3. točke 10. revidirane Direktive o industrijskim emisijama zajedno s kriterijima iz Priloga III. toj direktivi.

Zaključci o NRT-u sadržavaju i zaključke o tehnikama u nastajanju za predmetni sektor. Ti se zaključci temelje na razmjeni informacija opisanoj u prethodnim poglavljima i u njima se uzima u obzir definicija „tehnika u nastajanju”. U zaključcima o NRT-u trebalo bi jasno razlikovati NRT i tehnike u nastajanju.

U posebnom odjeljku zaključaka o NRT-u navode se i utvrđeni NRT i tehnike u nastajanju koji mogu omogućiti postizanje temeljite industrijske preobrazbe, kao i okolnosti u kojima je takva preobrazba moguća (vidjeti i odjeljak 3.6.).

U postupku donošenja tih zaključaka o NRT-u opći kriteriji okolišne učinkovitosti tehnika razmatraju se s obzirom na industrijski sektor na koji se odnosi referentni dokument o NRT-u, uključujući učinke prijenosa onečišćenja s medija na medij, primjenjivost tehnika i njihove troškove.

Potrebno je imati u vidu da dokaze (tj. čvrste tehničke i ekonomske informacije) koji podupiru tehniku kao najbolju raspoloživu tehniku može predložiti jedno ili više postrojenja negdje u svijetu u kojima se tehnike primjenjuju. U slučajevima kad informacije o tehnici dolaze iz samo jednog postrojenja ili isključivo iz postrojenja koja se nalaze izvan Unije tehnička radna skupina treba provesti cjelovitu procjenu primjenjivosti unutar sektora.

Više informacija o zaključcima o NRT-u i elementima koje trebaju sadržavati u skladu s člankom 3. točkom 12. revidirane Direktive o industrijskim emisijama nalazi se u poglavlju 3.

2.3.9 **Završne primjedbe i preporuke za daljnji rad**

U kratkom odjeljku referentnog dokumenta o NRT-u pod nazivom „Završne primjedbe i preporuke za daljnji rad” navodi se datum početka i trajanje postupka sastavljanja ili preispitivanja referentnog dokumenta o NRT-u te ključne točke (npr. sastanci tehničke radne skupine, izdani nacrti dokumenata).

Navode se institucije i organizacije koje imaju svoje predstavnike u tehničkoj radnoj skupini i koje su aktivno pridonijele razmjeni informacija te ključni izvori informacija na kojima se temelji referentni dokument o NRT-u, pri čemu se posebno naglašavaju sva relevantna izvješća ili dostavljeni materijali koji su pridonijeli pouzdanosti rezultata.

Stupanj suglasja postignutog kod razmjene informacija treba se naznačiti izvješćivanjem o valjanim ([12]) podijeljenim mišljenjima članova tehničke radne skupine te stupnju njihove potpore.

U ovom odjeljku treba navesti upućivanje na mišljenje foruma o predloženom sadržaju referentnog dokumenta o NRT-u i navesti sva pitanja koja je bilo potrebno riješiti u postupku donošenja zaključaka o NRT-u.

Treba utvrditi i sva ključna otvorena pitanja ili praznine u znanju. Trebalo bi uključiti i preporuke za daljnje istraživanje ili prikupljanje informacija za sljedeće preispitivanje dokumenta.

2.3.10 **Referentna literatura**

U odjeljku referentnog dokumenta o NRT-u pod nazivom „Upute” navode se izvori informacija koje je EU-BRITE koristio pri izradi nacrta dokumenta i posebno dokumenti koje su članovi tehničke radne skupine dostavili u okviru razmjene informacija. Ti bi dokumenti također trebali biti dostupni članovima tehničke radne skupine putem informacijskog sustava NRT-a (vidjeti odjeljak 4.7.1.) osim ako sadržavaju povjerljive informacije (vidjeti odjeljak 5.3.) ili ih nije dopušteno dalje dijeliti zbog autorskih prava.

2.3.11 **Pojmovnik izraza i kratica**

U odjeljku referentnog dokumenta o NRT-u pod nazivom „Pojmovnik izraza i kratica”, sa standardnom strukturom i uvodom treba sažeti i definirati posebne tehničke izraze te definirati sve kratice koje se koriste u dokumentu.

([12]) Pojam „valjan” odnosi se na pristup utvrđen u odjeljku 4.6.1.4.2.

2.3.12 **Prilozi**

Ovisno o važnosti za sektor i dostupnosti informacija glavnom dijelu referentnog dokumenta o NRT-u mogu se dodati prilozi koji sadržavaju dodatne informacije iz literature ili studija slučaja.

Sažeci zakonodavnih propisa ne uključuju se u referentni dokument o NRT-u.

3 **POGLAVLJE 3.: ZAKLJUČCI O NRT-U**

3.1 **Uvod**

Kako je navedeno u odjeljku 1.1.1., „zaključci o NRT-u” definirani su u članku 3. točki 12. revidirane Direktive o industrijskim emisijama kao „dokument koji sadržava dijelove referentnog dokumenta o NRT-u u kojem se utvrđuju zaključci o najboljim raspoloživim tehnikama i tehnikama u nastajanju, njihov opis, informacije za procjenu njihove primjenjivosti, razine emisije povezane s tim tehnikama, razine okolišne učinkovitosti povezane s tim tehnikama, sadržaj sustava upravljanja okolišem, uključujući referentne vrijednosti, povezano praćenje, povezane razine potrošnje i prema potrebi odgovarajuće mjere za oporavak lokacije”.

Stoga je potrebno sastaviti poglavlje referentnog dokumenta o NRT-u pod nazivom „Zaključci o najboljim raspoloživim tehnikama (NRT)” kako bi se obuhvatili svi prethodno navedeni aspekti i kako bi se tekst mogao izravno koristiti za utvrđivanje i donošenje odluke o zaključcima o NRT-u u skladu s člankom 13. stavkom 5. revidirane Direktive o industrijskim emisijama.

Radi jasnoće aktivnosti na koje se odnose zaključci o NRT-u moraju se nedvosmisleno definirati u dokumentu. K tome, potrebno je navesti da popis tehnika opisanih u zaključcima o NRT-u nije u cijelosti određen niti je potpun. Mogu se koristiti i druge tehnike kako bi se osigurala barem ekvivalentna razina zaštite okoliša i zdravlja ljudi. Prema potrebi mogu se uključiti i definicije specifične za sektor.

Zaključci o NRT-u trebaju se sastojati od niza pojedinačnih NRT-a ili tehnika u nastajanju u kojima se navodi koja je tehnika ili kombinacija tehnika utvrđena kao NRT ili tehnika u nastajanju za postizanje određenog okolišnog cilja. Te su tehnike opisane u poglavlju referentnog dokumenta o NRT-u pod nazivom „Tehnike koje je potrebno uzeti u obzir kod određivanja najboljih raspoloživih tehnika i tehnika u nastajanju”.

Svaki pojedinačni NRT može, ali ne mora sadržavati povezane razine emisija, povezane razine okolišne učinkovitosti ili referentne vrijednosti.

Kad ih se smatra korisnima za nadležna tijela i operatere, zaključci o NRT-u također mogu sadržavati izjave koje ukazuju kad se određene tehnike ne smatraju NRT-om te su stoga namjerno isključene iz zaključaka o NRT-u zbog, primjerice, slabe ili nevjerodostojne okolišne učinkovitosti, nedostupnosti, gospodarskih učinaka, tehničkih ili gospodarskih razmatranja uvjeta naknadne prilagodbe, učinaka prijenosa onečišćenja s medija na medij ili pouzdanosti rada.

U skladu s člankom 3. točkom 12. revidirane Direktive o industrijskim emisijama zaključci o NRT-u također bi se trebali odnositi na praćenje povezano s NRT-om (učestalost i metode praćenja). U zaključcima o NRT-u navodi se i sadržaj sustava upravljanja okolišem (vidjeti odjeljak 3.4.), a prema potrebi i relevantne mjere za oporavak lokacije.

U skladu s člankom 3. točkom 12. revidirane Direktive o industrijskim emisijama zaključci o NRT-u mogu sadržavati i tehnike u nastajanju s povezanim razinama emisija ili povezanim razinama okolišne učinkovitosti ili bez njih. Više pojedinosti nalazi se u odjeljku 3.5.

U skladu s člankom 3. točkom 9.a i člankom 27. revidirane Direktive o industrijskim emisijama u zaključcima o NRT-u utvrđuju se NRT ili tehnike u nastajanju koje omogućuju temeljitu industrijsku preobrazbu. Više pojedinosti nalazi se u odjeljku 3.6.

Zaključci o NRT-u trebaju se odnositi i na radne uvjete koji nisu uobičajeni (kao što su radnje uključivanja i isključivanja, curenja, kvarovi, trenutačni prekidi rada i konačni prestanak rada) ako se oni smatraju zabrinjavajućima u kontekstu zaštite okoliša ili zdravlja ljudi.

Zaključci o NRT-u strukturirani su tako da se više pojedinačnih NRT-a grupira prema zajedničkim značajkama, npr. pitanjima zaštite okoliša, fazama proizvodnog procesa ili konačnim proizvodima, kako je primjereno.

3.2 **Elementi u pojedinačnom NRT-u ili tehnici u nastajanju**

3.2.1 **Općenito**

Svaki pojedinačni NRT ili tehniku u nastajanju treba predstaviti u standardnom formatu, čija struktura uglavnom ovisi o tome jesu li razina emisije, razina okolišne učinkovitosti ili referentna vrijednost povezane s NRT-om ili tehnikom u nastajanju ili ne.

Svaki pojedinačni NRT ili tehnika u nastajanju treba se numerirati kako bi se olakšalo upućivanje i treba započeti navođenjem okolišnih ciljeva/koristi koji se žele postići (npr. spriječiti/smanjiti emisije prašine, spriječiti/smanjiti potrošnju vode, spriječiti/smanjiti nastajanje otpada), nakon čega slijedi formulacija „NRT je” ili „tehnika u nastajanju je” i tehnika ili kombinacija tehnika koje se mogu koristiti za postizanje tih ciljeva.

Svaki NRT ili tehnika u nastajanju treba sadržavati opis tehnika ili kombinacije tehnika za postizanje navedenih okolišnih ciljeva/koristi i uključivati informacije za procjenu njihove primjenjivosti u predmetnom sektoru.

3.2.2 **Opis tehnika**

Opis tehnika treba biti kratak, ali i dovoljno informativan kako bi koristio nadležnim tijelima i operaterima. Treba izbjegavati uporabu nedefiniranih kratica i tehničkog žargona. Opisi u zaključcima o NRT-u trebaju se temeljiti na kratkim opisima tehnika u poglavlju referentnog dokumenta o NRT-u pod nazivom „Tehnike koje je potrebno uzeti u obzir kod određivanja najboljih raspoloživih tehnika i tehnika u nastajanju” (vidjeti odjeljak 2.3.7.).

Gdje je to bitno, opis treba obuhvatiti i aspekte navedene u definiciji NRT-a (npr. održavanje, projektiranje, korištenje, stavljanje izvan uporabe).

3.2.3 **Informacije za procjenu primjenjivosti tehnika**

Osim ako je drukčije određeno, tehnike navedene u zaključcima o NRT-u općenito su primjenjive u odnosu na predmetnu aktivnost. „Općenito primjenjive” znači da su tehnike primjerene za upotrebu u većini uvjeta i za većinu postrojenja u predmetnom industrijskom sektoru premda su moguće posebne situacije ili okolnosti u kojima njihova primjena nije izvediva ili praktična.

U slučaju kad postoje ograničenja u vezi s primjenjivošću za određenu tehniku, to treba izričito navesti. Informacije iz poglavlja referentnog dokumenta o NRT-u pod nazivom „Tehnike koje je potrebno uzeti u obzir kod određivanja najboljih raspoloživih tehnika i tehnika u nastajanju” (vidjeti odjeljak 2.3.7., posebno informacije pod naslovima „Tehnička razmatranja važna za primjenjivost”, „Gospodarski učinci” i „Učinci prijenosa onečišćenja s medija na medij”) trebaju osigurati osnovu za isticanje pitanja primjenjivosti u zaključcima o NRT-u.

Ako je to relevantno, informacije za procjenu primjenjivosti tehnika posebno trebaju obuhvaćati sljedeće: „nova” u odnosu na „postojeća” postrojenja, pogone ili postupke, veličinu postrojenja ili pogona, vrstu korištenog postupka, vrstu korištenog goriva ili sirovine (pri čemu se posebna pozornost posvećuje kritičnim sirovinama), razine potrošnje, faktor opterećenja, broj radnih sati, prinos ili produktivnost, klimatske uvjete i prostorne zahtjeve. Učinci prijenosa onečišćenja s medija na medij ne trebaju se navoditi osim ako uzrokuju ograničenja primjenjivosti.

3.3 **Pojedinačni NRT s povezanim razinama emisija, razinama okolišne učinkovitosti ili referentnim vrijednostima**

3.3.1 **Općenito**

Trebalo bi uključiti razinu emisija povezanu s NRT-om, razinu okolišne učinkovitosti povezanu s NRT-om ili referentnu vrijednost ako za to postoji čvrsta osnova. To bi se trebalo izvesti na temelju informacija razmijenjenih s tehničkom radnom skupinom, vodeći pritom računa o količini i kvaliteti podataka specifičnih za postrojenja, pogone i postupke koji su zaprimljeni tijekom razmjene informacija.

Razine okolišne učinkovitosti povezane s NRT-om i referentne vrijednosti mogu sadržavati:

— razine učinkovitosti resursa za materijale, vodu i energiju,

— razine ponovne uporabe vode, razine ponovne uporabe i oporabe ostataka ili recikliranja otpada,

— razine nastajanja otpada i razine ispuštanja otpadnih voda,

— druge razine (npr. učinkovitost smanjenja emisija).

Te razine okolišne učinkovitosti i referentne vrijednosti trebaju se predstaviti zajedno s povezanim referentnim uvjetima.

Razine emisija ili razine okolišne učinkovitosti povezane s NRT-om i referentne vrijednosti trebaju se izraziti kao rasponi, a ne pojedinačne vrijednosti. Raspon može odražavati razlike unutar određene vrste procesa ili postrojenja (npr. razlike u stupnju/čistoći i kvaliteti konačnog proizvoda, razlike u dizajnu, razlike u primijenjenim postupcima, izradi, veličini i kapacitetu postrojenja), zbog čega dolazi do razlika okolišne učinkovitosti postignute pri primjeni NRT-a.

Poželjno je koristiti stvarni raspon, a ne izraz kao što je „< *X*” jer se tako dobiva manje informacija.

EU-BRITE i tehnička radna skupina trebaju ocijeniti podatke prikupljene tijekom razmjene informacija (vidjeti poglavlje 5.) kako bi se dobila najstroža i najmanje stroga vrijednost raspona.

Kod utvrđivanja razina okolišne učinkovitosti povezanih s NRT-om mogu se koristiti zaokružene vrijednosti kako bi se u obzir uzela ograničenja u vezi s prikupljanjem podataka ili tehničkim pitanjima (npr. korištenje različitih metoda praćenja, mjerna nesigurnost, fluktuacije podataka u uobičajenim radnim uvjetima).

3.3.2 **Pojedinačni NRT s povezanim razinama emisija**

Pojedinačni NRT s povezanim razinama emisija („razine emisija povezane s NRT-om”) sadržava brojčani raspon razina emisija. Mjerne jedinice, referentni uvjeti (npr. udio kisika u dimnim plinovima, temperatura, tlak), ako je to primjenjivo, i razdoblje za izračun prosjeka (npr. prosjek po satu/danu/tjednu/mjesecu/godini) moraju se nedvojbeno utvrditi. Ako se to smatra potrebnim i ako dostavljeni podaci to omogućuju, raspon razina emisija povezanih s NRT-om može se izraziti kao kratkoročni i dugoročni prosjek (vidjeti i odjeljak 5.4.8.).

Za utvrđivanje najstrože vrijednosti raspona razina emisija povezanih s NRT-om potrebno je uzeti u obzir rad postrojenja, pogona ili postupaka u kojima se primjenjuje NRT i postiže najveća ukupna okolišna učinkovitost u uobičajenim radnim uvjetima, kako je navedeno u razmjeni informacija (poglavlje referentnog dokumenta o NRT-u pod nazivom „Tehnike koje je potrebno uzeti u obzir kod određivanja najboljih raspoloživih tehnika i tehnika u nastajanju”).

Trebalo bi točno utvrditi najstrožu vrijednost raspona razina emisija povezanih s NRT-om, pri čemu bi posebnu pozornost trebalo posvetiti kvaliteti i pouzdanosti podataka na kojima se ona temelji. Ta bi se vrijednost trebala moći kvantificirati s dovoljnom točnošću i što dosljednije postići u uobičajenim radnim uvjetima za reprezentativni uzorak usporedivih postrojenja, pogona ili postupaka u kojima se primjenjuje NRT.

U mjeri u kojoj je to moguće zaključci o NRT-u trebali bi sadržavati informacije o okolnostima u kojima se niže razine emisija unutar raspona razina emisija povezanih s NRT-om mogu postići za kategorije postrojenja sličnih značajki. Okolnosti koje treba uzeti u obzir obuhvaćaju prirodu postupka, svojstva sirovina, specifikacije proizvoda, uvjete rada, primijenjene tehnike, operativna ograničenja i moguće učinke prijenosa onečišćenja s medija na medij.

Informacijama o okolnostima u kojima se mogu postići niže razine unutar raspona razina emisija povezanih s NRT-om nastoji se poduprijeti provedba tog raspona u dozvolama i općim obvezujućim pravilima. Niže razine navedene u tim okolnostima služe samo u informativne svrhe i ne mijenjaju raspon razina emisija povezanih s NRT-om.

Najmanje stroga vrijednost raspona razina emisija i raspona razina okolišne učinkovitosti povezanih s NRT-om dobiva se razmatranjem raspona učinkovitosti povezane s primjenom NRT-a ([13]) u uobičajenim radnim uvjetima.

Mjerna jedinica za razinu emisija povezanu s NRT-om može se izraziti na jedan ili više načina, ovisno o raspoloživim informacijama, uključujući i sljedeće načine.

— Kao koncentracije (masa ispuštene onečišćujuće tvari po volumnom udjelu). Općenito je to najučestaliji način izražavanja razina emisija, ali referentni uvjeti i razdoblja za izračun prosjeka ključni su za njihovu usporedbu.

— Posebna opterećenja (masa ispuštene onečišćujuće tvari po masi proizvedenog proizvoda ili masi iskorištene sirovine). U određenim su slučajevima posebna opterećenja bolji pokazatelj učinkovitosti od koncentracija, primjerice u slučaju kad su koncentracije onečišćujućih tvari povećane zbog mjera za smanjenje količina otpadnih voda i očuvanja energije, npr. zatvoreni vodni tokovi. Isto tako i u ovom slučaju razdoblja za izračun prosjeka od ključne su važnosti za usporedbu.

Ako nije drukčije navedeno, razine emisija povezane s NRT-om za emisije u vodu odnose se i na izravna i na neizravna ispuštanja.

([13]) Uključujući i tehnologiju koja se koristi i način na koji su postrojenje, pogon ili postupak projektirani, izgrađeni, održavani, korišteni i stavljeni izvan uporabe.

3.3.3 **Pojedinačni NRT s povezanim razinama okolišne učinkovitosti ili referentnim vrijednostima**

Razine okolišne učinkovitosti povezane s NRT-om i referentne vrijednosti mogu se izraziti na više načina ovisno o raspoloživim informacijama. Primjerice, kad je riječ o razinama potrošnje (npr. sirovina, energije, vode) i nastajanju otpada, razine okolišne učinkovitosti povezane s NRT-om i referentne vrijednosti mogu se izraziti po masi proizvedenog proizvoda ili po masi sirovine (npr. u kg/t, MJ/t, m^3/t).

Kad je riječ o razinama okolišne učinkovitosti povezanima s NRT-om i referentnim vrijednostima, granice procesa i parametre koji utječu na učinkovitost trebalo bi što preciznije dogovoriti i definirati na inicijalnom sastanku kako bi se maksimalno povećala usporedivost postupaka sličnih značajki.

Primjer pojedinačnog NRT-a koji uključuje razine okolišne učinkovitosti povezane s NRT-om prikazan je u nastavku.

NRT YY. Za povećanje ukupne energetske učinkovitosti NRT je primjena jedne od tehnika navedenih u nastavku ili njihove kombinacije.

	Tehnika	Opis	Primjenjivost
a	aa	[opis aa]	Općenito primjenjivo.
b	bb	[opis bb]	Općenito primjenjivo.
c	cc	[opis cc]	Primjenjivo samo na nova postrojenja, pogone ili postupke i opsežne nadogradnje postrojenja, pogona ili postupaka.

Tablica YY: Razine okolišne učinkovitosti povezane s NRT-om za specifičnu neto potrošnju energije

Postupak	Razine okolišne učinkovitosti povezane s NRT-om (godišnji prosjek)	Jedinica
Postupak 1	X – Y	kWh/t proizvedenog proizvoda
Postupak 2	W – Z	

3.4 **Sustav upravljanja okolišem (EMS)**

Operateri postrojenja dužni su uspostaviti i provesti sustav upravljanja okolišem (EMS) u skladu s revidiranom Direktivom o industrijskim emisijama i relevantnim zaključcima o NRT-u. EMS omogućuje da se pitanja zaštite okoliša rješavaju na sustavan i dokaziv način s ciljem kontinuiranog poboljšanja okolišne učinkovitosti i sigurnosti postrojenja. Poboljšanja mogu uključivati sprečavanje nastajanja otpada, optimizaciju upotrebe resursa i ponovne uporabe vode te sprečavanje ili smanjenje rizika povezanih s upotrebom opasnih tvari.

U skladu s člankom 3. točkom 12. revidirane Direktive o industrijskim emisijama u zaključcima o NRT-u opisuje se sadržaj EMS-a, uključujući referentne vrijednosti. EMS koji operater treba uspostaviti i provesti mora uključivati barem elemente navedene u članku 14.a stavku 2. revidirane Direktive o industrijskim emisijama i biti u skladu s relevantnim zaključcima o NRT-u kojima se određuju aspekti koje treba obuhvatiti EMS-om. EMS konkretno sadržava pokazatelje u kojima se uzimaju u obzir referentne vrijednosti utvrđene u zaključcima o NRT-u (vidjeti odjeljak 3.3.3.).

Kako bi se poduprla priprema i provedba EMS-a, u zaključcima o NRT-u mogu se odrediti aspekti koje treba obuhvatiti EMS-om i koji su specifični za predmetni sektor.

Kako je navedeno u članku 14.a stavku 3. revidirane Direktive o industrijskim emisijama, razina detaljnosti EMS-a treba biti usklađena s prirodom, opsegom i složenošću predmetnih postrojenja te rasponom učinaka koje bi ona mogla imati na okoliš.

Tijekom razmjene informacija EU-BRITE i tehnička radna skupina moraju prikupljati i procjenjivati podatke i informacije potrebne za određivanje referentnih vrijednosti (vidjeti odjeljak 3.3.3.) i dodatnih aspekata relevantnih za sektor u zaključcima o NRT-u.

3.5 Tehnike u nastajanju

Općenito, ono što je opisano u odjeljcima 3.2. i 3.3. za pojedinačni NRT primjenjuje se i na tehnike u nastajanju, osim za referentne vrijednosti jer su one povezane samo s NRT-om (članak 3. točka 13.b revidirane Direktive o industrijskim emisijama).

Tehnika u nastajanju i NRT razlikuju se po stupnju razvoja jer tehnika u nastajanju još nije komercijalno razvijena (vidjeti odjeljak 2.3.7.1.).

Važno je da tehnika u nastajanju bude jasno utvrđena kao takva u zaključcima o NRT-u.

3.5.1 Razine emisija povezane s tehnikama u nastajanju ili razine okolišne učinkovitosti povezane s tehnikama u nastajanju

Pojmovi „tehnike u nastajanju”, „povezane razine emisija” i „povezane razine okolišne učinkovitosti” objašnjeni su u odjeljku 1.1.1. Razine emisija povezane s tehnikama u nastajanju ili razine okolišne učinkovitosti povezane s tehnikama u nastajanju općenito se definiraju primjenom pristupa sličnog onom koji se upotrebljava za razine emisija povezane s NRT-om i razine okolišne učinkovitosti povezane s NRT-om (vidjeti odjeljak 3.3.), pri čemu je temeljna razlika ograničenija dostupnost podataka.

Tehnike u nastajanju po definiciji nisu komercijalno razvijene, što nužno znatno ograničava dostupnost podataka kojima se podupire određivanje razina emisija ili razina okolišne učinkovitosti. Tehnička radna skupina mora procijeniti jesu li podaci dovoljno pouzdani, čak i ako je dostupno samo nekoliko brojčanih podataka iz oglednog prototipa u relevantnom okruženju (barem razina tehnološke spremnosti 6-7). Tehnička radna skupina trebala bi izvesti pouzdane razine emisija povezane s tehnikama u nastajanju i razine okolišne učinkovitosti povezane s tehnikama u nastajanju iz prikupljenih podataka i informacija ili, prema potrebi, na temelju stručne procjene.

Ako su dostupne, treba uzeti u obzir informacije dobivene od INCITE-a (vidjeti odjeljak 4.4.) o okolišnoj učinkovitosti tehnike.

3.6 Temeljita industrijska preobrazba

„Temeljita industrijska preobrazba” definirana je u članku 3. točki 9.a revidirane Direktive o industrijskim emisijama kao „implementacij[a], od strane industrijskih operatera, tehnika u nastajanju ili najboljih raspoloživih tehnika koje podrazumijevaju opsežnu promjenu dizajna ili tehnologije cijelog postrojenja ili njegova dijela odnosno zamjenu postojećeg postrojenja novim postrojenjem, čime se omogućuje iznimno veliko smanjenje emisija stakleničkih plinova u skladu s ciljem klimatske neutralnosti i optimiziraju posredne koristi za okoliš, barem do razina koje se mogu postići tehnikama utvrđenima u primjenjivim zaključcima o NRT-u, uzimajući u obzir učinke prijenosa onečišćenja s medija na medij”.

Stoga je važno da zaključci o NRT-u sadržavaju poseban odjeljak u kojem se utvrđuje NRT i tehnike u nastajanju koji mogu omogućiti postizanje temeljite industrijske preobrazbe, kao i okolnosti u kojima je takva preobrazba moguća.

4 POGLAVLJE 4.: RAZMJENA INFORMACIJA

4.1 Uvod

Pojedine faze u postupku razmjene informacija i donošenje zaključaka o NRT-u iz članka 13. revidirane Direktive o industrijskim emisijama opisani su u odjeljku 1.2.5.

Taj se postupak razmjene informacija često naziva „postupak iz Seville”.

Uloge glavnih sudionika u tom postupku opisane su u odjeljcima 4.2. i 4.3.

Važne ključne točke u postupku razmjene informacija, alati za razmjenu informacija i pitanja zaštite osobnih podataka opisani su u odjeljcima 4.6., 4.7. i 4.8.

4.2 Uloga tehničkih radnih skupina

4.2.1 Uspostavljanje tehničkih radnih skupina

Komisija uspostavlja (ili ponovno aktivira) tehničku radnu skupinu za sastavljanje ili preispitivanje referentnog dokumenta o NRT-u. Svaku tehničku radnu skupinu čine tehnički stručnjaci koji predstavljaju države članice, predmetne industrije, nevladine organizacije koje promiču zaštitu zdravlja ljudi i okoliša, stručnjaci iz Europske agencije za kemikalije i stručnjaci iz Komisije.

Članovi tehničkih radnih skupina imenuju se kako bi sudjelovali u razmjeni informacija prvenstveno na temelju njihova stručnog znanja na području tehnologije, gospodarstva, okoliša ili na regulativnom području (posebno u vezi s izdavanjem dozvola za industrijska postrojenja ili inspekcijski nadzor istih), a isto tako i na temelju njihovih sposobnosti za uključivanje gledišta krajnjeg korisnika referentnog dokumenta o NRT-u u postupak razmjene informacija.

Stručnjake za svaku tehničku radnu skupinu imenuju predstavnici foruma. U tu svrhu članovi foruma prosljeđuju EU-BRITE-u imena i kontaktne podatke imenovanih članova tehničkih radnih skupina.

Kako bi se industrijski sektori i nevladine organizacije koje promiču zaštitu zdravlja ljudi i okoliša bolje uključili u tehničke radne skupine, koordinaciju imenovanja njihovih predstavnika mogu provoditi relevantna europska udruženja.

Tijekom sastanaka tehničke radne skupine delegacije država članica mora voditi državni službenik ili zaposlenik javnih službi koji je prisutan tijekom cijelog trajanja sastanka.

4.2.2 **Odgovornosti i zadaće tehničke radne skupine**

Tehnička radna skupina predstavlja glavni izvor informacija za sastavljanje ili preispitivanje referentnog dokumenta o NRT-u. Stoga je nužno da članovi tehničke radne skupine aktivno sudjeluju u razmjeni informacija. Svojim uključivanjem u tehničku radnu skupinu članovi se obvezuju na aktivno prikupljanje i dostavljanje informacija u rokovima koji su dogovoreni unutar tehničke radne skupine ili ih je predložio EU-BRITE vodeći pritom računa o pravilima tržišnog natjecanja.

Članovi tehničke radne skupine dužni su o svom radu u tehničkoj radnoj skupini izvješćivati predstavnika foruma koji ih je predložio, posebno u slučajevima kad se pojave pitanja u vezi s razmjenom informacija.

Član tehničke radne skupine preuzima sljedeće glavne zadatke:

1. upoznati se sa smjernicama iz ovog dokumenta i razumjeti ih;

2. utvrditi i popisati nove/ažurirane ključne podatke i pitanja koja su relevantna za utvrđivanje ili ažuriranje zaključaka o NRT-u za predmetni sektor;

3. aktivno prikupljati ciljane tehničke i gospodarske informacije koje su važne za sastavljanje/preispitivanje referentnog dokumenta o NRT-u, uključujući posebno nove/ažurirane podatke o razini emisija i okolišne učinkovitosti od postrojenja obuhvaćenih referentnim dokumentom o NRT-u (za sektor / državu članicu, koju predstavljaju članovi tehničke radne skupine), u skladu s postupkom usuglašenim od strane tehničke radne skupine na temelju općih smjernica EU-BRITE-a koje su u skladu s načelima iz poglavlja 5. ovog dokumenta, a također i s ciljem rješavanja pitanja kao što su povjerljive poslovne informacije, osjetljive informacije prema propisima o tržišnom natjecanju, sukob interesa i druga s time povezana pitanja;

4. provjeravati kvalitetu prikupljenih podataka i informacija prije nego što ih se dostavi EU-BRITE-u, a posebno potpunost i dosljednost podataka koji su sadržani u predlošcima/upitnicima u koje se unose podaci radi prikupljanja informacija specifičnih za postrojenja, pogone i postupke (vidjeti odjeljke 5.4. i 5.5.);

5. podijeliti prikupljene podatke s drugim članovima tehničke radne skupine i s EU-BRITE-om neposrednom objavom u informacijskom sustavu NRT-a (vidjeti odjeljak 4.7.1.), uz moguću iznimku povjerljivih poslovnih informacija ili osjetljivih informacija prema propisima o tržišnom natjecanju;

6. odgovoriti na zahtjeve EU-BRITE-a za dodatne informacije ili pojašnjenja unutar određenih rokova (vidjeti odjeljak 1.2.5.);

7. iznijeti primjedbe unutar određenih rokova u vezi s nacrtima referentnih dokumenata o NRT-u i drugim dokumentima koje je izradio EU-BRITE;

8. prisustvovati sastancima tehničke radne skupine i aktivno sudjelovati na njima;

9. razmjenjivati iskustva (npr. tijekom posjeta lokaciji) s EU-BRITE-om i drugim članovima tehničke radne skupine;

10. identificirati i uspostaviti kontakte/mreže s dionicima koji nisu članovi tehničke radne skupine (npr. sa skupinama stručnjaka, nadležnim tijelima, operaterima ili skupinama operatera, nacionalnim skupinama, pružateljima tehnika), kako bi se stekla iskustva koja se zatim dijele s ostalim članovima tehničke radne skupine i EU-BRITE-om; u tu svrhu članovi tehničke radne skupine mogu osnovati i koordinirati „prateće skupine”, tj. skupine stručnjaka čija je zadaća podupirati članove tehničke radne skupine u prikupljanju informacija i pripremi doprinosa za sastavljanje ili preispitivanje referentnih dokumenata o NRT-u;

11. voditi ili zajedno voditi posebne zadaće ili podskupine (vidjeti odjeljak 4.2.3.) i o tome izvješćivati tehničku radnu skupinu.

Članovi tehničke radne skupine većinu svog posla obavljaju izvan sastanaka tehničke radne skupine dostavljanjem informacija i preispitivanjem nacrta prijedloga tekstova. Posebno, kako bi se referentni dokument o NRT-u uspješno oblikovao, tehnička radna skupina mora detaljno i u ograničenom vremenskom razdoblju odgovoriti na bitne nacrte. Premda se u postupku odlučivanja tehničke radne skupine očekuje postizanje širokog konsenzusa, on ipak nije preduvjet te je zadaća EU-BRITE-a uvrstiti relevantne raspoložive informacije u referentni dokument o NRT-u, uzimajući u obzir rasprave tehničke radne skupine.

4.2.3 **Podskupine tehničke radne skupine**

Kod rješavanja posebnih pitanja u okviru svojeg rada tehnička radna skupina može uspostaviti podskupine kako bi one preuzele posebne zadaće kao što je prikupljanje, analiziranje, strukturiranje i raspravljanje o informacijama i podacima, raspravljanje o primjedbama na predložene nacrte tekstova ili pripremanje i izrada predložaka ili dokumenata. EU-BRITE upravlja djelovanjem takvih podskupina na transparentan način te utvrđuje jasan mandat podskupina, a svim članovima tehničke radne skupine omogućuje pristup podskupinama te praćenje i razumijevanje aktivnosti i rezultata rada podskupina (npr. dnevni redovi sastanaka, zapisnici i izvješća pravodobno se unose u informacijski sustav NRT-a).

Sastanci podskupina tehničke radne skupine mogu se održavati u hibridnom obliku (osobno i putem interneta) ili samo putem interneta. Rasprave i rad u podskupinama ne smiju zamijeniti sastanke tehničke radne skupine.

4.2.4 **Uloga Europske agencije za kemikalije**

Europska agencija za kemikalije (ECHA) ima formalnu ulogu u aktivnostima tehničkih radnih skupina i podupire postupak razmjene informacija tijekom početne faze i kasnijih faza, među ostalim:

1. utvrđuje kemikalije koje se koriste u različitim sektorima ili postupcima, npr. tako što dostavlja relevantne popise iz baze podataka ECHA-e (tj. podatke iz Uredbe REACH ([14]), Uredbe CLP ([15]) i Uredbe o biocidnim proizvodima ([16])), posebno u početnoj fazi postupka sastavljanja ili preispitivanja referentnog dokumenta o NRT-u, te daje prednost tim kemikalijama na temelju profila opasnosti/rizika (u odnosu na okoliš i zdravlje ljudi) i drugih aspekata (npr. obujam / upotreba / razine emisija), prema potrebi;

2. pruža informacije o sektorskim tehnikama i praksama za upravljanje kemikalijama i njihovu upotrebu, prema potrebi, uključujući informacije o regulatornom statusu kemikalija (npr. usklađeno razvrstavanje, ograničenje);

3. pruža stručno znanje o informacijama o kemikalijama, uključujući sigurnije alternative (ako su dostupne), u različitim poglavljima referentnog dokumenta o NRT-u.

4.2.5 **Uloga Europske agencije za okoliš**

U uvodnoj izjavi 21. Direktive (EU) 2024/1785 objašnjava se da bi Komisija trebala osigurati da Europska agencija za okoliš (EEA) sudjeluje u razmjeni informacija ako bi njezino stručno znanje bilo korisno za razmjenu informacija.

Sudjelovanje EEA-e posebno je korisno za sastavljanje ili preispitivanje referentnog dokumenta o NRT-u jer ona može pružiti informacije o emisijama, obujmu proizvodnje ili drugim pokazateljima okolišne učinkovitosti (npr. potrošnja vode, energije, sirovina) povezanima sa sektorima koje obuhvaća referentni dokument o NRT-u i dostavljenima na Portalu za industrijske emisije. To bi trebalo poslužiti kao temelj za rasprave na inicijalnom sastanku i daljnje rasprave tijekom postupka preispitivanja ili sastavljanja referentnog dokumenta o NRT-u kako se nove informacije dostavljaju na Portalu za industrijske emisije. Osim svojeg stručnog znanja o podacima o industrijskim emisijama EEA može doprinijeti razmjeni informacija i svojim širim znanjem.

4.2.6 **Posjeti lokaciji**

Posjeti lokaciji mogu poslužiti kao instrument za prikupljanje i potvrđivanje informacija koje se koriste u sastavljanju i preispitivanju referentnih dokumenata o NRT-u. Članovi tehničkih radnih skupina mogu EU-BRITE-u i drugim članovima tehničkih radnih skupina predložiti posjete lokaciji. O datumima posjeta lokaciji potrebno je dostatno unaprijed obavijestiti cijelu tehničku radnu skupinu kako bi se u mjeri u kojoj je to moguće omogućilo sudjelovanje predstavnika lokalnih nadležnih tijela i zainteresiranih članova tehničke radne skupine te izbjegao mogući sukob interesa. Putem informacijskog sustava NRT-a (vidjeti odjeljak 4.7.1.) svim se članovima tehničke radne skupine stavljaju na raspolaganje kratka izvješća o takvim posjetima lokaciji koja priprema EU-BRITE.

([14]) Uredba (EZ) br. 1907/2006 o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija.
([15]) Uredba (EZ) br. 1272/2008 o razvrstavanju, označivanju i pakiranju.
([16]) Uredba (EU) br. 528/2012 o biocidnim proizvodima.

4.2.7 **Uključivanje pružatelja tehnika (npr. dobavljača opreme) u razmjenu informacija**

Na aktivno sudjelovanje u razmjeni informacija treba pozvati „pružatelje tehnika” (npr. dobavljače opreme) koji mogu osigurati vrijedne tehničke i gospodarske podatke i informacije potrebne za sastavljanje i preispitivanje referentnih dokumenata o NRT-u, pri čemu oni mogu sudjelovati neposredno kao članovi tehničke radne skupine ili posredno kao stručnjaci koji daju informacije EU-BRITE-u ili drugim članovima tehničke radne skupine.

Izraz „pružatelji tehnika” treba prije svega tumačiti u širem smislu kako bi se proširile spoznaje u okviru razmjene informacija. Ključno mjerilo za njihovo uključivanje u postupak razmjene informacija je da raspolažu mjerodavnim tehničkim i gospodarskim znanjima ili informacijama koje bi mogle biti od koristi za razmjenu informacija o NRT-u, tehnikama u nastajanju, povezanim razinama emisija / okolišne učinkovitosti, referentnim vrijednostima i praćenju. To može uključivati, na primjer, specijalizirane stručnjake za određeni NRT ili tehnike u nastajanju. Pod „pružateljima tehnika” trebali bi se načelno isključiti posrednici koji imaju isključivo komercijalnu ulogu (veletrgovci) koji se zbog zarade bave prodajom opreme ili pružanjem usluga operaterima/vlasnicima postrojenja, a da pritom nužno ne raspolažu zadovoljavajućim tehničkim razumijevanjem tehnike i znanjem o njezinoj operativnoj učinkovitosti.

Tehničko i gospodarsko znanje odnosno informacije kojima raspolažu „pružatelji tehnika” može se primijeniti kod raznih aktivnosti, kao što su osmišljavanje, projektiranje, licenciranje, proizvodnja/izgradnja, dostava, korištenje, održavanje, praćenje i stavljanje izvan uporabe postrojenja/pogona ili njegova dijela (npr. postupka, sustava, sastavnog dijela). Informacije bi se trebale pružati na neutralan način, a ne oglašavati određene komercijalne proizvode ili žigove.

Predstavnik poduzeća „pružatelja tehnika” koji je predložen za člana tehničke radne skupine mora *de facto* predstavljati „pružatelje tehnika” općenito ili u određenom podsektoru (a ne djelovati isključivo kao predstavnik poduzeća u kojem je zaposlen) kako bi se osigurala primjerena zastupljenost sektora.

Stoga se preporučuje uključiti predstavnike udruženja pružatelja tehnika kad god je to moguće, preko kojih individualna poduzeća mogu dobiti informacije.

4.3 **Uloga EU-BRITE-a**

Uloga EU-BRITE-a je koordinacija razmjene informacija i osiguravanje da se informacije za sastavljanje ili preispitivanje referentnih dokumenata o NRT-u prikupljaju i obrađuju u skladu sa smjernicama iz ovog dokumenta.

Znanstveno osoblje EU-BRITE-a predvodi rad tehničke radne skupine koja je uspostavljena za svaki pojedinačni referentni dokument o NRT-u.

EU-BRITE usmjerava rad u vezi s određivanjem NRT-a kako je definirano u revidiranoj Direktivi o industrijskim emisijama, poštujući pritom načela tehničke stručnosti, transparentnosti i neutralnosti. Taj rad podrazumijeva neovisne provjere i analizu informacija prikupljenih za potrebe donošenja zaključaka o NRT-u.

Ako članovi tehničke radne skupine pruže nepotpune ili nedostatne informacije, EU-BRITE o tome obavješćuje tehničku radnu skupinu te zahtijeva da se one dopune. Osim toga, EU-BRITE nastoji dopuniti nedostatke u informacijama aktivnim traženjem podataka koji nedostaju ili su nepotpuni (npr. tijekom posjeta lokaciji – vidjeti odjeljak 4.2.6. – ili kontaktiranjem osoba/institucija koje nisu izravno zastupljene u tehničkoj radnoj skupini). Nadalje, EU-BRITE može organizirati telefonske ili videokonferencije ili sastanke/radionice sa stručnjacima putem interneta ako je potrebno raspraviti neka pitanja u vezi sa sastavljanjem ili preispitivanjem referentnog dokumenta o NRT-u, osobito u slučaju kontroverznih, novih ili složenih pitanja.

U ostvarenju svoje uloge EU-BRITE posebno provodi sljedeće zadaće:

1. aktivno sudjeluje i pomaže kod prikupljanja informacija te izrađuje nacrte referentnih dokumenata o NRT-u;

2. provjerava dostavljene podatke/informacije te, prema potrebi, zahtijeva dopune/pojašnjenja od osobe koja je te podatke/informacije dostavila;

3. vodi tehničke rasprave na sastancima tehničke radne skupine, sastancima podskupina i radionicama za procjenu podataka te predsjedava tim sastancima (vidjeti i odjeljke 4.6.1. i 4.2.3.);

4. omogućuje cjelovito upravljanje alatom za sudjelovanje u informacijskom sustavu NRT-a (vidjeti odjeljak 4.7.1.) kako bi se osigurala transparentna razmjena informacija;

5. na sastancima foruma predlaže konačan nacrt referentnih dokumenata o NRT-u (vidjeti odjeljak 1.3.).

Ostale zadaće koje EU-BRITE izvršava navedene su u drugim dijelovima ovog dokumenta, posebno u odjeljku 4.5.

Članovi osoblja EU-BRITE-a koji vode razmjenu informacija o pojedinačnom referentnom dokumentu o NRT-u moraju vrlo dobro poznavati procesni inženjering, pitanja zaštite okoliša, propise industrijskog sektora, postupke za izdavanje dozvola u području zaštite okoliša i politiku zaštite okoliša u Uniji te dobro poznavati i razumjeti relevantni industrijski sektor.

Među potrebne ključne vještine ubrajaju se tehničko znanje, organizacijske sposobnosti, komunikacijske vještine, vještine pisanja, neutralnost, integritet i poznavanje engleskog jezika za obavljanje poslova i pisanje stručnih dokumenata na engleskom jeziku.

4.4 Uloga Inovacijskog centra za industrijsku preobrazbu i emisije

U skladu s člankom 27.a stavkom 2. revidirane Direktive o industrijskim emisijama Inovacijski centar za industrijsku preobrazbu i emisije (INCITE) prikuplja i analizira informacije o inovativnim tehnikama koje, među ostalim, doprinose smanjenju onečišćenja na najmanju moguću mjeru, dekarbonizaciji, učinkovitijoj uporabi resursa i kružnom gospodarstvu uz smanjenu uporabu kemikalija ili uz uporabu sigurnijih kemikalija. Te su informacije povezane s okolišnom učinkovitošću tehnika, njihovim stupnjem razvoja i drugim relevantnim informacijama, npr. o gospodarskim podacima, mogućim ograničenjima primjenjivosti, pitanjima prijenosa onečišćenja s medija na medij. Inovativne tehnike obuhvaćaju one koje su već komercijalno razvijene i one koje su još u razvoju. To uključuje tehnike u nastajanju koje omogućuju temeljitu industrijsku preobrazbu.

U tu je svrhu osnovan INCITE, koji je odgovoran za održavanje globalne i javno dostupne platforme za informacije koja omogućuje kontinuirano prikupljanje informacija o inovativnim tehnikama ([17]). Ta platforma omogućuje i mapiranje oglednih i pionirskih postrojenja, pogona ili postupaka.

INCITE izravno surađuje sa svim ključnim dionicima navedenima u članku 27.a stavku 3. revidirane Direktive o industrijskim emisijama kako bi se potaknulo podnošenje informacija izravno u pisanom obliku ili putem platforme za informacije. Ti dionici pomažu INCITE-u u prikupljanju podataka o inovativnim tehnikama i uključuju pružatelje tehnika, istraživačke i tehnološke organizacije, industrijska udruženja, istraživačke institute i predstavnike država članica.

Uloga je INCITE-a prikupiti sve primljene informacije, analizirati ih i objaviti nalaze u redovitim izvješćima koja bi trebao upotrebljavati, na primjer, forum iz članka 13. za davanje mišljenja o programu rada za razmjenu informacija u postupku sastavljanja referentnog dokumenta o NRT-u.

Tehnička radna skupina upotrebljava nalaze INCITE-a za usmjeravanje svoje procjene inovativnih tehnika koje treba uzeti u obzir u opsegu referentnog dokumenta o NRT-u, za određivanje NRT-a ili tehnika u nastajanju i potencijalnih povezanih razina ili referentnih vrijednosti u referentnom dokumentu o NRT-u i u zaključcima o NRT-u. U toj se procjeni uzimaju u obzir njihov stupanj razvoja, koristi za okoliš i troškovna učinkovitost. Za odabrane inovativne tehnike prikupljanje podataka provodi se tijekom razdoblja sastavljanja ili preispitivanja referentnog dokumenta o NRT-u uz pomoć relevantnih industrijskih postrojenja, uključujući pionirska postrojenja. Informacije dostupne INCITE-u za druge sektore povezane s inovativnim tehnikama također mogu biti korisne aktivnoj tehničkoj radnoj skupini.

U skladu s člankom 27.a stavkom 4. revidirane Direktive o industrijskim emisijama detaljni radni uvjeti za INCITE utvrdit će se u provedbenom aktu Komisije.

4.5 Pripremne aktivnosti za razmjenu informacija

4.5.1 Rana početna faza

Rana početna faza započinje sastavljanjem programa rada za referentni dokument o NRT-u i završava aktivacijom ili ponovnom aktivacijom tehničke radne skupine (vidjeti odjeljak 4.5.2.).

Čim se utvrdi program rada za referentni dokument o NRT-u, članovi foruma iz članka 13. (vidjeti odjeljak 1.3.) bit će pozvani da prije početka razmjene informacija dostave informacije korisne za sastavljanje/preispitivanje svih referentnih dokumenata o NRT-u uključenih u program rada. Članovi foruma stavit će te informacije na raspolaganje u posebnim mapama u informacijskom sustavu NRT-a (vidjeti odjeljak 4.7.1.).

Te informacije mogu uključivati sljedeće:

(i) opseg;

(ii) provedene postupke;

(iii) primijenjene tehnike;

([17]) INCITE-ova platforma za podnošenje informacija o inovativnim tehnikama.

(iv) ključna pitanja zaštite okoliša (vidjeti odjeljak 4.6.1.2.1.);

(v) iskustva stečena u provedbi postojećih zaključaka o NRT-u (ako je relevantno);

(vi) informacije o emisijama koje su javno dostupne u skladu s člankom 24. stavkom 3. točkom (b) revidirane Direktive o industrijskim emisijama;

(vii) informacije s Portala za industrijske emisije; te

(viii) sva pitanja specifična za predmetne sektore.

To ne isključuje mogućnost da se te informacije navedu u informacijskom sustavu NRT-a ili INCITE-u (vidjeti odjeljak 4.4.) u bilo kojem drugom trenutku, neovisno o preispitivanju referentnog dokumenta o NRT-u.

Te će informacije pomoći EU-BRITE-u u aktiviranju ili ponovnom aktiviranju tehničke radne skupine i pozivu na dostavu ulaznih podataka. Time će se optimizirati početna faza i skratiti njezino trajanje (vidjeti odjeljak 4.5.2.).

4.5.2 **Početna faza**

Pri sastavljanju ili preispitivanju referentnog dokumenta o NRT-u u trenutku aktiviranja ili ponovnog aktiviranja tehničke radne skupine od članova foruma tražit će se da imenuju svoje predstavnike tehničke radne skupine. Uz dopis o aktivaciji / ponovnoj aktivaciji ili nakon slanja dopisa EU-BRITE poslat će zahtjev za dostavu „ulaznih podataka" ili „zahtjev za početnu fazu" (npr. istraživanje). Te će se informacije upotrijebiti za organizaciju i strukturiranje rasprava na inicijalnom sastanku (vidjeti odjeljak 4.6.1.2.).

„Poziv na dostavu ulaznih podataka" ili „zahtjev za početnu fazu" sadržava prijedloge i zahtjeve za informacije o temama o kojima se očekuje rasprava na inicijalnom sastanku. Te teme obično uključuju:

— opseg referentnog dokumenta o NRT-u,

— ključna pitanja zaštite okoliša za predmetni industrijski sektor (npr. u pogledu emisija u zrak, vodu i tlo, potrošnje vode i energije, nastajanja otpada, kružnog gospodarstva, dekarbonizacije, upotrebe kemikalija), vidjeti odjeljak 4.6.1.2.1.; pri preispitivanju postojećeg referentnog dokumenta o NRT-u to bi trebalo uključivati barem ključna pitanja zaštite okoliša koja su već utvrđena u postojećem referentnom dokumentu o NRT-u,

— vrstu i format podataka specifičnih za pogone ili postrojenja koji se trebaju prikupiti,

— postupak prikupljanja podataka i informacija,

— strukturu referentnog dokumenta o NRT-u.

Pri preispitivanju referentnog dokumenta o NRT-u zahtjev se može temeljiti i na informacijama dostupnima u poglavlju „Završne primjedbe i preporuke za daljnji rad", koje je dostupno u postojećem referentnom dokumentu o NRT-u.

Općenito, EU-BRITE trebao bi izraditi jasne prijedloge s relevantnim obrazloženjem u vezi s prethodno navedenim temama. Ako postoje sumnje oko nekih pitanja, trebalo bi postaviti jasna pitanja (zahtjeve) kako bi se prijedlozi pojasnili.

Nadalje, „poziv na dostavu ulaznih podataka" ili „zahtjev za početnu fazu" mogao bi uključivati zahtjeve za informacije o sljedećem:

— općim informacijama o predmetnom sektoru, npr. broju i veličini povezanih postrojenja,

— pregledu glavnih/tipičnih postupaka koji se primjenjuju u sektoru,

— pregledu tehnika koje se upotrebljavaju za postizanje visoke razine zaštite zdravlja ljudi i okoliša u cjelini; cilj takvih tehnika mogao bi biti sprečavanje i smanjenje emisija, sprečavanje nastajanja otpada, poboljšanje učinkovitosti resursa te promicanje kružnog gospodarstva i dekarbonizacije,

— postojećim tehnikama i novim tehnikama koje je potrebno uzeti u obzir kod određivanja NRT-a te novim tehnikama u nastajanju i postupcima čijom bi se provedbom sektoru osigurala korist za okoliš ili gospodarska korist,

— poboljšanjima postojećih tehnika i postupaka u pogledu zaštite zdravlja ljudi i okoliša ili gospodarskih aspekata, kao što je upotreba sigurnijih kemikalija; mogu se navesti i informacije o zastarjelim tehnikama.

4.6 **Ključne točke u razmjeni informacija**

4.6.1 **Sastanak tehničke radne skupine**

4.6.1.1 **Općenito**

Sastanke tehničke radne skupine organizira i njima predsjeda EU-BRITE, a po mogućnosti se održavaju u hibridnom obliku (osobno i putem interneta). Radni jezik na tim sastancima je engleski. Kao podloga za inicijalni i završni sastanak koristi se pripremni dokument koji izrađuje EU-BRITE i u kojem su utvrđena pitanja predložena za raspravu te koje se unaprijed šalje svim članovima tehničke radne skupine prije sastanka (vidjeti odjeljke 1.2.5., 4.6.1.2. i 4.6.1.4.).

4.6.1.2 **Inicijalni sastanak**

Izvješće o stanju trebalo bi biti temelj za organizaciju i strukturiranje rasprava na inicijalnom sastanku. U njemu bi trebalo uzeti u obzir informacije prikupljene u ranoj početnoj fazi (vidjeti odjeljak 4.5.1.) i početnoj fazi (vidjeti odjeljak 4.5.2.) te ga dostaviti tehničkoj radnoj skupini najmanje četiri tjedna prije sastanka.

Na inicijalnom sastanku trebalo bi posebno obraditi i donijeti zaključke o točkama navedenima u nastavku:

1. opseg i struktura referentnog dokumenta o NRT-u;
2. ključna pitanja zaštite okoliša povezanog sektora (vidjeti odjeljak 4.6.1.2.1.);
3. vrsta i opseg informacija koje se prikupljaju tijekom sastavljanja ili preispitivanja referentnog dokumenta o NRT-u;
4. postupak koji, prema potrebi, utvrđuje tehnička radna skupina te ga pojašnjava u referentnom dokumentu o NRT-u:
    i. što se smatra „uobičajenim" radnim uvjetima, a što radnim uvjetima „koji nisu uobičajeni" za aktivnosti iz opsega referentnog dokumenta o NRT-u;
    ii. koje su mjere za sprečavanje onečišćenja ili, u slučajevima gdje to nije izvedivo, njegovo smanjenje tijekom radnih uvjeta koji nisu uobičajeni (kao što su radnje uključivanja i isključivanja, kvarovi, trenutačni prekidi rada i konačni prestanak rada); vidjeti i odjeljak 2.3.7.;
5. opći raspored rada na temelju tipičnog radnog procesa opisanog u odjeljku 1.2.5., posebno rok za zaprimanje skupnih informacija nakon inicijalnog sastanka;
6. specifične zadaće tehničke radne skupine, uključujući njezine podskupine, prema potrebi (vidjeti odjeljak 4.2.3.), pri čemu se posebno navodi koji se član tehničke radne skupine obvezao dostaviti određenu informaciju;
7. inicijalni sastanak također bi trebao pružiti priliku da se članove tehničke radne skupine obavijesti o pitanjima koja je potrebno dosljedno rješavati među referentnim dokumentima o NRT-u, a posebno o sljedećem:
    i. načinima postupanja s potencijalno povjerljivim poslovnim informacijama i osjetljivim informacijama prema propisima o tržišnom natjecanju, sukobima interesa i s time povezanim pitanjima (vidjeti odjeljak 5.3.);
    ii. interakcijama s drugim referentnim dokumentima o NRT-u;
    iii. posebnim instrumentima koje će tehnička radna skupina koristiti za prikupljanje, razmjenu i analiziranje informacija. Informacijski sustav NRT-a (vidjeti odjeljak 4.7.1.) posebno se predstavlja tehničkoj radnoj skupini, uključujući postupke dostavljanja informacija utvrđene na inicijalnom sastanku.

Zaključci inicijalnog sastanka i izvješće sa sastanka prosljeđuju se nakon toga. Izvješće sa sastanka javno se objavljuje.

4.6.1.2.1 **Utvrđivanje ključnih pitanja zaštite okoliša**

Kako bi se olakšao djelotvoran i učinkovit postupak, sastavljanje referentnog dokumenta o NRT-u usmjereno je na ključna pitanja zaštite okoliša koja je potrebno razmotriti u okviru razmjene informacija i zaključaka o NRT-u. Ključna pitanja zaštite okoliša mogu se odnositi, na primjer, na emisije određene onečišćujuće tvari, nastajanje otpada ili učinkovitost resursa kao što su učinkovitost potrošnje vode i energetska učinkovitost.

Ključno pitanje zaštite okoliša tumači se kao pitanje koje se smatra dovoljno važnim u kontekstu određenog referentnog dokumenta o NRT-u kako bi se opravdalo prikupljanje informacija putem upitnika specifičnih za postrojenja, pogone i postupke te, prema potrebi, kao skupnih informacija. Cilj je prikupljanja tih informacija utvrditi NRT i, ako je to moguće i primjereno, razine emisija povezane s NRT-om, razine okolišne učinkovitosti povezane s NRT-om ili referentne vrijednosti za rješavanje tih pitanja.

Referentnim dokumentom o NRT-u nastoje se riješiti pitanja koja su relevantna na europskoj razini i ne mogu se riješiti sva lokalna pitanja u Uniji. To bi načelo također trebalo voditi tehničku radnu skupinu pri utvrđivanju ključnih pitanja zaštite okoliša. U tom kontekstu pitanje koje nije utvrđeno kao ključno pitanje zaštite okoliša za potrebe sastavljanja referentnog dokumenta o NRT-u (i za koje stoga nisu utvrđene razine emisija povezane s NRT-om / razine okolišne učinkovitosti povezane s NRT-om / referentne vrijednosti) i dalje može biti važno na nacionalnoj ili lokalnoj razini ili na razini postrojenja te će ga nadležna tijela možda morati riješiti ([18]).

Ključna pitanja zaštite okoliša trebalo bi utvrditi u najranijoj mogućoj fazi postupka razmjene informacija. Na inicijalnom sastanku trebalo bi nastojati postići široki konsenzus tehničke radne skupine o ključnim pitanjima zaštite okoliša koji bi trebao biti temelj za izradu detaljnog upitnika za prikupljanje podataka i kontekstualnih informacija potrebnih za donošenje zaključaka o NRT-u. Tehnička radna skupina može uključiti dodatna pitanja zaštite okoliša u prikupljanje podataka i naknadno procijeniti njihovu važnost za sektor. Uključivanje takvih dodatnih podataka trebalo bi potkrijepiti čvrstim argumentima i osigurati da njihova naknadna procjena ne dovede do nerazmjernog radnog opterećenja tehničke radne skupine.

Pri utvrđivanju ključnih pitanja zaštite okoliša uzimaju se u obzir kriteriji i izvori informacija kao što su:

— važnost onečišćenja uzrokovanog aktivnošću ili postupkom, kao i drugih posljedica koje ono može imati na zdravlje ljudi ili okoliš u cjelini (npr. posljedice za resurse, nastajanje otpada),

— značaj aktivnosti (broj postrojenja na koja utječe ključno pitanje zaštite okoliša, geografska rasprostranjenost, doprinos ukupnim (industrijskim) emisijama u Uniji),

— potencijal za utvrđivanje novih ili dodatnih tehnika kojima bi se dodatno smanjilo onečišćenje,

— potencijal za utvrđivanje razina emisija povezanih s NRT-om, razina okolišne učinkovitosti povezanih s NRT-om ili referentnih vrijednosti kojima bi se poboljšala razina zaštite okoliša u usporedbi s postojećim razinama emisija,

— informacije iz okolišnih dozvola, rezultati praćenja emisija kako je utvrđeno u članku 24. stavku 3. točki (b) revidirane Direktive o industrijskim emisijama i informacije s Portala za industrijske emisije,

— opći s time povezani ciljevi/prioriteti Unije.

Prethodno navedeni kriteriji možda neće biti dovoljni za utvrđivanje opasnih kemikalija ili novih onečišćujućih tvari koje se koriste ili ispuštaju u sektoru, na primjer zbog ograničene dostupnosti podataka o praćenju. U tim bi se slučajevima pri utvrđivanju ključnih pitanja zaštite okoliša moglo uzeti u obzir sljedeće:

— sustavna identifikacija kemikalija / onečišćujućih tvari u nastajanju, npr. popis glavnih kemikalija koje se koriste u proizvodnim procesima u određenom sektoru i informacije o njihovim putovima emisija i očekivanom ispuštanju ([19]),

— ishod s time povezanog posebnog postupka u početnoj fazi u kojem su sudjelovali kemijski stručnjaci,

— informacije koje je dostavila ECHA,

— informacije koje je dostavio INCITE.

U slučaju ograničenih dostupnih podataka tehnička radna skupina može razmotriti uključivanje posebnih zaključaka o NRT-u u vezi s praćenjem u referentni dokument o NRT-u kako bi se osigurala dostupnost podataka za buduća preispitivanja referentnog dokumenta o NRT-u.

Za potrebe preispitivanja referentnog dokumenta o NRT-u općenito se očekuje da će ključna pitanja zaštite okoliša prethodno utvrđena u postojećim zaključcima o NRT-u i dalje biti relevantna. Isključivanje postojećeg ili dodavanje novog ključnog pitanja zaštite okoliša tijekom preispitivanja referentnog dokumenta o NRT-u trebalo bi biti potkrijepljeno utemeljenim razlozima.

([18]) Vidjeti članak 14. stavak 1. točku (a) Direktive o industrijskim emisijama i predmet C-626/22, točku 122.

([19]) Za dodatne informacije vidjeti izvješće „HAZBREF" (Opasne industrijske kemikalije u referentnim dokumentima o NRT-u iz Direktive o industrijskim emisijama – program Interreg za regiju Baltičkog mora).

4.6.1.3 **Izvanredni sastanci tehničke radne skupine**

Ako je potrebno, prije završnog sastanka mogu se organizirati izvanredni sastanci tehničke radne skupine kako bi se tehničkoj radnoj skupini omogućilo da donese zaključke o ključnim elementima za sastavljanje referentnog dokumenta o NRT-u, na primjer o ključnim pitanjima zaštite okoliša, području primjene ili elementima predloženih zaključaka o NRT-u, čime se olakšava dnevni red završnog sastanka. U svakom slučaju, prije izvanrednih sastanaka mora biti jasno navedeno da će se donijeti zaključci i o kojim temama. Dokumenti sa sastanaka dostavljaju se tehničkoj radnoj skupini najmanje tri tjedna prije sastanaka, a zaključci tehničke radne skupine doneseni na sastancima propisno se evidentiraju (npr. u „zaključcima sa sastanka"). Tijekom tih sastanaka mogu se izraziti i podijeljena mišljenja (vidjeti odjeljak 4.6.1.4.2.).

4.6.1.4 **Završni sastanak**

4.6.1.4.1 **Općenito**

Na završnom sastanku rješavaju se neriješena pitanja s ciljem zaključivanja tehničkih rasprava unutar tehničke radne skupine.

Trebale bi se posebno riješiti u nastavku navedene točke te donijeti zaključci o njima:

1. sadržaj i struktura zaključaka o NRT-u (vidjeti poglavlje 3.);
2. moguće promjene u sadržaju poglavlja referentnog dokumenta o NRT-u pod nazivom „Tehnike koje je potrebno uzeti u obzir kod određivanja najboljih raspoloživih tehnika i tehnika u nastajanju" (vidjeti odjeljak 2.3.7.);
3. pitanja koja treba navesti u odjeljku referentnog dokumenta o NRT-u pod nazivom „Završne primjedbe i preporuke za daljnji rad" (vidjeti odjeljak 2.3.9.).

Glavna pitanja o kojima će se raspravljati na završnom sastanku i prijedlozi EU-BRITE-a moraju biti navedeni u detaljnom pripremnom dokumentu.

Pripremni dokument treba dostaviti tehničkoj radnoj skupini najmanje šest tjedana prije sastanka. Ako su izvanredni sastanci već održani prije završnog sastanka i ako su ključni elementi za sastavljanje referentnog dokumenta o NRT-u već dogovoreni, izvješće o stanju trebalo bi dostaviti najmanje četiri tjedna prije sastanka.

Taj pripremni dokument mora sadržavati barem ocjenu važnih primjedbi koje su pristigle (vidjeti odjeljak 0.). EU-BRITE također mora tehničkoj radnoj skupini dostaviti barem najnoviju verziju poglavlja referentnog dokumenta o NRT-u pod nazivom „Tehnike koje je potrebno uzeti u obzir kod određivanja najboljih raspoloživih tehnika i tehnika u nastajanju" (vidjeti odjeljak 2.3.7.) i „Zaključci o najboljim raspoloživim tehnikama (NRT)" (vidjeti odjeljak 2.3.8.), zajedno sa skupom grafikona ili alatom za vizualizaciju podataka radi potpore raspravama tijekom završnog sastanka.

Cilj je završnog sastanka donijeti zaključke širokim konsenzusom među prisutnim članovima tehničke radne skupine. Međutim, konsenzus nije preduvjet, a ako postoje podijeljena mišljenja, trebalo bi ih zabilježiti kako je navedeno u odjeljku 4.6.1.4.2. u nastavku.

4.6.1.4.2 **Podijeljena mišljenja**

Najbolje raspoložive tehnike, kao i razine emisija i razine okolišne učinkovitosti (vidjeti odjeljak 3.3.) povezane s najboljim raspoloživim tehnikama trebao bi sastaviti EU-BRITE na temelju informacija koje su mu na raspolaganju u trenutku distribucije nacrta tehničkoj radnoj skupini za potrebe njezina završnog sastanka (vidjeti odjeljak 4.6.1.4.). Takve informacije mogu sadržavati sve specifične prijedloge za NRT ili povezane razine emisija, razine okolišne učinkovitosti ili referentne vrijednosti koje je dostavila tehnička radna skupina.

Ako se članovi tehničke radne skupine ne slažu s nacrtom zaključaka o NRT-u, od njih se očekuje da iznesu pouzdane tehničke i gospodarske argumente koji su relevantni za njihovo stajalište. Takve argumente treba prvotno predložiti kao primjedbe na nacrt referentnog dokumenta o NRT-u unutar razdoblja predviđenog za savjetovanje (vidjeti odjeljak 1.2.5.).

Ako na kraju tehnička radna skupina ne postigne konsenzus o određenom pitanju, tada o podijeljenim mišljenjima i njihovim obrazloženjima treba izvijestiti u referentnom dokumentu o NRT-u u odjeljku pod nazivom „Završne primjedbe i preporuke za daljnji rad" samo ako su ispunjena oba uvjeta navedena u nastavku:

1. podijeljeno mišljenje temelji se na informacijama koje su već dostupne tehničkoj radnoj skupini u trenutku izrade nacrta zaključaka o NRT-u za referentni dokument o NRT-u ili su dostavljene u razdoblju predviđenom za davanje primjedbi u vezi s tim nacrtom;
2. predmetni članovi tehničke radne skupine dostavili su valjana obrazloženja koji podupiru podijeljeno mišljenje zajedno s odgovarajućim tehničkim ili gospodarskim podacima.

Podijeljeno mišljenje potrebno je izraziti tijekom relevantne rasprave na završnom sastanku ili na drugim sastancima tehničke radne skupine na kojima se donose zaključci (vidjeti odjeljak 4.6.1.3.) te ga potom treba potvrditi u pisanom obliku, zajedno s objašnjenjem razloga.

U dokumentu bi trebalo jasno navesti države članice, nevladine organizacije koje promiču zaštitu zdravlja ljudi i okoliša ili industrijska udruženja koja zastupaju ili podupiru podijeljeno mišljenje (vidjeti odjeljak 2.3.9.).

4.6.2 **Izrada upitnika za prikupljanje podataka**

Podaci specifični za postrojenja, pogone i postupke te kontekstualne informacije prikupljaju se pomoću upitnika specifičnog za sektor koji priprema EU-BRITE. Upitnik je namijenjen prikupljanju informacija o učinkovitosti tehnike kako bi se one uzele u obzir pri određivanju NRT-a ili tehnika u nastajanju. U mjeri u kojoj je to moguće EU-BRITE sastavlja upitnik na način prilagođen korisnicima kako bi ga operateri mogli lako razumjeti.

Upitnik i postupak prikupljanja podataka trebali bi biti prilagođeni korisnicima, učinkoviti i prikladni za zajedničko ispunjavanje unutar poduzeća kako bi se administrativno opterećenje svelo na najmanju moguću mjeru. Ti bi se ciljevi trebali poduprijeti daljnjim poboljšanjima primjenom digitalizacije (npr. integriranim postupcima osiguranja i kontrole kvalitete, unaprijed popunjenim podatkovnim poljima i drugim digitalnim funkcionalnostima). Upitnik bi trebao biti dovoljno fleksibilan za ciljano ažuriranje dopunskih podataka.

EU-BRITE sastavlja prvi upitnik i dostavlja ga tehničkoj radnoj skupini za prvi krug primjedbi. To se može učiniti na inicijalnom sastanku ako je početna faza dovoljno napredovala; u protivnom bi trebalo uslijediti nakon toga.

Na temelju komentara tehničke radne skupine EU-BRITE uz njezinu pomoć prilagođava upitnik. Ovisno o komentarima te radne skupine može se izraditi jedan ili više privremenih nacrta. Konačni upitnik zatim se dogovara, na primjer na posebnoj radionici tehničke radne skupine.

Nakon što se tehnička radna skupina usuglasi o sadržaju i obliku upitnika, od nekoliko industrijskih operatera koje odredi tehnička radna skupina može se zatražiti da ga ispitaju prije službenog početka prikupljanja podataka. Time se osigurava da je upitnik prilagođen posebnim karakteristikama postrojenja, pogona ili postupaka.

4.6.3 **Prikupljanje i analiza podataka i informacija**

4.6.3.1 **Prikupljanje podataka i informacija**

Prikupljanje podataka i informacija uključuje opće („skupne”) informacije o sektoru i podatke specifične za postrojenja, pogone i postupke te kontekstualne informacije.

Uobičajeni koraci za prikupljanje podataka specifičnih za postrojenja, pogone i postupke te kontekstualnih informacija uključuju sljedeće:

— članovi tehničke radne skupine (obično države članice, po mogućnosti uz potporu industrije) utvrđuju niz visokoučinkovitih postrojenja ili pogona i šalju upitnik njihovim operaterima; popis visokoučinkovitih postrojenja ili pogona namijenjen je postizanju maksimalne reprezentativnosti sektora i kvalitete/pouzdanosti podataka; visokoučinkovita postrojenja ili pogoni možda neće nužno biti jednako učinkoviti u pogledu svih okolišnih medija;

— operateri ispunjavaju upitnike (po mogućnosti uz potporu predstavnika država članica ili industrije);

— predstavnici država članica i nadležna tijela provjeravaju potpunost i dosljednost ispunjenih upitnika; EU-BRITE može osigurati kontrolne popise kako bi se olakšao taj postupak;

— nadležna tijela država članica vraćaju ispunjene upitnike;

— u slučaju povjerljivih informacija vidjeti odjeljak 5.3.

Kad je riječ o „skupnim” informacijama koje su obećane ili utvrđene u zaključcima inicijalnog sastanka, tehnička radna skupina objavljuje ih izravno u informacijskom sustavu NRT-a.

4.6.3.2 **Analiza podataka i informacija**

Prikupljeni podaci i informacije prikazuju se i analiziraju pomoću platforme za poslovnu inteligenciju i vizualnu analitiku za dijeljenje podataka.

Skup relevantnih vizualnih prikaza (npr. grafikoni, tablice, popisi, karte, izračunane vrijednosti, kontekstualne informacije), koji se naziva listom, stavlja se na raspolaganje tehničkoj radnoj skupini putem alata za vizualizaciju podataka. Pojedini listovi grupiraju se u odgovarajuću aplikaciju. Nakon izrade aplikacija se dijeli s cijelom tehničkom radnom skupinom i može se upotrebljavati za analizu podataka i informacija, uz druge relevantne dokumente koji se razmjenjuju u informacijskom sustavu NRT-a (vidjeti odjeljak 4.7.1.). Ako postoje povjerljive informacije, predstavnicima država članica u tehničkoj radnoj skupini bit će odobren pristup nakon što potpišu sporazum o povjerljivosti podataka (vidjeti odjeljak 5.3.).

4.6.3.3 **Radionice za procjenu podataka**

Tijekom postupka sastavljanja/preispitivanja referentnog dokumenta o NRT-u trebale bi se održati najmanje dvije radionice za procjenu podataka: jedna prije nego što se prvi nacrt referentnog dokumenta o NRT-u objavi za davanje primjedbi, a druga prije završnog sastanka. Mogu se organizirati dodatne radionice za rješavanje posebnih ciljanih pitanja.

Glavni je cilj radionice za procjenu podataka održane prije objave prvog nacrta preispitati i provjeriti prikupljene podatke i kontekstualne informacije. To uključuje evaluaciju potpunosti, točnosti i dosljednosti podataka te razumijevanje okolišne važnosti postrojenja uključenih u prikupljanje podataka. U raspravama na radionici trebalo bi uzeti u obzir podatke zajedno s kontekstualnim informacijama, kao što su primijenjene tehnike i okolišna učinkovitost. Cilj tih rasprava trebalo bi biti i pojašnjenje pitanja koja su ostala neriješena na inicijalnom sastanku, primjerice u vezi s ključnim pitanjima zaštite okoliša, te bi one trebale omogućiti donošenje odgovarajućih zaključaka o tim neriješenim pitanjima na sljedećim sastancima. Radionica bi, prema potrebi, tehničkoj radnoj skupini također trebala pružiti priliku za raspravu o metodološkom pristupu za analiziranje, grupiranje i tumačenje prikupljenih podataka, uključujući uspostavu veze između tehnika, operativnih uvjeta i okolišne učinkovitosti, kao priprema za određivanje NRT-a, razina emisija povezanih s NRT-om i razina okolišne učinkovitosti povezanih s NRT-om. Na radionici bi se trebalo raspravljati i o tome treba li ažurirati neke od upitnika i kako ih uzeti u obzir u procjeni podataka.

Na temelju analize podataka ili rasprava na radionicama mogu se zatražiti i dodatni podaci ili informacije.

Na radionici za procjenu podataka prije završnog sastanka tehnička radna skupina može raspravljati o važnim pitanjima koja proizlaze iz primjedbi na prvi nacrt. Ako je potrebno, prije završnog sastanka mogu se organizirati druge radionice za procjenu podataka, na primjer ako referentni dokument o NRT-u obuhvaća mnogo različitih postupaka ili ako je potrebno objasniti znatne izmjene prvog nacrta proizišle iz analize podataka.

Treba napomenuti da se na tim radionicama o podacima ne donose zaključci o razinama emisija povezanima s NRT-om / razinama okolišne učinkovitosti povezanima s NRT-om ni rasponima referentnih vrijednosti.

4.6.3.4 **Utvrđivanje NRT-a i izvođenje razina emisija povezanih s NRT-om / razina okolišne učinkovitosti povezanih s NRT-om**

Pri utvrđivanju NRT-a i izvođenju odgovarajućih razina emisija povezanih s NRT-om primjenjuje se kooperativan i iterativan pristup koji se primjenjuje pri sastavljanju i preispitivanju svih referentnih dokumenata o NRT-u. Taj pristup uključuje sljedeće korake:

1. utvrđivanje ključnih pitanja zaštite okoliša za sektor;
2. ispitivanje tehnika koje su najrelevantnije za rješavanje tih pitanja;
3. utvrđivanje povezanih razina emisija primjenom integriranog pristupa na temelju dostupnih podataka i informacija u Uniji i svijetu;
4. ispitivanje uvjeta pod kojima su te razine emisija postignute, npr. troškova, učinaka prijenosa onečišćenja s medija na medij, koristi za okoliš;
5. odabir NRT-a i povezanih razina emisija.

Tehnička radna skupina sudjeluje u svakom od tih koraka. EU-BRITE predlaže tehničkoj radnoj skupini nacrt NRT-a i razine emisija povezane s NRT-om u različitim fazama postupka (npr. u prvom nacrtu referentnog dokumenta o NRT-u i u ažuriranim prijedlozima na temelju primjedbi tehničke radne skupine o revidiranom nacrtu zaključaka o NRT-u prije završnog sastanka). O prijedlozima se zatim raspravlja i usuglašava ih cijela tehnička radna skupina na završnom sastanku.

Tehnička radna skupina utvrđuje pouzdane razine emisija povezane s NRT-om iz prikupljenih podataka i informacija, prema potrebi na temelju stručne prosudbe. Izvođenje razina emisija povezanih s NRT-om ne može se temeljiti samo na statističkoj procjeni dostavljenih vrijednosti emisija. Ključni elementi koji se upotrebljavaju za izvođenje razina emisija povezanih s NRT-om uključuju sljedeće:

— dostupnost pouzdanih podataka uzimajući u obzir, na primjer, metodu praćenja, vrijeme uzorkovanja, mjerno mjesto,

— utvrđivanje podrijetla/izvora i čimbenika koji utječu na razine emisija predmetne onečišćujuće tvari,

— postojanje tehnika prikladnih za sprečavanje/smanjenje predmetne onečišćujuće tvari,

— jesu li tehnike pravilno projektirane, održavane i korištene,

— uvjete pod kojima se tehnike primjenjuju, uzimajući u obzir i gospodarske aspekte,

— primjenu normi za praćenje EN ili ISO i s time povezanu mjernu nesigurnost,

— učestalost praćenja dostavljenih podataka,

— razdoblja za izračun prosjeka dostavljenih podataka,

— postojanje vršnih vrijednosti u dostavljenim podacima i fluktuacija u podacima u uobičajenim radnim uvjetima (npr. u serijskim postupcima),

— sve povezane učinke prijenosa onečišćenja s medija na medij.

Dostavljeni podaci o emisijama ili podaci o okolišnoj učinkovitosti ne bi se trebali uzimati u obzir ako:

— nisu povezani s tehnikama ili kombinacijom tehnika,

— nisu u skladu s graničnim vrijednostima emisija ili graničnim vrijednostima učinkovitosti utvrđenima u dozvoli.

Ako postoje ograničenja primjenjivosti tehnike, trebalo bi ih što detaljnije opisati.

Stručna prosudba posebno je važna ako su dostupni podaci ograničeni, na primjer u vezi s tehnikama koje omogućuju temeljitu industrijsku preobrazbu, opasnim kemikalijama ili novim onečišćujućim tvarima.

Razine okolišne učinkovitosti povezane s NRT-om utvrđuju se za pojedinačne postupke koji imaju slične značajke, kao što su energenti, sirovine (posebno kritične sirovine), proizvodne jedinice i konačni proizvodi, te visok stupanj homogenosti u cijeloj Uniji, ako su podaci stavljeni na raspolaganje u okviru razmjene informacija za potrebe određivanja NRT-a dovoljno pouzdani. Zaključci o NRT-u mogu uključivati i indikativne referentne vrijednosti koje operateri trebaju uključiti u svoj EMS ako okolišna učinkovitost uvelike ovisi o posebnim okolnostima postupaka.

4.6.4 **Nacrti referentnih dokumenata o NRT-u i primjedbe tehničke radne skupine**

Svaki nacrt revidiranog referentnog dokumenta o NRT-u trebao bi biti u obliku pročišćenog teksta u kojem su istaknute nove informacije te izvršene izmjene u usporedbi s:

1. prethodno objavljenom verzijom referentnog dokumenta o NRT-u;

2. informacijama iz prethodnih nacrta koji su razrađeni tijekom postupka preispitivanja.

EU-BRITE šalje nacrte tehničkoj radnoj skupini kako bi članovi mogli izvršiti stručni pregled i prikupiti informacije koje nedostaju. Primjedbe se prosljeđuju EU-BRITE-u u utvrđenom roku (vidjeti odjeljak 1.2.5.) u posebnim formatima.

Nakon prosljeđivanja svakog nacrta referentnog dokumenta o NRT-u članovi tehničke radne skupine trebali bi imati na raspolaganju razdoblje od najmanje osam tjedana za iznošenje svojih primjedbi i prijedloga o dokumentu (vidjeti odjeljak 1.2.5.).

Glavni cilj savjetovanja je pozvati članove tehničke radne skupine na stručni pregled i provjeru informacija u dokumentu te da dopune informacije koje nedostaju tako da dostave dodatne podatke. U izvanrednim i opravdanim slučajevima, kad je potrebno prikupiti detaljnije informacije koje trebaju potkrijepiti podnesene primjedbe, to je potrebno jasno istaknuti u primjedbama i takva se informacija mora dostaviti najkasnije u razdoblju od mjesec dana nakon roka za podnošenje primjedbi.

Kako bi preispitivanje referentnog dokumenta o NRT-u bilo usmjerenije i brže, dostavljene primjedbe na nacrte trebalo bi podijeliti u dvije skupine:

1. prva skupina trebala bi sadržavati primjedbe koje članovi tehničke radne skupine smatraju „važnima” (tj. primjedbe koje utječu na zaključke o NRT-u, na opseg ili strukturu referentnog dokumenta o NRT-u);

2. druga skupina trebala bi sadržavati primjedbe koje su „od manje važnosti” (npr. pravopisne pogreške, primjedbe koje ne utječu na zaključke o NRT-u).

Članovi tehničke radne skupine trebali bi svaku svoju primjedbu uvrstiti u jednu od te dvije skupine prije nego što primjedbe pošalju EU-BRITE-u. EU-BRITE trebao bi pak objediniti i proslijediti statističke podatke na temelju tog razlikovanja po skupinama kako bi ukazao na okvirni opseg potrebnog rada te pomogao kod utvrđivanja važnih pitanja još u ranoj fazi postupka.

EU-BRITE trebao bi dati prednost primjedbama koje se smatraju „važnima”.

EU-BRITE dostavlja tehničkoj radnoj skupini detaljno pojašnjenje o tome kako su njezine **važne** primjedbe uzete u obzir u pripremnom dokumentu za završni sastanak (vidjeti odjeljak 4.6.1.). Prije predstavljanja referentnog dokumenta o NRT-u forumu EU-BRITE daje povratne informacije tehničkoj radnoj skupini o načinu na koji su sve primjedbe bile uzete u obzir (vidjeti odjeljak 1.3.).

4.7 Alati za razmjenu informacija

4.7.1 Informacijski sustav NRT-a

Informacijski sustav NRT-a je internetska softverska aplikacija oblikovana na način kojim se pojednostavnjuje razmjena informacija o NRT-u i unutarnji postupak koji se provodi u okviru EU-BRITE-a u vezi sa sastavljanjem ili preispitivanjem referentnih dokumenata o NRT-u. Pored osoblja EU-BRITE-a pristup informacijskom sustavu NRT-a imaju još samo osobe koje je imenovao forum te članovi tehničke radne skupine. U informacijskom sustavu NRT-a nalaze se kontaktni podaci članova tehničke radne skupine kako bi se olakšao postupak razmjene informacija unutar svake tehničke radne skupine.

Sustav je prije svega uspostavljen kako bi pomogao EU-BRITE-u u organiziranju i upravljanju informacijama u vezi s referentnim dokumentom o NRT-u, kako bi se osigurala transparentnost te sastavili kvalitetni referentni dokumenti o NRT-u.

Informacijski sustav NRT-a omogućuje transparentnost u postupku izrade i preispitivanja referentnih dokumenata o NRT-u. U tu svrhu sve prikupljene informacije u okviru sastavljanja ili preispitivanja referentnih dokumenata o NRT-u dostupne su u informacijskom sustavu NRT-a, uz iznimku povjerljivih ili osjetljivih informacija (vidjeti odjeljak 5.3.).

EU-BRITE odgovoran je za cjelokupno upravljanje informacijama u informacijskom sustavu NRT-a. EU-BRITE uređuje informacije/dokumente u informacijskom sustavu NRT-a (na primjer, preraspoređuje dokumente koje su u sustav izravno unijeli članovi tehničke radne skupine) tako da ih naročito članovi tehničke radne skupine i foruma mogu lako pronaći.

EU-BRITE posebno je odgovoran da su u informacijskom sustavu NRT-a, ako nisu izravno unesene u njega, dostupne informacije o sastancima tehničke radne skupine i njezinih podskupina (npr. izvješća o stanju, zapisnici i prezentacije sa sastanaka) te primjedbe članova tehničke radne skupine koje su pristigle tijekom sastavljanja nacrta referentnih dokumenata o NRT-u i povratne informacije EU-BRITE-a o tim primjedbama (vidjeti odjeljak 0.).

Članovi tehničke radne skupine dužni su sami unositi svoje individualne priloge u informacijski sustav NRT-a. U informacijskom sustavu NRT-a dostupan je korisnički priručnik.

Informacijski sustav NRT-a ima funkciju koja članovima tehničke radne skupine omogućuje da automatski (tj. svakodnevno) saznaju jesu li unesene nove informacije.

4.8 Sigurnost osobnih podataka

EU-BRITE prikuplja osobne podatke članova tehničke radne skupine i foruma koji sadržavaju ime i kontaktne podatke svakog člana nakon što su ih tehnička radna skupina ili forum imenovali, pri čemu ih EU-BRITE koristi isključivo za upravljanje sudjelovanjem članova tehničke radne skupine i foruma u sastavljanju/preispitivanju referentnog dokumenta o NRT-u i za pristup članova tehničke radne skupine i foruma alatima za uređivanje i pregled referentnih dokumenata o NRT-u i drugih dokumenata.

Komisija se obvezuje na zaštitu podataka korisnika. Politika o zaštiti pojedinaca kod obrade osobnih podataka temelji se na Uredbi (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća ([20]). Za više informacija dostupna je izjava o privatnosti za članove tehničke radne skupine i foruma na internetskim stranicama EU-BRITE-a.

Članovi tehničke radne skupine i foruma mogu se u svakom trenutku koristiti svojim pravom na pristup i izmjenu podataka, pri čemu se trebaju obratiti EU-BRITE-u.

5 POGLAVLJE 5.: PRIKUPLJANJE I DOSTAVA PODATAKA I INFORMACIJA

5.1 Uvod

U ovom su poglavlju predstavljene smjernice za prikupljanje podataka i skupnih informacija za razmjenu informacija iz članka 13. stavka 3. točke (c) revidirane Direktive o industrijskim emisijama.

5.2 Opća načela za prikupljanje i dostavu podataka i informacija za sastavljanje i preispitivanje referentnih dokumenata o NRT-u

Na temelju podataka i informacija koje treba prikupiti i dostaviti EU-BRITE-u o okolišnoj učinkovitosti postrojenja, pogona i postupaka te primijenjenih tehnika, kao i o njihovoj tehničkoj i gospodarskoj održivosti, potrebno je omogućiti sastavljanje, preispitivanje i, prema potrebi, ažuriranje referentnih dokumenata o NRT-u i zaključaka o NRT-u sadržanih u njima, kako je opisano u poglavlju 3.

Opća načela koja članovi tehničke radne skupine trebaju poštovati kod prikupljanja i dostave podataka navedena su u nastavku:

1. nizovi podataka na razini pojedinačnih postrojenja, pogona i postupaka koji ukazuju na postignutu okolišnu učinkovitost i tehnike koje su se pritom koristile prije su potrebni za određivanje NRT-a i tehnika u nastajanju;

2. stoga je ključno da članovi tehničke radne skupine dostave potpune skupove podataka najmanje na razini postrojenja, pogona ili postupka kako je detaljno opisano u odjeljku 5.4.; zbirni podaci više pogona/postrojenja obično nisu dostatni za donošenje zaključaka o NRT-u, tehnikama u nastajanju, razinama emisija povezanima s NRT-om i razinama okolišne učinkovitosti povezanima s NRT-om (vidjeti odjeljke 3.3.2., 3.3.3. i 3.5.1.);

3. potrebno je navesti i dokumentirati procesne tehnike i tehnike na kraju procesa koje se u postrojenju, pogonu ili postupku primjenjuju radi što većeg smanjenja njihova utjecaja na okoliš i zdravlje ljudi; prema potrebi, treba dostaviti potpuni opis tehnika (zajedno sa skupovima podataka) poštujući pritom strukturu opisanu u odjeljku 2.3.7.2.;

4. uz dostavljene podatke potrebno je priložiti jasna pojašnjenja odnose li se oni na uobičajene radne uvjete ili na radne uvjete koji nisu uobičajeni (kao što su radnje uključivanja i isključivanja, curenja, kvarovi, trenutačni prekidi rada i konačni prestanak rada); vidjeti odjeljak 4.6.1.2.

5.2.1 Vrsta podataka/informacija

Važne podatke/informacije treba prikupiti najmanje do razine postrojenja, pogona ili postupka ili čak i niže razine (npr. do proizvodne linije, jedinice, postupka, ložišta), pri čemu treba jasno navesti primijenjene tehnike i druge kontekstualne podatke ili podatke o postupku (npr. potrošnja energije, vode, sirovina).

Za tehnike u nastajanju podaci se mogu prikupiti iz oglednog prototipa u relevantnom okruženju, tj. ispitivanjem prototipa u inženjerskom mjerilu ili prototipa sustava u uvjetima koji blisko oponašaju njegovo predviđeno konačno operativno okruženje (barem razina tehnološke spremnosti 6-7). Trebalo bi uzeti u obzir informacije dobivene od INCITE-a (vidjeti odjeljak 4.4.) o okolišnoj učinkovitosti tehnike u nastajanju.

Informacije u vezi s općim pregledom sektora – koje bi mogle sadržavati industrijski kapacitet, razine proizvodnje, podatke o tržištu, cijenama i drugim moguće osjetljivim informacijama – mogu se dostaviti u zbirnom obliku, ali to bi prije svega trebalo biti korisno za izradu ili ažuriranje poglavlja referentnog dokumenta o NRT-u pod nazivom „Opće informacije” i „Sadašnje razine emisija i potrošnje” (vidjeti odjeljke 2.3.4. i 2.3.6.).

([20]) Uredba (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 45/2001 i Odluke br. 1247/2002/EZ (SL L 295, 21.11.2018., str. 39., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj).

Dostavljene informacije o tehnikama trebale bi obuhvatiti, koliko god je to moguće, sve aspekte koji su navedeni u odjeljku 5.4. kako bi se omogućila izrada nacrta poglavlja referentnog dokumenta o NRT-u pod nazivom „Tehnike koje je potrebno uzeti u obzir kod određivanja najboljih raspoloživih tehnika i tehnika u nastajanju” (vidjeti odjeljak 2.3.7.). Učinkovitost tehnika trebalo bi staviti u kontekst te potkrijepiti posebno mjerodavnim operativnim i gospodarskim podacima (vidjeti odjeljak 5.4.).

Trebalo bi dostaviti informacije o postrojenjima koja postižu najbolju učinkovitost (u odnosu na zaštitu zdravlja ljudi i okoliša kao cjelinu). Radi lakšeg razumijevanja kako je postignuta zabilježena visoka razina okolišne učinkovitosti i zaštite zdravlja ljudi informacije iz odjeljka 5.4. trebale bi sadržavati dovoljnu količinu detaljnih podataka o tim postrojenjima. To ne znači da se trebaju prikupljati i podnositi samo informacije o postrojenjima, pogonima ili postupcima s najboljom učinkovitošću. Za potrebe ažuriranja poglavlja 3. referentnog dokumenta o NRT-u pod nazivom „Sadašnje razine emisija i potrošnje” (vidjeti odjeljak 2.3.6.) potrebno je dostaviti informacije o različitim zabilježenim sadašnjim razinama emisija i potrošnje za cjelokupan postupak i njegove potpostupke. Te bi informacije trebale uzeti u obzir, među ostalim, razlike u primijenjenim postupcima te veličinu i starost postrojenja.

5.2.2 **Format zapisa podataka**

Informacije na razini postrojenja, pogona ili postupka obično bi se trebale podnositi EU-BRITE-u pomoću zajedničkog predloška, među ostalim putem namjenskih internetskih alata, o čijem se sadržaju raspravlja i dogovara s tehničkom radnom skupinom. To ne isključuje podnošenje dodatnih popratnih dokumenata drugim sredstvima ako se to smatra korisnim (npr. dijagrami toka postupka). Kako bi se rad povezan s prikupljanjem podataka sveo na najmanju moguću mjeru, tehničku radnu skupinu potiče se da uzme u obzir zahtjeve za periodično izvješćivanje (npr. u okviru Portala za industrijske emisije) i dostupnost podataka. Predlošci su posebno korisni za prikupljanje velike količine informacija za uspoređivanje podataka kao i utvrđivanje nedostaju li koji podaci ili postoje li kakve nepravilnosti. To ne isključuje upotrebu dopunskih podataka (npr. studije slučaja, tehnički podaci i podaci o troškovima u vezi s pojedinačnim tehnikama) ako su korisni za izvođenje zaključaka o NRT-u.

U odjeljku 5.4. (koji detaljno pojašnjava potrebne podatke o okolišnoj učinkovitosti i operativne podatke) navodi se koji su to ključni podaci/informacije koje predložak za prikupljanje potpunih skupova podataka na razini postrojenja, pogona i postupka (ili nižoj razini) treba sadržavati.

5.2.3 **Kvaliteta podataka**

Prikupljene informacije trebale bi sadržavati dovoljno detalja kako bi se mogle ocijeniti i usporediti s drugim podacima te iskoristiti za donošenje zaključka o NRT-u i tehnikama u nastajanju (vidjeti poglavlje 3.).

Podaci koji se dostavljaju (posebno podaci o emisijama i potrošnji) trebali bi se odnositi na zadnje godine.

Svi podaci koji se dostavljaju trebali bi biti navedeni u SI jedinicama ili u mjernim jedinicama koje se obično koriste unutar sektora i o kojima se tehnička radna skupina sporazumjela po mogućnosti još na inicijalnom sastanku.

Sve podatke trebalo bi pažljivo provjeriti prije nego što se dostave EU-BRITE-u kako bi se osiguralo da su točni i potpuni te kako bi se uočile, a zatim i ispravile pogreške i nedosljednosti.

Ako se smatra da je upitnik nedovoljne kvalitete za procjenu podataka (npr. zbog nepotpunih podataka ili informacija koje nedostaju u usporedbi s drugim upitnicima), od članova tehničke radne skupine odgovornih za upitnik tražit će se da ga dopune ili ažuriraju.

Dostavljene podatke koji su u znatnoj mjeri nepotpuni ili sadržavaju previše pogrešaka ne bi trebalo uzeti u obzir.

5.3 **Pitanja povjerljivosti**

Može se dogoditi da su EU-BRITE-u za potrebe procjena potrebne/korisne povjerljive poslovne informacije i osjetljive informacije prema propisima o tržišnom natjecanju (npr. troškovi, obujam proizvodnje). U skladu s člankom 13. stavkom 2. revidirane Direktive o industrijskim emisijama razmjena informacija koje se smatraju povjerljivim poslovnim informacijama ili poslovno osjetljivim informacijama mora ostati strogo ograničena na ono što je tehnički potrebno za sastavljanje, preispitivanje i, prema potrebi, ažuriranje referentnih dokumenata o NRT-u te se takve povjerljive poslovne informacije ili poslovno osjetljive informacije ne smiju upotrebljavati u druge svrhe. Povjerljive poslovne informacije i osjetljive informacije ne uključuju podatke o emisijama jer su oni u javnoj domeni.

Ako se informacije koje se dostavljaju EU-BRITE-u smatraju povjerljivim poslovnim informacijama ili osjetljivim informacijama prema propisima o tržišnom natjecanju te se stoga ne smiju uključiti u referentni dokument o NRT-u, to treba jasno navesti kod slanja predmetnih informacija i dati razlog/opravdanje zašto se smatraju povjerljivima/osjetljivima. Ne dovodeći u pitanje propise Unije o tržišnom natjecanju, informacije koje se smatraju povjerljivim poslovnim informacijama ili poslovno osjetljivim informacijama trebaju se dijeliti samo s Komisijom i, nakon što potpišu sporazum o povjerljivosti i neotkrivanju podataka, s državnim službenicima i drugim zaposlenicima javnih službi koji predstavljaju države članice ili agencije Unije. Kad se dijele s drugim članovima tehničke radne skupine, informacije se moraju anonimizirati tako da se ne odnose na određenog operatera ili postrojenje. Neanonimizirane informacije smiju se dijeliti samo u slučajevima u kojima bi anonimizacija informacija onemogućila djelotvornu razmjenu informacija o NRT-u s nevladinim organizacijama koje promiču zaštitu zdravlja ljudi i okoliša i predmetnim industrijama, ovisno o slučaju, te pod uvjetom da su predstavnici tih organizacija i udruženja potpisali sporazum o povjerljivosti i neotkrivanju podataka.

Povjerljive poslovne informacije i osjetljive informacije prema propisima o tržišnom natjecanju ne smiju se navesti u referentnom dokumentu o NRT-u, osim ako su te informacije važna osnova za zaključke o NRT-u. U takvim slučajevima pružatelj informacija mora provjeriti usklađenost s propisima o tržišnom natjecanju i posebno ovlastiti EU-BRITE za dostavljanje informacija u referentnom dokumentu o NRT-u.

Povjerljivi/osjetljivi podaci mogu se u referentnim dokumentima o NRT-u obrađivati na više načina kao što je objedinjavanje ili anonimizacija informacija. To može učiniti EU-BRITE pri čemu mu, prema potrebi, mogu pomoći osobe koje su te informacije dostavile.

Razdoblje tijekom kojeg se predložak upitnika izrađuje (vidjeti odjeljke 4.6.1.2. i 5.4.) vrijeme je kad se detaljno razmatra koje su informacije potrebne, utvrđuje stupanj povjerljivosti (ako postoji) zatraženih podataka i razmatraju praktični aspekti postupanja s potencijalno povjerljivim poslovnim informacijama, osjetljivim informacijama prema propisima o tržišnom natjecanju, sukobi interesa i druga pripadajuća pitanja na temelju postupka o kojem se raspravljalo na inicijalnom sastanku.

5.4 **Podaci o okolišnoj učinkovitosti i operativni podaci potrebni za poglavlja pod nazivom „Tehnike koje je potrebno uzeti u obzir kod određivanja najboljih raspoloživih tehnika i tehnika u nastajanju” i „Zaključci o najboljim raspoloživim tehnikama (NRT)”**

5.4.1 **Opće informacije o podacima o okolišnoj učinkovitosti i operativnim podacima**

Ovaj se odjeljak odnosi na podatke o okolišnoj učinkovitosti i operativne podatke. Međutim, za potrebe sastavljanja, preispitivanja i, prema potrebi, ažuriranja zaključaka o NRT-u sve tehnike koje treba uzeti u obzir u određivanju NRT-a i tehnika u nastajanju trebalo bi predstaviti u referentnom dokumentu o NRT-u u skladu sa standardnom strukturom iz odjeljka 2.3.7. gdje su navedeni drugi podaci potrebni za donošenje zaključaka o NRT-u (posebno o gospodarskim učincima, učincima prijenosa onečišćenja s medija na medij i tehničkim razmatranjima važnim za primjenjivost).

Tehnička radna skupina trebala bi odlučiti, po mogućnosti na inicijalnom sastanku, o formatu i sadržaju upitnika za sektor o kojem je u njemu riječ (vidjeti odjeljke 4.6.1.2. i 5.5.).

Glavne vrste podataka o okolišnoj učinkovitosti i operativnih podataka koje bi predložak za prikupljanje podataka specifičnih za postrojenja, pogone i postupke trebao sadržavati opisane su u odjeljcima u nastavku.

5.4.2 **Učinkovitost resursa**

5.4.2.1 **Opće informacije o učinkovitosti resursa**

Dostavljene informacije trebale bi obuhvaćati podatke o upotrebi sirovina i pomoćnih materijala/kemikalija, vode i energije u predmetnim postupcima. Podaci o učinkovitosti resursa uključuju informacije o razini detalja i granicama sustava koje se razmatraju.

5.4.2.2 **Potrošnja sirovina i pomoćnih materijala**

U mjeri u kojoj je to relevantno za predmetne aktivnosti informacije bi na razini postrojenja, pogona ili postupka trebale uključivati sljedeće:

1. vrstu i količinu iskorištenih sirovina i pomoćnih materijala (uključujući sekundarne materijale, kemikalije i reciklirani otpad);

2. naznaku koje se tehnike primjenjuju kako bi se maksimalno povećala učinkovita upotreba resursa i spriječila/smanjila upotreba opasnih tvari ili posebno zabrinjavajućih tvari; informacije o tehnikama mogu sadržavati tehnologiju koja se primjenjuje i način projektiranja, gradnje, održavanja, upravljanja i stavljanja postrojenja izvan uporabe.

5.4.2.3 **Korištenje vode**

U dostavljenim informacijama potrebno je razlikovati vrste vode koja se upotrebljava, kao što je voda za hlađenje i tehnološka voda, te navesti iskorištava li se voda ponovno i, ako da, u kojim količinama. Ako je relevantno za predmetne aktivnosti, podaci/informacije trebali bi sadržavati sljedeće informacije:

1. informacije o podrijetlu vode koja se koristi i o prihvatnoj vodi (npr. naziv, vrsta – kišnica, površinska voda, tj. jezero, rijeka, potok, more ili podzemna voda; gdje je bitno također navesti i temperaturu, protok, kvalitetu);

2. informacije o granicama sustava (tj. dijelovi/postupci postrojenja u kojem se upotrebljava voda za koju se dostavljaju podaci) popraćene dijagramom toka ako je to moguće;

3. vrši li se pročišćavanje/obrada vode koja se koristi na samom mjestu te naznaka o vrsti provedenog pročišćavanja/obrade (npr. desalinizacija, filtriranje);

4. naznaku koje se tehnike primjenjuju (uključujući primijenjenu tehnologiju i način projektiranja, gradnje, održavanja, upravljanja i stavljanja postrojenja izvan uporabe) kako bi se smanjila potrošnja vode; ako nastojanja da se smanji potrošnja vode uzrokuju veću koncentraciju otpadnih voda, to treba navesti, a isto tako i poduzete mjere kojima se utjecaj na okoliš zbog koncentriranih otpadnih voda svodi na minimum.

5.4.2.4 **Potrošnja energije**

Ako je relevantno za predmetne aktivnosti, prikupljene informacije trebale bi sadržavati sljedeće:

1. ulazne podatke:

   i. vrstu i količinu korištenog goriva/energije (npr. loživo ulje, ukapljeni naftni plin, prirodni plin, para, električna energija (uključujući njezin izvor), otpad, bioplin, biogorivo ili biomasa korištena kao gorivo), uključujući plinove za hlađenje i tehnološke plinove (npr. N_2, O_2); ako se upotrebljava para, trebalo bi navesti temperaturu i tlak pare;

   ii. potrošnju goriva/energije (po vrsti) uz razlikovanje toplinske i električne energije;

2. neposredne rezultate:

   i. proizvodi li se energija (npr. proizvodnja električne energije) i u kojem opsegu; ako se proizvodi para, trebalo bi navesti temperaturu i tlak pare;

   ii. prodaje li se energija ili se upotrebljava toplinska energija na lokaciji ili izvan nje (npr. centralno grijanje);

3. ostalo:

   i. dolazi li do oporabe energije i, ako da, u kojem dijelu postrojenja, u kojem obliku i opsegu;

   ii. dolazi li do egzotermnih reakcija i, ako da, u kojem dijelu postrojenja i u kojem opsegu;

   iii. dolazi li do gubitka topline i, ako da, u kojem dijelu postrojenja i u kojem opsegu;

4. pri prikazivanju vrijednosti potrošnje/učinkovitosti energije trebalo bi navesti granice sustava (dijelovi/postupci postrojenja ili pogona u kojem se koristi energija za koju se dostavljaju podaci), metodologiju praćenja i referentne uvjete;

5. tehnike koje se upotrebljavaju za smanjenje potrošnje energije i povećanje energetske učinkovitosti; informacije o tehnikama mogu sadržavati tehnologiju koja se primjenjuje i način projektiranja, gradnje, održavanja, upravljanja i stavljanja postrojenja izvan uporabe.

Podaci o energiji trebali bi biti izraženi u kWh ili MJ po masi proizvoda (ili po masi sirovina), pri čemu se navodi jesu li se kod utvrđivanja tih podataka koristile donje ili gornje ogrjevne vrijednosti.

5.4.3 **Emisije u vodu**

U dostavljenim informacijama potrebno je razlikovati razne vrste otpadnih voda, kao što je rashladna voda i tehnološka voda, te navesti upotrebljava li se voda ponovno i, ako da, u kojim količinama. Ako je relevantno za predmetne aktivnosti, podaci/informacije trebali bi sadržavati sljedeće informacije:

1. količinu i protok ispuštenih tehnoloških otpadnih voda kao i naznaku jesu li uključena izvanredna ispuštanja;

2. informacije o izvorima (npr. postupci unutar jedinice) ispuštenih tehnoloških voda ili drugim tokovima otpadnih voda za svaku referentnu točku / točku uzorkovanja; za procjenu mogućih slučajeva miješanja onečišćenih s manje onečišćenim ili neonečišćenim tokovima otpadnih voda bio bi koristan dijagram toka otpadnih voda; također je poželjno za svaku onečišćujuću tvar prikupiti informacije o masenim protocima ili specifičnim opterećenjima odgovarajućih emisija kako bi se u obzir mogao uzeti svaki mogući učinak razrjeđivanja;

3. količinu, protok i temperaturu ispuštene netehnološke vode (npr. rashladne vode);

4. sakuplja li se kišnica te pročišćuje/obrađuje li se u postrojenju i kako;

5. pročišćavaju/obrađuju li se i kako u postrojenju otpadne vode iz drugih postrojenja ili pogona (uključujući komunalne otpadne vode);

6. razine emisija (kao koncentracije ili opterećenja, uključujući specifična opterećenja, kad god je to relevantno ([21]); vidjeti odjeljak 3.3.2.) ispuštenih onečišćujućih tvari za svaki tok otpadnih voda i ispuštaju li se otpadne vode izravno ili neizravno u prihvatno vodno tijelo; u informacijama također treba navesti jesu li uključeni radni uvjeti koji nisu uobičajeni (kao što su radnje uključivanja i isključivanja, curenja, kvarovi, trenutačni prekidi rada i konačni prestanak rada); te se informacije trebaju dostaviti zajedno s relevantnim referentnim informacijama navedenima u odjeljku 5.4.8.;

7. naznaku pročišćavaju/obrađuju li se otpadne vode u uređaju za pročišćavanje/obradu otpadnih voda unutar postrojenja koji se nalazi na samoj lokaciji ili izvan nje (npr. komunalno ili centralno postrojenje za cijelu industrijsku lokaciju);

8. naznaku koje se tehnike primjenjuju (uključujući primijenjenu tehnologiju i način projektiranja, gradnje, održavanja, upravljanja i stavljanja postrojenja izvan uporabe) kako bi spriječile te, u slučajevima gdje to nije izvedivo, smanjile emisije u vodu; kad je riječ o tehnikama smanjenja emisija, trebalo bi navesti ciljane onečišćujuće tvari;

9. informacije o učinkovitosti smanjenja emisija onečišćujućih tvari ili količinu onečišćujućih tvari prije i nakon tehnika kako bi se odredila učinkovitost smanjenja emisija;

10. trebale bi se uključiti informacije o uvjetima ili okolnostima koje sprečavaju korištenje tehnike (uključujući tehniku za smanjenje emisija) u punom kapacitetu i zahtijevaju da se u cjelini ili djelomično ne primjenjuje tehnika, kao i mjere poduzete za obnovu njezine pune operativne učinkovitosti.

5.4.4 **Emisije u zrak**

Ako je relevantno za predmetni sektor, dostavljeni podaci/informacije trebali bi sadržavati sljedeće informacije:

1. razine emisija (kao koncentracije ili opterećenja, uključujući specifična opterećenja, kad god je to relevantno[22], vidjeti odjeljak 3.3.2.) onečišćujućih tvari, pri čemu je potrebno razlikovati usmjerene (npr. dimnjak) i neusmjerene (npr. difuzne/fugitivne) emisije te navesti jesu li uključene emisije pri radnim uvjetima koji nisu uobičajeni (kao što su radnje uključivanja i isključivanja, curenja, kvarovi, trenutačni prekidi rada i konačni prestanak rada); za podatke o specifičnom opterećenju proizvod o kojem je riječ trebao bi biti jasno utvrđen; te se informacije trebaju dostaviti zajedno s relevantnim referentnim informacijama navedenima u odjeljku 5.4.8.;

2. naznaku pročišćavaju/obrađuju li se plinski efluenti u centralnim uređajima za pročišćavanje/obradu otpadnog plina koji se nalaze na samoj lokaciji ili izvan nje;

3. naznaku izvora (npr. postupci unutar jedinice) difuznih/fugitivnih i emisija iz dimnjaka;

([21]) Informacije o opterećenjima (npr. masa onečišćujućih tvari ispuštena na godišnjoj razini) mogu biti korisne kod utvrđivanja prioriteta u smanjenju onečišćenja.

4. stupanj protoka dimnih plinova, prema potrebi pretvoren u standardne uvjete (suhi plin pri temperaturi od 273,15 ° K i tlaku od 1 013 hPa);

5. referentne uvjete (npr. podaci o koncentracijama trebali bi se odnositi na suhe otpadne plinove pri temperaturi od 273,15 °K i tlaku od 1 013 hPa – u suprotnom, to se treba navesti – te referentni sadržaj kisika, ako je to primjenjivo); posebno za procese izgaranja referentni uvjeti trebali bi uključivati stvarni sadržaj O_2 u nerazrijeđenim otpadnim vodama, temperature na točki uzorkovanja (temperatura plamena, temperatura u komori, temperatura otpadnih voda), vrstu grijanja (izravno, neizravno);

6. naznaku koje se tehnike primjenjuju (uključujući primijenjenu tehnologiju i način projektiranja, gradnje, održavanja, upravljanja i stavljanja postrojenja izvan uporabe) kako bi spriječile te, u slučajevima gdje to nije izvedivo, smanjile emisije u zrak; kad je riječ o tehnikama smanjenja emisija, navode se ciljane onečišćujuće tvari;

7. količinu onečišćujućih tvari prije i nakon tehnika kako bi se odredila učinkovitost smanjenja emisija;

8. trebale bi se uključiti informacije o uvjetima ili okolnostima koje otežavaju primjenu tehnike (uključujući tehniku za smanjenje emisija) u punom kapacitetu i zahtijevaju da se u cjelini ili djelomično ne primjenjuje tehnika, kao i mjere poduzete za obnovu njezina punog kapaciteta operativne učinkovitosti.

5.4.5 **Emisije u tlo i podzemne vode**

Ako je relevantno za predmetni sektor, dostavljene informacije trebale bi sadržavati sljedeće informacije:

1. potencijalne izvore (postupci, materijal, tvari) koji mogu uzrokovati onečišćenje tla ili podzemnih voda;

2. informacije o tehnikama koje se primjenjuju za sprečavanje ili, ako to nije izvedivo, smanjenje emisija u tlo i podzemne vode.

5.4.6 **Ostaci**

Ako je relevantno za predmetni sektor na razini postrojenja, pogona ili postupka, dostavljene informacije trebale bi sadržavati sljedeće informacije:

1. vrste i količine ostataka (npr. mulj) nastalih/stvorenih zbog aktivnosti, uključujući, ako su dostupne i relevantne, odgovarajuće oznake otpada EU-a;

2. (fizikalne/kemijske) karakteristike ostataka nastalih/stvorenih zbog aktivnosti (npr. udio metala, prosječni udio suhih krutih tvari);

3. specifičnu masu odloženog organskog i anorganskog otpada i specifičnu masu recikliranog otpada ili masu ostataka koji se ponovno upotrebljavaju ili oporabljuju, bez obzira na to odvija li se to unutar ili izvan postrojenja, pogona ili postupka;

4. naznaku koje se tehnike primjenjuju (uključujući primijenjenu tehnologiju i način projektiranja, gradnje, održavanja, upravljanja i stavljanja postrojenja izvan uporabe) kako bi se spriječilo nastajanje ostataka ili, u slučajevima gdje to nije izvedivo, ponovno upotrijebili i oporabili nastali ostaci ili reciklirao otpad na razini postrojenja, pogona ili postupka.

5.4.7 **Ostale informacije**

Ako je primjenjivo, uz dostavljene podatke o okolišnoj učinkovitosti i operativne podatke trebalo bi priložiti sve bitne opće informacije kao što su:

1. godina izgradnje postrojenja ili pogona i njegova stavljanja u pogon te naznaka vrste i datuma glavnih nadogradnji;

2. vrsta primijenjenih proizvodnih procesa, katalizatora i opreme za postupke (npr. mlin, izmjenjivač topline i ložište);

3. glavni operativni uvjeti postupka (npr. neprekidan ili serijski postupak, događaji koji se ponavljaju kao što je čišćenje ložišta, obnova katalizatora, proizvodno opterećenje, temperatura postupka);

4. različite vrste proizvedenih proizvoda i kako njihova kvaliteta/sastav mogu utjecati na potrošnju/emisije;

5. poduzete mjere za sprečavanje onečišćenja ili, u slučajevima gdje to nije izvedivo, njegovo smanjenje tijekom radnih uvjeta koji nisu uobičajeni (kao što su radnje uključivanja i isključivanja, curenja, kvarovi, trenutačni prekidi rada i konačni prestanak rada);

6. poduzete mjere za smanjenje vjerojatnosti (učestalosti) izvanrednih događaja/nezgoda ili njihova utjecaja na okoliš.

5.4.8 **Referentne informacije koje moraju biti priložene podacima o emisijama**

5.4.8.1 **Općenito**

Za podatke o emisijama dostavljene informacije pored vrijednosti i jedinice praćenog parametra trebale bi sadržavati, ako je primjenjivo, sljedeće:

1. izvor emisije (npr. reaktor, ložište);

2. naznaku o vrsti uzorka emisije (npr. najniže/najviše vrijednosti, postotci ili grafički prikaz; vidjeti odjeljak 5.4.8.3.).

5.4.8.2 **Praćenje**

Za podatke o praćenju emisija dostavljene informacije trebale bi sadržavati, ako je primjenjivo, sljedeće:

1. učestalost mjerenja/uzorkovanja/praćenja;

2. razdoblje za izračun prosjeka koji se koristi za potrebe dostave podataka (vidjeti detaljnije informacije u nastavku);

3. vrstu primijenjene metode praćenja (npr. izravno mjerenje, neizravno mjerenje, masena/toplinska bilanca, faktori emisije) te napomenu o primijenjenim normama EN/ISO (ili drugim) za praćenje, uključujući metodu uzorkovanja i prethodne obrade uzorka te informacije o tome jesu li i kako mjerne nesigurnosti uzete u obzir; ako je dostupno, za praćene parametre treba navesti granicu detekcije i granicu kvantifikacije; u slučajevima kad se primjenjuje neka druga norma praćenja koja nije norma EN/ISO, potrebno je navesti opis tog standarda;

4. naznaku nesigurnosti mjerenja/uzorkovanja/praćenja;

5. detalje o izvoru podataka, npr. o osobi koja je prikupljala, analizirala i dostavila podatke;

6. jesu li mjerenja obavljena tijekom uobičajenog rada ili u radnim uvjetima koji nisu uobičajeni (kao što su radnje uključivanja i isključivanja, curenja, kvarovi, trenutačni prekidi rada i konačni prestanak rada).

Kod izražavanja rezultata praćenja te kod postupanja u slučaju nesigurnosti, neposrednih mjerenja i zahtjeva praćenja u obzir treba uzeti Referentno izvješće o praćenju emisija u zrak i vodu iz postrojenja na temelju Direktive o industrijskim emisijama.

5.4.8.3 **Prosjeci, rasponi i distribucije vrijednosti emisija**

Kod navođenja informacija o praćenju emisija trebalo bi nedvojbeno navesti razdoblje tijekom kojeg su se prikupljale vrijednosti i izračunavao njihov prosjek. Informacije prikupljene tijekom radnih uvjeta koji nisu uobičajeni trebalo bi dostaviti odvojeno.

Razmjena informacija trebala bi se baviti pitanjima učinkovitosti postrojenja, pogona ili postupaka i tehnika u smislu emisija, izraženih kao kratkoročni i dugoročni prosjeci, gdje je to primjereno (vidjeti odjeljak 1.1.1.). Na inicijalnom sastanku trebalo bi raspraviti o dostupnosti obje vrste informacija, njihovoj važnosti i izvedivosti njihova prikupljanja te naknadne analize (vidjeti odjeljak 4.6.1.2.).

Niz podataka koji sadržava kratkoročne prosjeke (npr. polusatni, satni, dnevni prosjeci), koji obuhvaćaju dulje vremensko razdoblje (npr. jednu ili više godina), omogućuje naknadne izračune kratkoročnih i dugoročnih prosjeka te postotaka. Posebno za utvrđivanje uzorka emisija i mogućih najvećih emisija koje bi se mogle dogoditi potreban je raspon odstupanja i funkcije distribucije (npr. najveće, srednje, standardno odstupanje od povremenih mjerenja) dnevnih ili satnih prosjeka, prikupljenih tijekom duljeg vremenskog razdoblja (npr. jedne godine ili više).

Godišnje prosječne vrijednosti obično daju dobar prikaz okolišne učinkovitosti povezane s postupkom/tehnikom, neovisno o lokalnim smetnjama ili kratkoročnim odstupanjima, jer uključuju emisije na razini postrojenja za sve izvore i uvjete tijekom cijele godine, tj. u razmjerno ustaljenoj situaciji. Godišnje prosječne vrijednosti također su značajne u kontekstu procjene tehnika koje bi se mogle primijeniti. Kod godišnjih prosječnih vrijednosti važno je navesti kako se oni dobivaju ili izračunavaju (npr. od kontinuiranih ili povremenih mjerenja i, u potonjem primjeru, koliko ih je bilo) te jesu li uključene emisije tijekom radnih uvjeta koji nisu uobičajeni.

5.5 **Posebna pitanja za koja je odgovorna svaka tehnička radna skupina**

Tehničke radne skupine uspostavljene za sastavljanje i preispitivanje referentnog dokumenta o NRT-u trebale bi se pridržavati općih načela iz odjeljka 5.4. Za potrebe razmjene informacija, kako je definirano u članku 13. stavcima 1. i 2. revidirane Direktive o industrijskim emisijama, **članovi tehničke radne skupine trebali bi stoga dostavljati informacije (posebno podatke o potrošnji i emisijama) najmanje na razini aktivnosti, postrojenja, pogona ili postupka**. Tehnička radna skupina trebala bi odrediti hoće li se uključiti razine koje su još više raščlanjene (npr. reaktor, ložište, jedinica rada, postupak). Podaci koji su prikupljeni od nekoliko postrojenja, pogona ili postupaka mogu se međutim upotrijebiti za izradu poglavlja 3. referentnog dokumenta o NRT-u pod nazivom „Sadašnje razine emisija i potrošnje”.

Članovi tehničke radne skupine trebali bi u početnoj fazi predložiti vrstu i format zapisa podataka specifičnih za sektor koji se trebaju prikupiti za sastavljanje ili preispitivanje predmetnog referentnog dokumenta o NRT-u. U izvješću o stanju koje je za inicijalni sastanak pripremio EU-BRITE trebali bi biti predstavljeni prijedlozi tehničke radne skupine i navedeni konkretni prijedlozi za nacrt predloška upitnika za prikupljanje podataka **specifičnih za sektor** i predložene rasprave o vrsti i formatu podataka koji se trebaju prikupiti i dostaviti.

Tehnička radna skupina trebala bi na inicijalnom sastanku raspraviti hoće li se opća načela iz ovih smjernica o prikupljanju podataka trebati dopuniti aspektima specifičnima za sektor u odnosu na predmetni referentni dokument o NRT-u.

Tehnička radna skupina trebala bi raspraviti i oblikovati **predložak upitnika specifičan za sektor** za prikupljanje i dostavljanje informacija EU-BRITE-u poštujući pritom opća načela iz odjeljka 5.2. Tehnička radna skupina trebala bi posebno odrediti vrstu podataka, prosjeke, raspone, raspodjele, mjerne jedinice i referentne uvjete koji se trebaju koristiti/dostaviti, vodeći računa o podacima koji su dostupni te mjernim jedinicama i referentnim uvjetima koje koriste proizvođači. Postizanje dogovora u vezi s tim pitanjima stoga predstavlja jedan od ciljeva inicijalnog sastanka i zato je potrebno predvidjeti dovoljno vremena za njega.

Važno: predložak treba izraditi u formatu koji će omogućiti jednostavno prikupljanje podataka i njihovu analizu, kao što je Excel, XML ili drugi alati za statističku obradu podataka. Mogu se upotrebljavati i internetski alati. Prednost bi trebalo dati pitanjima koja uključuju više mogućih odgovora. Upotrebu pitanja koja omogućuju odgovore otvorenog tipa treba što više ograničiti jer ona bez sumnje zahtijevaju pojašnjenja zbog nedosljedne upotrebe terminologije. U predloške treba uključiti mogućnost lakše provjere valjanosti podataka. Radi daljnjih poboljšanja predložak bi se mogao probno testirati tijekom posjeta lokaciji.

Tehnička radna skupina trebala bi na svojem inicijalnom sastanku utvrditi raspored prikupljanja i dostavljanja podataka i informacija EU-BRITE-u (u skladu s uobičajenim radnim postupkom pri sastavljanju i preispitivanju referentnih dokumenata o NRT-u iz odjeljka 1.2.5.). Treba izbjegavati dostavljanje podataka ili informacija u posljednji trenutak jer ih cijela tehnička radna skupina teško može stići stručno pregledati među sobom. Podaci ili informacije dostavljene nakon roka ne moraju se uzeti u obzir (vidjeti također odjeljak 1.2.5.).

Za podatke o emisijama tehnička radna skupina treba odlučiti, na temelju prikupljenih podataka o koncentracijama i (specifičnim) opterećenjima (ako su dostupni i jedni i drugi podaci, tada se oba trebaju dostaviti), hoće li kod donošenja korisnih zaključaka o NRT-u doprinijeti jedna vrsta podataka ili obje.

Specifična opterećenja (npr. masa oslobođenih onečišćujućih tvari po masi proizvedenog proizvoda) omogućuju uspoređivanje okolišne učinkovitosti postrojenja neovisno o njihovim različitim obujmima proizvodnje, pri čemu na njih ne utječe miješanje ili razrjeđivanje.

Koncentracije (zajedno s referentnim uvjetima i razdobljima za izračun prosjeka) općenito daju više informacija o kratkoročnoj učinkovitosti pojedinačnih postupaka ili rada jedinica te stoga mogu razotkriti fluktuacije i najveće emisije. Na temelju njih također se utvrđuje okolišna učinkovitost u svakom trenutku. Njihovo kombiniranje s podacima o protoku omogućuje utvrđivanje opterećenja onečišćenja u svakom trenutku. Kad se koriste kontinuirana mjerenja, koncentracije se mogu iskoristiti za pružanje informacija o učinkovitosti tijekom duljeg vremenskog razdoblja (npr. jedna godina).

6 POGLAVLJE 6.: OSIGURANJE KVALITETE SASTAVLJANJA I PREISPITIVANJA REFERENTNIH DOKUMENATA O NRT-U

Osiguranje kvalitete postupka sastavljanja i preispitivanja referentnih dokumenata o NRT-u u velikoj mjeri ovisi o poštovanju smjernica iz ovog dokumenta, posebno u pogledu sadržaja i granica referentnog dokumenta o NRT-u te prikupljanja podataka za dobivanje najboljih raspoloživih tehnika i tehnika u nastajanju.

Kvaliteta referentnog dokumenta o NRT-u ovisi o sudionicima uključenima u postupak (visoka razina stručnog znanja i uključenosti) te o kvaliteti samog „postupka iz Seville". Kako bi se ta kvaliteta osigurala, od država članica, predmetnih industrija, nevladinih organizacija koje promiču zaštitu zdravlja ljudi i okoliša, Europske agencije za kemikalije i Komisije očekuje se da imaju uspostavljen sustav kvalitete koji uključuje:

1. jasne definicije odgovornosti i raspodjelu zadataka;
2. metode i postupke;
3. raspodjelu dostatnih resursa (posebno osoblja);
4. unutarnji sustav kontrole koji osigurava stalna poboljšanja.

Osiguranje kvalitete referentnog dokumenta o NRT-u svakodnevna je aktivnost koja se temelji na osobnoj posvećenosti svih koji sudjeluju u razmjeni informacija. Na samom mjestu podrijetla prikupljenih informacija svaki član tehničke radne skupine obično ima, u svojstvu **kontrolora na prvoj razini**, posebnu ulogu u osiguranju kvalitete svojih doprinosa.

Članovi osoblja EU-BRITE-a koji sastavljaju referentne dokumente o NRT-u na temelju doprinosa tehničke radne skupine **kontrolori su kvalitete** dostavljenih informacija **na drugoj razini**.

Postupak osiguranja kvalitete trebao bi se stalno preispitivati, pri čemu se od foruma očekuje da u tome sudjeluje.